اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

سه‌شنبه
• ۱۹ مهر ۱۴۰۱
• ۱۴ ربیع‌الاول ۱۴۴۴
• ۱۱ اکتبر ۲۰۲۲

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۴۸۷ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۱۶۹ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

رویکرد ایران همچنان پایبندی به مذاکرات است

سخنگوی وزارت امور خارجه ایران گفت: رویکرد جمهوری اسلامی ایران همچنان پایبندی به مسیر مذاکرات است. ناصر کنعانی افزود: مذاکرات باید تامین‌کننده منافع ایران باشد و توافق حاصله باید پایدار باشد.

وی همچنین با محکوم کردن دخالت برخی از کشورهای غربی در امور داخلی ایران گفت: مسائل داخلی ما مربوط به دولت و ملت ایران است و اجازه نمی‌دهیم کشوری در امور داخلی‌مان مداخله کند.

۲

بودجه ۱۴۰۲ به کدام سو می‌رود؟

براساس برنامه‌ریزی‌ها لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ تا ۱۰ آذر در دولت نهایی و تا ۱۵ آذر به مجلس شورای اسلامی تقدیم خواهد شد. بودجه کل کشور یک برنامه مالی یک‌ساله حاوی پیش‌بینی منابع و برآورد مصارف برای رسیدن به اهداف و سیاست‌ها است. بودجه پیوند بین سیاست‌های ملی، مخارج دولت و تحقق نتایج است؛ بنابراین مهم‌ترین نکته وجود سازگاری بین بودجه و سیاست‌ها از یک سو و مخارج با نتایج از سوی دیگر است. لایحه بودجه‌ای که دولت هر سال حوالی آذر به مجلس می‌برد، همواره ایراداتی ساختاری داشته که تبعات منفی آن اقتصاد ملی را تحت تاثیر قرار داده است. یکی از این اشکالات اساسی، وابستگی منابع بودجه به درآمدهای نفتی است که موجب شده، کسری بودجه بیش از گذشته دولت را با بحران مواجه کند. همچنین هزینه‌های جاری بی‌سروته، به‌عنوان عامل فربه شدن بخش مصارف، کسری بودجه را به جزء لاینفک ارقام عملکرد بودجه تبدیل کرده است. برخی از کارشناسان با توجه به بودجه سال‌های گذشته و شرایط روز اقتصاد، آینده روشنی برای سند دخل و خرج سال ۱۴۰۲ متصور نیستند.

۶-۸-۱۲-۱۳-۱۴

نظر کارشناسان بازار قطعات یدکی درباره پایان مهلت خوداظهاری

فروش زیرمیزی قطعات یدکی قوت گرفت

۴

عکس: صمت

سرمقاله

ساماندهی اقتصاد با شفافیت مالیاتی

۲

گفت‌وگو

کارخانه سیمان تهران مقصر وضعیت فعلی است

۱۵

گزارش‌های روز

پس‌لرزه‌های فیلترینگ ادامه دارد

۱۶

گوشی‌های لاکچری در باتلاق بی‌ثباتی تصمیم‌ها

واردات گوشی به کشور مدت‌هاست درگیر حواشی زیادی شده و شاهد ممنوعیت ورود گوشی‌های ۶۰۰ دلار به بالا به کشور هستیم. وقتی صحبت از گوشی‌های بالای ۶۰۰ دلار می‌شود یعنی دست بخشی از شهروندان از بسیاری گوشی‌های پرچمدار کوتاه خواهد شد. این در حالی است که در مقابل تقاضا برای خرید گوشی‌های پرچمدار در بازار بالا است و به نوعی باید به این درخواست‌ها پاسخ داده شود. زمانی که واردات گوشی‌های بالای ۶۰۰ دلار به کشور ممنوع می‌شود، شاهد افزایش قاچاق این مدل گوشی‌ها و ورود آنها به صورت مسافری هستیم. یکی از این گوشی‌های پرچمدار آیفون ۱۴ است که اخیرا نیز به صورت قاچاق مسافری پای آن به بازار ایران باز شده است. در این میان بسیاری از خریداران به دلیل اطلاعات ناکافی، اقدام به خرید این مدل گوشی‌ها می‌کنند در صورتی که امکان رجیستری آنها وجود ندارد. از سوی دیگر، محدودیت برای ورود گوشی‌های بالای ۶۰۰ دلار باعث کاهش واردات موبایل به کشور شده است. این در حالی است که مسئولان مربوطه این اختلال را حل‌شده می‌دانند، اما شواهد چیز دیگری را نشان می‌دهد.

۹

سر مقاله

ساماندهی اقتصاد با شفافیت مالیاتی

غلامعلی رموی
کارشناس اقتصاد

نظام مالیاتی کارآمد و مفید در اقتصاد کشورهای توسعه‌یافته از اهمیت و جایگاه مهمی برخوردار است. یک نظام مالیاتی موثر علاوه بر اینکه می‌تواند موتور محرک دستگاه‌های دولتی تلقی شود و سطح رفاه جامعه را ارتقا دهد، نقش رگولاتوری مهمی در کنترل نظام مالی و اقتصادی بنگاه‌ها ایفا می‌کند.

اهمیت و ارزش کار سازمان‌های مالیاتی آنجایی بیشتر مشخص می‌شود که آنها علاوه بر انجام امور مرسوم به‌عنوان یک نهاد عالی و نظارتی می‌توانند نقش مهمی در توسعه اقتصادی و اجتماعی ایفا کنند. در این نظام مالیاتی نیازی به تبلیغات و تهدیدات مرسوم برای دریافت مالیات و شناسایی اهداف جدید مالیاتی نیست، بلکه افراد حقیقی و حقوقی خود را ملزم به پرداخت مالیات می‌بینند، چراکه به این یقین رسیده‌اند که تنها راهکار امنیت فعالیت اقتصادی بنگاه اجرای سیاست‌های نظام مالیاتی است.

در کشوری مانند سوئد آژانس مالیاتی، مختصاتی بیش از یک نظام مالیاتی ذکرشده دارد. این سازمان دولتی علاوه بر انجام کلیه امور مالیاتی فعالیت‌های زیربنایی دیگر مانند ثبت‌نام جمعیت، سرویس کارت شناسایی و برنامه‌های کاربردی برای تغییر نام را نیز انجام می‌دهد. این سازمان علاوه بر وظایف سازمان امور مالیاتی ایران، کلیه وظایف ثبت‌احوال، بخش مهمی از وظایف وزارت کار، رفاه و تامین اجتماعی و بخشی از وظایف نظارتی بانک مرکزی و حتی مرکز آمار را هم انجام می‌دهد.

آژانس مالیاتی در همه شهرهای سوئد دفتر دارد و همه افراد داخلی و خارجی از بدو تولد یا اقامت در سوئد باید از این سازمان کد ملی دائم یا موقت دریافت کنند، زیرا بدون شماره ملی امکانی برای زندگی و فعالیت قانونمند در سوئد وجود نخواهد داشت.

اینکه چرا باید شماره ملی را سازمان مالیاتی برای هر فرد تعیین کند، نکات بسیار آموزنده‌ای دارد؛ اول اینکه هر انسانی با هر وضعیت اجتماعی ناچار از داشتن یک عملکرد مالی و اقتصادی خواهد بود، پس شفافیت کامل مالی و اعتباری افراد شرایط اول نقش‌آفرینی آنها در جامعه خواهد بود که این مسئله از طریق داشتن کد ملی اداره مالیات محقق می‌شود. دوم اینکه دولت خود را متعهد می‌داند زمینه عدالت شغلی و اقتصادی جامعه را فراهم کند و این امر با این طرح به‌خوبی قابل‌اجراست.

از سوی دیگر فعالان اقتصادی هم مجبورند هرگونه تاسیس شرکت، اشتغال، تحصیل و... را از کانال سازمان مالیاتی با داشتن کد ملی انجام دهند تا بتوانند از خدمات مختلف اجتماعی، مالی و اقتصادی برخوردار شوند. خرید اعتباری، شناسایی اجتماعی و سایر خدمات با ایجاد شفافیت از طریق نظام مالیاتی شروع می‌شود. سامانه جامع اطلاعات این امکان را فراهم می‌کند که تک‌تک افراد جامعه دارای پرونده مالیاتی و شغلی باشند. هر گونه فعالیت اقتصادی و درآمدی مشخص و روشن باشد و از فعالیت‌های سیاه و مشکوک هم جلوگیری شود. این موضوع به‌قدری اهمیت دارد که هیچ بانکی در سوئد حاضر نیست حتی یک کرون پول ناشناخته از مشتری دریافت کند و اگر مبلغی از محلی مشکوک به حساب فردی واریز شود، سریع حساب فرد مسدود و او از طریق بانک احضار و موضوع رسیدگی می‌شود. تمام تغییرات اقتصادی، اجتماعی، آموزشی، انتظامی و... تغییرات شرایط شغلی، اعتباری و صلاحیت افراد و حتی تغییر محل اقامت آنها باید به اطلاع سازمان مالیاتی رسانده شود. حال سوال این است که آیا اجرای این طرح در کشور نمی‌تواند بسیاری از مشکلات و معضلات مبتلابه مانند وجود مشاغل متعدد با درآمدهای مختلف یا فساد سازمان‌یافته اعم پولشویی، اختلاس، رانت، فساد مالی و... را برملا کند؟

در چنین ساختار مالیاتی تمامی افراد جامعه از عالی‌ترین مقامات کشوری تا یک کارگر ساده از شفافیت کامل درآمد و هزینه برخوردارند و هرگونه پرداختی حقوق، مزایا و درآمد با مشخص بودن محل و دلیل در سیستم وجود خواهد داشت. خرید جاری، اقساطی و... در سوابق مالی و اعتباری افراد ثبت و ضبط شده و دسترسی همه مراکز فروش برای اعتبارسنجی افراد و تخصیص اعتبار برای خرید کالا، ملک، خودرو و... وجود دارد. در این ساختار میزان درآمد همه مشاغل به‌طور شفاف وجود دارد و برای همگان در دسترس است.

با این شرایط تمام بنگاه‌های اقتصادی تمام خریدها و فروش‌های خود را به‌طور شفاف در سامانه درج شده می‌بینند و گزارش صندوق خود را نیز پس از حسابرسی توسط یک حسابدار موردتایید به اداره مالیات تقدیم می‌کنند. اداره مالیاتی نیز پس از بررسی صورت‌وضعیت‌های مالی بنگاه اقتصادی باتوجه به وضعیت سود و زیان میزان مالیات سالانه را محاسبه می‌کند و در مواردی اضافه دریافتی را عودت می‌دهد.

در اقتصادی با این نظام مالیاتی امکان گرانفروشی، تقریبا به صفر می‌رسد، چراکه باوجود شفافیت نرخ خرید یا هزینه تمام‌شده و مشخص تولید و ضرایب سودها افزایش نرخ فروش بیشتر موجب خسارت فروشنده می‌شود. در این ساختار تفاوت نرخ یک کالای مشخص از یک فروشگاه به فروشگاه دیگر به‌سبب وجود بازار رقابتی محتمل است، اما تخلف گرانفروشی تقریبا مختصر خواهد بود و شفافیت وضعیت موجودی کالا در انبار امکان احتکار و امتناع از عرضه خارج از شبکه را به صفر می‌رساند.

این نظام مالیاتی باوجود یک ساختار محدود، اما کارآمد توانسته به‌خوبی کنترل و مدیریت بازار، اشتغال، شفافیت مالی، مبارزه با پولشویی و استقرار عدالت اجتماعی و اقتصادی را یکجا داشته باشد و از این طریق اعتماد و اعتبار ویژه‌ای هم برای دولت و هم برای اقتصاد ملی فراهم کند.

در این ساختار مردم مالیات‌گریز نیستند، بلکه خود را موظف به پرداخت مالیات می‌دانند، چون چاره دیگری غیر از این کار نمی‌شناسند. در این نظام مالیاتی مدیرعامل ولوو با یک کارگر ساده هیچ تفاوتی در شفافیت مالی و درآمدی ندارد؛ آیا ما هم می‌توانیم این حجم از شفافیت را بپذیریم؟

نگذاریم ورزش به پلی برای ورود فرهنگ غربی تبدیل شود

بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار دست‌اندرکاران کنگره شهدای ورزشکار و جمعی از مادران شهدای ورزشکار که در تاریخ ۲۰ شهریور ۱۴۰۱ برگزار شده بود، صبح روز گذشته در محل برگزاری این همایش در تهران منتشر شد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، محیط کنونی ورزش را متاثر از معنویت شهدای ورزشکار دانستند و با برشمردن جلوه‌هایی از تدین و پایبندی ورزشکاران کشورمان گفتند: حضور بانوی ورزشکار بر سکوی قهرمانی با حجاب اسلامی از پدیده‌های شگرف و بی‌بدیلی در دنیای مادی و پر از فساد امروز است که برای شناخت اعماق روحی و اخلاقی ملت ایران باید موردتوجه قرار بگیرد.

ایشان با اشاره به نقش برجسته چهره‌ها از جمله ورزشکاران صاحب‌نام در تزریق معنویت به لایه‌های گوناگون اجتماعی، گفتند: پایبندی ورزشکاران و مدیران ورزشی به مسائل دینی و حضور جهادی چهره‌ها در میادین، تاثیر معنوی زیادی بر افراد مستعد دارد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای ورزش همگانی را عامل سلامت جسم و نشاط روح و امری لازم و واجب برای همه خواندند و افزودند: ورزش حرفه‌ای و قهرمانی نیز اهمیت زیادی دارد، چراکه هم موجب تشویق عموم مردم به ورزش همگانی است و هم مایه افتخار ملی است و پیروزی در آن موجب خرسندی و سرافرازی همه ملت می‌شود و به همین علت بنده همواره از قهرمانان ورزشی تشکر می‌کنم و به آنها تبریک می‌گویم.

ایشان تحریم‌های ورزشی بعد از جنگ اوکراین را موجب رنگ باختن ادعاهای مستکبران و دنباله‌روهای آنها درباره دخالت ندادن سیاست در ورزش دانستند و گفتند: این قضیه نشان داد هر جا منافع غربی‌ها اقتضا کند به‌راحتی از خطوط قرمز خود عبور می‌کنند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای ورزشکاران را به حفظ شرف و آبروی خود و ملت و کشور با مراقبت از رفتارشان در میدان مسابقه و خارج از آن، توصیه کردند و افزودند: در گذشته محیط ورزشی ما همیشه به نام خدا و ائمه معصومین و جنبه‌های دینی و اخلاقی آراسته بود اما

غربی‌ها سعی کردند همراه با ورزش‌های جدید، فرهنگ خود را نیز وارد کنند که باید ضمن فراگیری و پیشرفت در ورزش‌های جدید، فرهنگ خود را غالب کنیم و نگذاریم ورزش به پلی برای ورود فرهنگ غربی تبدیل شود.

رویکرد ایران همچنان پایبندی به مذاکرات است

سخنگوی وزارت امور خارجه ایران گفت: رویکرد جمهوری اسلامی ایران همچنان پایبندی به مسیر مذاکرات است.

به گزارش ایسنا، ناصر کنعانی در نشستی خبری ادامه داد: مذاکرات باید تامین‌کننده منافع ایران باشد و توافق حاصله باید پایدار باشد.

وی همچنین با محکوم کردن دخالت برخی از کشورهای غربی در امور داخلی ایران گفت: مسائل داخلی ما مربوط به دولت و ملت ایران است و اجازه نمی‌دهیم کشوری در امور داخلی‌مان مداخله کند.

کنعانی در پاسخ به ایسنا درباره خبر منتشر شده مبنی بر اینکه برخی از آژانس‌های مسافرتی اعلام کرده‌اند سفارتخانه‌های برخی از کشورهای اروپایی صدور ویزای شینگن برای سفر شهروندان ایرانی به اروپا را متوقف کرده‌اند، گفت: اگر چنین خبری صحت داشته باشد، این اقدام محدودکننده قابل‌قبول نیست.

وی با بیان اینکه من تاکنون گزارشی در این زمینه دریافت نکرده‌ام، ادامه داد: ایجاد محدودیت برای سفر شهروندان ایرانی از سوی کشورهای اروپایی مغایر با آن چیزی است که آنها اعلام می‌کنند.

آنها از یک سو بر موضوع رعایت حقوق شهروندان ایرانی تاکید و از سوی دیگر محدودیت‌هایی را برای سفر شهروندان ایرانی ایجاد می‌کنند. این رویکرد متعارض است و امیدوارم این خبر درست نباشد.

سخنگوی وزارت خارجه درباره حکم دادگاهی در بلژیک مبنی بر لغو ممنوعیت انتقال اسدالله اسدی به داخل کشور و استرداد وی به ایران گفت: پیگیری‌ها ازسوی وزارت امور خارجه در زمینه وضعیت این دیپلمات ایرانی ادامه دارد.

امیدواریم شاهد آزادی ایشان در کوتاه‌ترین زمان ممکن باشیم و این موضوع هرچه زودتر محقق شود.

صادرات دارو را می‌توان به ۲ میلیارد دلار رساند

وزیر صنعت، معدن و تجارت گفت: صادرات سالانه دارو حدود ۵۰ میلیون دلار است که طبق برآوردهای انجام شده صادرات یک تا ۲ میلیارد دلاری در این صنعت قابل‌تحقق است.

به گزارش مهر، سید رضا فاطمی‌امین در جریان افتتاح هفتمین نمایشگاه ایران فارما در محل مصلای امام خمینی تهران با بیان اینکه ایران از نظر سلامت در جنبه‌های مختلف از جمله تجهیزات پزشکی، خدمات سلامت، درمان و دارو دارای اعتبار بین‌المللی است، اظهار کرد: همزمان با توسعه صنعت دارو و سلامت باید در حوزه تجارت خارجی نیز ورود کنیم، زیرا از این طریق تراز ارزی نیز ارتقا می‌یابد.

وزیر صمت تصریح کرد: صادرات سالانه دارو حدود ۵۰ میلیون دلار است که طبق برآوردهای انجام‌شده صادرات یک تا ۲ میلیارد دلاری در این صنعت قابل‌تحقق است.

فاطمی‌امین با اشاره به کاهش شکاف تجارت کشور، افزود: سال گذشته ۵۲ میلیارد دلار واردات انجام شد و در مقابل صادرات غیرنفتی ۴۸.۵ میلیارد دلار بود که نشان می‌داد شکاف بین صادرات غیرنفتی و واردات در حال کاهش است.

وی گفت: صادرات محصولات خام و نیمه‌خام گرچه ارزآوری به دنبال دارد، اما برای کشور قدرت‌آفرین نیست، در حالی که حوزه تجهیزات پزشکی و دارو می‌تواند برای کشور قدرت‌آفرین باشد.

فاطمی‌امین تاکید کرد: اهداف صادراتی در بخش سلامت به‌ویژه در حوزه داروهای زیست‌فناوری و تجهیزات پزشکی قابل‌دستیابی است و ما به‌دنبال توسعه این بخش هستیم.

بازی دوسر برد همکاری با روس‌ها در حوزه انرژی

وزیر نفت به‌تازگی از آمادگی دولت ایران برای جذب سرمایه فعالان اقتصادی روسیه در بخش نفت و گاز، مشارکت در میدان‌ها، سوآپ فرآورده‌های نفتی و صادرات محصولات پتروشیمی خبر داده است؛ موضوعی که به‌گفته فعالان این حوزه به نفع هر دو کشور خواهد بود.

به گزارش ایسنا، شرکت ملی نفت ایران و گازپروم روسیه در ماه ژوئیه یادداشت تفاهم ۴۰ میلیارد دلاری امضا کردند که به توسعه میدان‌های گازی کیش و پارس شمالی، ۶ میدان نفتی، همچنین حفظ فشار در میدان پارس جنوبی کمک می‌کند. در عین حال، این سند شامل عملیات مبادله با گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی، اجرای پروژه‌های گاز مایع و ساخت خطوط لوله گاز صادراتی می‌شود.

تحلیلگران بخش انرژی ارزش این معامله بین ایران و روسیه را ۴۰ میلیارد دلار ارزیابی کردند. جواد اوجی، وزیر نفت در تشریح جزئیات تبادلات نفت و گاز بین ایران و روسیه تاکید کرد در حوزه صادرات فرآورده‌ها، تهاتر و سوآپ از حوزه دریای خزر با بعضی از شرکت‌های روسی شروع به‌کار کرده‌ایم و نزدیک ۱۰ میلیون تن ظرفیت تهاتر و سوآپ و صادرات فرآورده‌های نفتی داریم. همچنین در بحث پتروشیمی ما صادرات محصولات و کاتالیزورها را داشته و سال گذشته هم نزدیک ۱۲.۵ میلیارد دلار صادرات به کشورهای مختلف از جمله اروپا انجام شده است.

وی درباره بعضی از ویژگی‌های این تفاهمنامه بزرگ بین ایران و روسیه توضیح داد: ایران و روسیه هر دو ظرفیت‌های بسیار خوبی در حوزه نفت و گاز و پتروشیمی دارند. خوشبختانه در این مدت نزدیک ۴ میلیارد دلار قرارداد در زمینه توسعه میدان‌ها و ۴۰ میلیارد دلار تفاهمنامه در حوزه احداث خطوط صادراتی گاز و واحدهای ال‌ان‌جی امضا کرده‌ایم.

وزیر نفت ادامه داد: در این دوره برای روس‌ها قراردادهای توسعه میدان‌هایی در قالب الگوی جدید قراردادهای نفتی و پیش‌خرید (OFF TAKE) را رونمایی کردیم که سرمایه‌گذار از همه ابعاد از سوی وزارت نفت و دولت جمهوری اسلامی بیمه و حمایت می‌شود. این نوع قراردادها برای سرمایه‌گذاران روس بسیار شیرین و جذاب است و خوشبختانه اهمیت انرژی که امروز در دنیا همه به آن آگاهی داریم، فرصت طلایی برای امضای قراردادهای دیگر با روس‌ها در حوزه انرژی به وجود آورده است.

فصلی نو از همکاری‌های ایران و روسیه

محمد خطیبی، نماینده سابق ایران در اوپک درباره تاثیر همکاری‌های ایران و روسیه در حوزه انرژی در پیشبرد اهداف ایران، به ایسنا گفت: یک توافق کلی در قالب یادداشت تفاهمنامه با روس‌ها صورت گرفته که براساس آن شرکت‌های روسی می‌توانند در ایران سرمایه‌گذاری کنند. این مسئله یک اتفاق مثبت است؛ صنعت نفت ما نیاز به سرمایه‌گذاری دارد و سرمایه‌گذاری روس‌ها به‌دلیل آشنایی آنها با صنعت نفت و گاز می‌تواند برای ایران موثر و مفید باشد.

وی ادامه داد: این همکاری مثبت است و یادداشت‌های تفاهم باید یک به یک تبدیل به قرارداد شوند. اجرای این قراردادها می‌تواند برای هر دو کشور مفید باشد و در مجموع این همکاری را باید مثبت ارزیابی کرد.

این کارشناس ارشد حوزه انرژی با بیان اینکه این همکاری‌ها در شرایط تحریم اتفاق می‌افتد، گفت: کشورهای زیادی تمایل به همکاری با ایران دارند اما به دلیل تحریم‌ها این کار را نمی‌کنند.

وجود چنین همکاری‌هایی موجب خواهد شد کشورهایی که حاضرند در شرایط تحریم نیز با ایران همکاری داشته باشند، برای این مسئله تشویق شوند. بدیهی است اگر تحریم برداشته شود، کشورهای زیادی تمایل به همکاری با ایران دارند.

خطیبی با تاکید بر اینکه در شرایط فعلی بحث روی سرمایه‌گذاری در شرایط تحریم است، تاکید کرد: پیشینه همکاری ایران با روسیه کارنامه خوبی را نشان می‌دهد و در شرایط حاضر که هر دو کشور تحریم هستند، به‌نظر می‌رسد فصل جدیدی را تجربه می‌کنیم که با گذشته متفاوت است و می‌تواند شرایط را بسیار بهتر از گذشته رقم بزند.

وی با بیان اینکه شرایط جدید با گذشته متفاوت است و این شرایط الزام می‌کند که هر دو طرف همکاری‌ها را بسیار جدی‌تر پیگیری کنند، اظهار کرد: در این شرایط تبدیل شدن ایران به هاب انرژی منطقه بستگی به این دارد که بتوانیم با همسایگان در این زمینه به توافق برسیم و منافع مشترک پیدا کنیم تا انرژی از مسیر ایران عبور کند.

به‌گفته نماینده سابق ایران در اوپک این موضوع به منافع هر دو کشور بازمی‌گردد و اگر شرایط ایجاب کند، ایران نقطه مناسبی است تا کشورهایی که نمی‌توانند مستقیم به کشور دیگری صادرات داشته باشند، از طریق ایران وارد عمل شوند، اما باز هم این مسئله نیاز به توافق دو طرف دارد و یک طرفه نمی‌توان در این بخش کار خاصی انجام داد.

به‌گفته خطیبی نیاز به توافقات دوجانبه و چندجانبه برای تحقق این مسئله است، مانند توافقی که با جمهوری آذربایجان و ترکمنستان انجام دادیم؛ بنابراین این مسئله در قالب توافقات دوجانبه و چندجانبه می‌تواند شکل بگیرد و موفق شود.

عکس روز

۱۸ مهر روز نکوداشت زاینده‌رود

عکس: صمت

ویژه تر از خبر

ایرادات رئیس مجلس به مصوبه واردات خودرو

رئیس مجلس شورای اسلامی در نامه‌ای به رئیس جمهوری، مصوبه دولت درباره «تعیین سازکار واردات خودرو» را مغایر قانون بیان کرد.

به گزارش ایسنا، در نامه محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس به ابراهیم رئیسی آمده است:

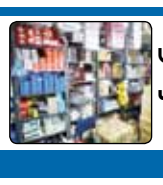
بازگشت به رونوشت تصویب‌نامه هیات محترم وزیران موضوع «تعیین سازکار واردات خودرو»، متعاقب بررسی‌ها و اعلام‌نظر مقدماتی «هیات بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین» و مستندا به صدر ماده واحده و تبصره ۴ الحاقی به «قانون نحوه اجرای اصول ۵ و ۱۳۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اصلاحات بعدی» و ماده ۱۰ آیین‌نامه اجرایی آن، مراتب متضمن اعلام‌نظر قطعی برای اقدام لازم در مهلت مقرر قانونی و اعلام نتیجه به اینجانب ابلاغ می‌شود. بدیهی است پس از انقضای یک هفته مهلت مقرر در قانون، آن بخش از مصوبه که مورد ایراد قرار گرفته است، ملغی‌الاثر خواهد بود.

۱- براساس ماده ۱۴ قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰ مقرر می‌دارد «ارزش گمرکی کالای ورودی در همه موارد عبارت است از ارزش بهای خرید کالا در مبدا به اضافه هزینه بیمه و حمل‌ونقل به اضافه سایر هزینه‌هایی که به آن کالا تا ورود به نخستین دفتر گمرکی تعلق می‌گیرد.» بنابراین، تبصره ۲ بند یک مصوبه از این حیث که ارزش گمرکی خودرو را منحصر به هزینه‌های حمل‌ونقل دانسته، مغایر قانون است.

۲- مطابق بند «د» ماده یک قانون امور گمرکی سود بازرگانی واردات کالاها باید توسط هیات وزیران تعیین شود؛ بنابراین بند ۲ مصوبه، چون اختیار تعیین سود بازرگانی را به کارگروه موضوع همین بند واگذار کرده، از حیث تغییر مرجع تعیین، مغایر قانون است.

۳- در ماده ۴ قانون ساماندهی صنعت خودرو آمده است: «واردات خودرو برابر آیین‌نامه‌ای که توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با رعایت شرایط... پیشنهاد می‌شود و به تصویب هیات وزیران می‌رسد، مجاز است...»، بنابراین، بند ۸ مصوبه که تدوین و ابلاغ دستورالعمل اجرایی این تصویب‌نامه را به‌جای کمیسیون‌های متشکل از چند وزیر، صرفا به وزارت صنعت، معدن و تجارت محول کرده، از حیث تغییر مرجع تعیین، مغایر قانون است.

همچنین در تبصره ۲ ماده ۷ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲ آمده است: «دولت حدود و مقررات استفاده از ارز را تعیین می‌کند»؛ بنابراین بند ۸ مصوبه ناظر به تفویض این امر به وزارت صنعت، معدن و تجارت از حیث تغییر مرجع تعیین، مغایر قانون است.»

فروش زیرمیزی قطعات یدکی قوت گرفت

عبور از دره مرگ با تزریق پول

گرد تورم در چشم مالیات دهندگان

با راه‌اندازی «ایران‌خودرو پاورترین»

سفارش قوای محرکه قدرت می‌گیرد

گروه صنعت: مدیرعامل گروه صنعتی ایران‌خودرو اعلام کرد: مشکلات موجود در صنعت قوای محرکه به دلیل نبود حلقه تجاری بازرگانی است و در چنین شرایطی سفارش‌دهنده قوای محرکه باید دیدگاه اقتصادی داشته باشد و در مرحله اول باید این حلقه گمشده را اصلاح کنیم. شرکت‌هایی مانند فیات، اشکودا و تویوتا برای فروش و درآمدزایی بالاتر و دریافت سفارش از کشورهای مختلف به راه‌اندازی شرکت‌های تولید موتور و قوای محرکه اقدام کرده‌اند.

عکس: صنعت

موتور و قوای محرکه

مهدی خطیبی، مدیرعامل گروه صنعتی ایران‌خودرو در بازدید از شرکت تحقیق، طراحی و تولید موتور ایران‌خودرو، با اشاره به توجه ویژه شرکت‌های خودروساز بزرگ جهان در راه‌اندازی شرکت‌های قوای محرکه گفت: از محورهای اصلی و برنامه مهم ایران‌خودرو راه‌اندازی «ایران‌خودرو پاورترین» است. این شرکت با نام شرکت توسعه تجارت و خدمات قوای محرکه ایران‌خودرو فعالیت خواهد کرد تا ایران‌خودرو پیشقراول تولید موتور و قوای محرکه در ایران و منطقه خاورمیانه باشد.

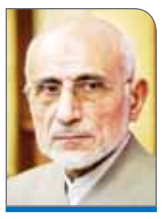
به‌گزارش ایکوپرس، خطیبی با اشاره به تولیدات قوای محرکه و موتور در این شرکت اظهار کرد: محصولات متنوع موتور و قوای محرکه در شرکت‌های چرخشگر، ایدم، محور خودرو، نیرومحرکه و محورسازان طراحی و تولید می‌شود و درصدد هستیم با ساختار بهتری شرایط عرضه و فروش آنان را به شرکت‌های دیگر فراهم کنیم.

وی ادامه داد: درحال‌حاضر با تعدادی از شرکت‌های خودروساز داخلی از جمله سایپا، دیارخودرو، زامیاد و عقاب در زمینه تامین نیاز قوای محرکه همکاری داریم که از محصولات تولیدی قوای محرکه ما استفاده می‌کنند و می‌توانیم از این ظرفیت‌ها برای افزایش فروش و درآمدزایی برای گروه صنعتی ایران‌خودرو استفاده کنیم.مدیرعامل گروه صنعتی ایران‌خودرو با بیان اینکه ایران‌خودرو پاورترین با نظارت کامل، مجری سفارش‌های قوای محرکه خواهد بود، گفت: این شرکت نیازهای ایران‌خودرو و دیگر شرکت‌ها را دریافت و به شرکت‌های دیگر مانند ایدم، چرخشگر، ایپکو و محورسازان منتقل می‌کند و این شرکت‌ها با توجه به میزان سفارش تولید می‌کنند. او تصریح کرد: با راه‌اندازی این شرکت و تجمیع فعالیت‌ها و اقدامات حوزه قوای محرکه و جلوگیری از موازی‌کاری، در چند سال آینده تغییرات ملموسی در میزان فروش و درآمد گروه صنعتی ایران‌خودرو ایجاد خواهد شد که رضایت سهامداران را نیز به‌همراه خواهد داشت.

وی گفت: لازم است با برگزاری جلسات و دعوت از شرکت‌های خودروساز داخلی، ظرفیت‌ها و اقدامات خود را در حوزه طراحی و تولید موتور و قوای محرکه ارائه دهیم.

خطیبی با انتقاد از برخی رفتارهای تخریبی با صنعت خودرو، بر اجرای برنامه‌های متنوع ایران‌خودرو برای رفع مشکلات و کاستی‌های موجود تاکید کرد.

تولید خودرو برقی در انتظار حمایت

نماینده مجلس شورای اسلامی با انتقاد از عدم‌همکاری برای تولید و تجاری‌سازی خودروهای برقی از سوی نهادهای حاکمیتی گفت: با توجه به اینکه شرایط برای تولید خودرو برقی از سوی خودروسازان فراهم است باید سفارش‌گذاری و درخواست خرید و تامین منابع مالی از سوی دولت انجام شود. سیدمصطفی میرسلیم در حاشیه بازدید مدیرعامل ایران‌خودرو از شرکت تحقیق، طراحی و تولید موتور ایران‌خودرو با بیان اینکه توانمندی و ظرفیت‌های بالایی در این مرکز وجود دارد، گفت: با تحولات و توسعه صورت گرفته شاهد افزایش توانمندی در طراحی، ارتقا و تولید انواع موتورها بدون وابستگی به منابع خارجی هستیم. وی درباره توانمندی در حوزه طراحی و توسعه موتورهای خودروهای سنگین و نیمه‌سنگین اظهار کرد: افزایش هزینه سوخت این امکان را به ما می‌دهد که با تولید موتورهای دیزلی، سهم خوبی از بازارهای کشورهای همجوار و افریقایی به‌دست آوریم.میرسلیم در عین حال با انتقاد از واردات خودروهای تجاری دست دوم به کشور گفت: ایران‌خودرو دیزل در دوره اخیر رشد بسیار خوبی در تولید خودرو تجاری، باری و مسافری داشته و قادر به تامین نیاز بازار داخلی است و واردات خودروهای دست دوم به کشور خجالت‌آور است. وی با بیان اینکه به‌لحاظ فنی در قوای محرکه متکی به خود هستیم، بر سرعت تحقق پروژه‌ها و رسیدن به تولید انبوه تاکید کرد و افزود: ایران‌خودرو یک شرکت تاثیرگذار در صنعت کشور بوده و مرکز تحقیقات موتور این شرکت با توجه به تنوع تولید در خاورمیانه بی‌نظیر است و باید از این ظرفیت‌های آن در حوزه‌های دیگر مانند صادرات و طراحی موتور دیزل استفاده کرد.

بومی‌سازی نخستین نرم‌افزار ردیابی

با همت اداره اتوماسیون صنعتی در معاونت خدمات فنی ایران‌خودرو و با همکاری معاونت تولید قطعات و مجموعه‌ها و معاونت مهندسی سازمان و سیستم‌ها و معاونت تحقیقات، طراحی و تکوین محصول، سیستم ترنم تولید در موتورسازی سه طراحی، اجرا و راه‌اندازی شد. معاون خدمات فنی ایران‌خودرو در این باره گفت: بروز خطا و ایرادات نرم‌افزاری و سخت‌افزاری، قدیمی بودن سیستم عامل و بانک اطلاعاتی و ریسک توقفات خط تولید در سیستم قبلی باعث شد طراحی و اجرای سیستم ترنم در دستور کار قرار گیرد.

یونس مهدوی ادامه داد: سیستم نرم‌افزاری قبلی با عنوان ملودی به‌دلیل عدم‌پشتیبانی نرم‌افزاری از سوی سازنده خارجی، ریسک بالای توقف و همچنین عدم‌قابلیت گزارش‌دهی توان پاسخگویی به نیاز خط تولید موتورسازی را نداشت و بر همین اساس، نرم‌افزار ترنم تولید بر اساس نیازهای فعلی واحدهای بهره‌بردار، طراحی و راه‌اندازی شد.

وی تصریح کرد: با توجه به اهمیت و نیاز شرکت به اجرا و توسعه پیاده‌سازی نرم‌افزارهای صنعتی مانیتورینگ و ردیابی، با توانمندی و خودباوری ایجاد شده، نخستین نرم‌افزار ردیابی و کنترل تولید با ۱۰۰ درصد توان کارشناسان داخلی مجموعه، طراحی و راه‌اندازی شد.

معاون خدمات فنی ایران‌خودرو با اشاره به قابلیت‌ها و اهمیت اجرای این پروژه گفت: با طراحی و اجرای این نرم‌افزار در خط تولید، شاهد حذف محدودیت‌های موجود در سیستم و ریسک‌های توقف تولید خواهیم بود.

مهدوی درباره دیگر مزایای ترنم تولید گفت: با اجرای این سیستم، رفع توقف تولید، توسعه دانش فنی، پیاده‌سازی سیستم ضدخطا برای جلوگیری از سریال‌های تکراری برای موتور و امکان گزارش‌گیری لحظه‌ای فراهم شده است. معاون خدمات فنی ایران‌خودرو با بیان اینکه روند توسعه این نرم‌افزار ادامه خواهد داشت، افزود: اتصال به شبکه سازمان و انتقال اطلاعات به سرورهای شرکت و توسعه قابلیت‌های ردیابی، افزایش قابلیت تولید موتور به شکل برنامه‌ریزی مرکزی و تحلیل اطلاعات فرآیند تولید، از برنامه توسعه و ارتقای سیستم ترنم خواهد بود.

سخن پایانی

گروه صنعتی ایران‌خودرو موفق شد تا ۱۲ مهر، با عبور از رکورد تولید ۳۰۰ هزار دستگاه، رکورد جدیدی را در تولید خودرو سواری بر جای بگذارد. خودروساز برتر کشور که در ماه‌های اخیر دستاوردهای مختلفی در حوزه تولید، توسعه و ارتقای شاخص‌های کیفیت داشته، در نیمه دوم سال تحقق اهداف تولید را دنبال کرده و در صدد است به عدد تولید ۷۵۰ هزار دستگاه در دو حوزه سواری و تجاری دست یابد. در این میان ایران‌خودرو دیزل، بزرگ‌ترین تولیدکننده خودروهای تجاری سنگین و نیمه‌سنگین کشور سهم ۲۵ هزار دستگاهی از برنامه تولید امسال گروه صنعتی ایران‌خودرو را به خود اختصاص داده است. شرکت ایران‌خودرو خراسان نیز که تولید خودروهای شاسی‌بلند ایران‌خودرو را برعهده دارد، با افزودن محصول جدید و افزایش ظرفیت تولید محصولات فعلی، تیراژ تولید شاسی‌بلندهای ایران‌خودرو را تا پایان سال به ۴۰ هزار دستگاه خواهد رساند. حذف دو محصول قدیمی پژو ۴۰۵ و سمند و جایگزینی با محصولات جدید و به‌روزتر نیز گام مهمی در ارتقای سطح کیفیت محصولات و تولید براساس سلایق و انتظارات مشتریان به‌شمار می‌رود. برهمین اساس، سمند جای خود را در خطوط تولید ایران‌خودرو تبریز به محصول سورن داد تا با تیراژ تولید روزانه ۴۰۰ دستگاه، بخشی از سبد متنوع محصولات گروه صنعتی ایران‌خودرو را تامین کند.

با حکم مدیرعامل؛

مدیر روابط‌عمومی بانک صادرات ایران منصوب شد

در حکمی از سوی سیدضیاء ایمانی، مدیرعامل بانک صادرات ایران، سیدعلی میررضوی به‌عنوان سرپرست اداره کل روابط‌عمومی این بانک منصوب شد.

به گزارش روابط‌عمومی بانک صادرات ایران، در متن این حکم آمده است: «نظر به شایستگی و سوابق جنابعالی، به موجب این حکم به‌عنوان سرپرست اداره کل روابط‌عمومی بانک صادرات ایران منصوب می‌شوید تا با بهره‌مندی از دانش و تجربه خود، این بانک را در دست‌یابی به اهداف تنظیم شده خود، یاری کنید.

مزید توفیقات جنابعالی را در مسئولیت خطیری که بر عهده دارید از محضر قادر متعال خواستارم.»

سیدعلی میررضوی مدیرکل استان‌های خبرگزاری تسنیم و ۲۰سال سابقه فعالیت در عرصه مطبوعات و رسانه را در کارنامه خود دارد.

فرم اشتراک

چنانچه تمایل به اخذ اشتراک و دریافت روزنامه صنعت دارید لطفا فرم را تکمیل و وجه اشتراک به حساب شماره ۰۲۲۴۱۷۴۱۰۵۰۰۰ و یا شماره کارت ۶۰۳۷-۹۹۱۸-۹۹۹۷-۷۰۷۲ نزد بانک ملی به نام موسسه فرهنگی مطبوعاتی گسترش صنعت، معدن و تجارت (صنعت) واریز نمایید. اصل و کپی فیش واریزی را به همراه فرم اشتراک به نشانی خیابان قائم‌مقام-کوچه آزادگان شماره۲۶ ارسال یا برای تسریع امور فرم و فیش مربوط را به شماره ۰۹۰۲۶۲۹۱۴۸۸ ارسال نمایید.

لطفا به این نکات توجه فرمایید:

۱- در صورت تمایل به دریافت نسخه‌های بیشتر خواهشمند است در این قسمت (..... نسخه) مشخص نمایید.

۲- روزنامه مشترکین تهران، هر روز از ساعت ۷ تا ۱۰/۳۰ صبح توسط پیک تحویل می‌گردد.

هزینه ارسال در تهران رایگان است

هزینه اشتراک	
۱ ماهه	۱۱۰،۰۰۰ تومان
۳ ماهه	۳۳۰،۰۰۰ تومان
۶ ماهه	۶۶۰،۰۰۰ تومان
۹ ماهه	۹۹۰،۰۰۰ تومان
۱۲ ماهه	۱،۳۳۰،۰۰۰ تومان

متقاضیان محترم شهرستان‌ها برای اخذ اشتراک از طریق دفاتر سرپرستی و نمایندگی‌های روزنامه صنعت در مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها اقدام فرمایند و یا به شماره ۰۹۰۲۶۲۹۱۴۸۸ اطلاع دهند.

مشخصات مشترک
نام و نام خانوادگی:
عنوان موسسه:
تلفن ثابت یا تلفن همراه:
آدرس:
کدپستی:

بیست و یکمین نمایشگاه بین المللی

تاسیسات

و سیستم های سرمایشی و گرمایشی، تهویه مطبوع

The21th INTERNATIONAL EXHIBITION OF

IHE Iran Installation Hvac&R Exhibition

تولید، دانش‌بنیان، استقال آفرین

برگزار کننده : شرکت نمانگر تلفن : ۸۸۲۰۳۰۲۰

www.iranhvac.com 11 - 14 Oct, 2022

۲۲ - ۱۹ مهر ۱۴۰۱

محل دائمی نمایشگاههای بین المللی تهران

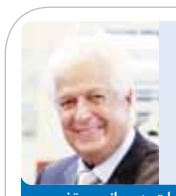
سازمان توسعه تجارت ایران

شرکت سهامی نمایشگاههای بین المللی جمهوری اسلامی ایران

نمانگر NAMA NEGAR

یادداشت

فرصت‌هایی که از دست می‌روند

رضا رضایی - عضو هیات‌مدیره انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان

قوانین خلق‌الساعه، یکی از معضلات صنعتگران بوده که قدرت برنامه‌ریزی را از آنها گرفته است. این امر باعث مسموم شدن فضای کسب‌وکار شده و تولید را با چالش روبه‌رو می‌کند. در فضای پرتنش نمی‌توان برنامه‌ای روشن ارائه داد و همچنان قوانین مزاحم، کار را برای صنعتگران سخت کرده است. بیش از یک دهه است شعارهایی در حوزه رفع موانع تولید و تسهیل فضای کسب‌وکار داده می‌شود، اما در عمل تغییر خاصی رخ نمی‌دهد. صنعت خودرو تقریبا ۲ دهه است (به‌ویژه در دهه اخیر) مورد انتقاد بوده و نهادهای مرتبط و غیرمرتبط درباره آن اظهارنظر کرده‌اند. آیا به‌وجود آمدن چنین فضایی، کمکی به بهبود و اصلاح صنعت کرده یا می‌کند؟ آیا اظهارنظرهای غیرکارشناسانه می‌تواند مشکلات صنعت خودرو را حل‌وفصل کند؟ بارها اعلام شد قیمت‌گذاری محصولات باید اصلاح و مشکل کیفیت رفع شود؛ دو موضوعی که بهم مرتبط هستند. اگر در تصمیمات به جمع‌بندی واحدی نرسیم و قوانین و برنامه‌ها برای بلندمدت تدوین نشود، به‌زودی شاهد خواهیم بود که خودروسازی قطر، امارات و روسیه از صنعت خودرو ایران جلو می‌افتند؛ به‌این ترتیب بازار منطقه را از دست داده و سهم خودروسازان ایرانی به این کشورها اختصاص می‌یابد. امروز صنعت با هوش مصنوعی، در حال تحول است و در حالی که واحدهای صنعتی جهان به شکل هوشمندانه اداره می‌شوند، صنعتگران ما همچنان درگیر مشکلات پیش‌پاافتاده‌ای همچون قیمت‌گذاری هستند که فرصت‌ها را از آنها می‌گیرند. صنعت دنیا با سرعت فناوری در حال تحول است و ما هنوز درگیر بخشنامه‌ها و قوانینی هستیم که یکدیگر را نقض می‌کنند. توسعه در چنین فضایی محقق نمی‌شود. در حال حاضر بخشی از کاهش تیراژ کمی و کیفی تولید به قوانین متناقض برمی‌گردد، حتی در تصمیم‌گیری‌ها کلان هم هماهنگی لازم وجود ندارد و برخی مواقع شاهد ردشدن موضوعی از سوی یک مسئول هستیم که پیش‌تر از سوی مسئول دیگری بیان شده بود. به‌عنوان نمونه در این تناقض‌ها می‌توان به مسئله‌ای خرد بین خودروساز و قطعه‌ساز اشاره کرد؛ در حالی که در قراردادها آمده هزینه قطعات تامین شده باید ۴ ماهه از سوی خودروساز پرداخت شود این زمان به ۶ ماه و بعضا یک سال می‌رسد، این در حالی است که قطعه‌ساز برای خرید مواد اولیه موردنیاز مانند مس، آلومینیوم و... باید پول را پیش از تحویل محصولات بپردازد. در واقع برخورد متفاوت و بعضا متناقض در حوزه تولید، خود معضلی در صنایع کشور به‌شمار می‌رود. برخوردهای دوگانه سبب شده امروز دو خودروساز بزرگ کشور با زیان انباشته بیش از ۱۰۰ هزار میلیارد تومانی روبه‌رو باشند. نتیجه اینکه هر کس بدون شناخت کافی درباره حوزه‌ای اظهارنظر می‌کند، این می‌شود که در گام‌های ابتدای باقی می‌مانیم. سیاست‌ها، برنامه‌ها، روش‌ها و... برای هدایت صنعت، درست چیده نشده است و در واقع برنامه‌ها متناسب با اهداف پیش نمی‌رود، زیرا ثباتی در تصمیمات وجود ندارد و نتیجه این می‌شود که روزبه‌روز از توسعه دورتر می‌شویم. برای رسیدن به ثبات در تصمیمات صنعتی باید از الگوهای موفق در هر حوزه پیروی کنیم. به‌عنوان مثال در صنعت خودرو نگاه به تجربه کشورهایی مانند چین و ترکیه می‌تواند کمک‌کننده باشد. دولتمردان چینی در دوره‌ای تصمیم گرفتند در صنعت خودرو، مقام نخست فروش را در بازار داشته باشند و در کمتر از دو دهه به این امر مهم دست یافتند.

نخست قوانینی تصویب شد که ثبات داشتند و تناقضی بین تبصره‌ها و بخشنامه‌های آن وجود نداشت و در ادامه فضای امن اقتصادی فراهم شد؛ به‌این ترتیب، چین موفق به جذب سرمایه‌گذاران خارجی فعال در حوزه خودروسازی شد، بسیاری از برندها در این کشور مبادرت به سرمایه‌گذاری کرده و در فضایی بدون تنش و تغییر فعالیت کردند. این در حالی است که مسائلی مانند عرضه خودرو به بورس، واردات، اصلاح قیمت محصولات و... بارها محلی برای تناقض‌گویی مسئولان و مدیران دولتی نسبت به صنعت خودرو شده است. این صنعت، یکی از صنایع پیشران و دارای اهمیت در اقتصاد کشور بوده که وقتی تصمیمی در بخشی از آن گرفته می‌شود، با انتقاد کارشناسان و به‌ویژه نمایندگان خانه ملت، دچار تغییر خواهد شد.

این نشان می‌دهد مسیر حرکت دو نهاد یکی نبوده که به‌نوعی موجب اتلاف وقت شده و تنش‌زاست. چنین فضایی، فعالان صنعت را خسته و بی‌انگیزه کرده و هنگامی که در چنین فضایی ناچار به فعالیت باشند، فقط به مسائل روزمره پرداخته و به جای توسعه‌یافتگی، دچار روزمرگی می‌شوند.

سیاست باید یکی باشد و حتی با تغییر افراد و مدیران، برنامه‌ها باید از سوی مدیر جدید ادامه پیدا کند، نه‌آنکه دوباره برنامه‌های جدید تدوین شود که گاهی کاملا متفاوت و متضاد از برنامه‌های قبل است؛ نباید این‌گونه باشد که مسئولی سخنی بگوید و مدیری دیگر، هدفی دیگر داشته باشد. این نشان می‌دهد برنامه‌ها سلیقه‌ای بوده و به همان نسبت متزلزل و قابل تغییر هستند. ثبات در قوانین کسب‌وکار، یکی از اصل‌های مهم برای هدف‌گذاری مسیر آینده است.

جریمه خودروساز در صورت تاخیر در تحویل خودرو

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی گفت: خودروسازان باید خودروهای فروخته شده را در موعد مقرر به مشتریان تحویل دهند و در صورت تاخیر در تحویل نیز باید ملزم به پرداخت جریمه شوند. البته این جریمه باید به‌گونه‌ای تعیین شود که بازدارنده باشد. حجت‌اله فیروزی در گفت‌وگو با خانه ملت درباره بدعهدی خودروسازان در تحویل به‌موقع خودروهای پیش‌فروش شده، گفت: کمیسیون صنایع و معادن مجلس بارها بر تحویل به‌موقع خودروهای پیش‌فروش شده تاکید کرده و به وزارت صمت نیز تذکرات لازم در این زمینه را داده است، چراکه این وزارتخانه به‌عنوان مجموعه بالادستی خودروسازان باید به این موضوع رسیدگی کند. وی افزود: انعقاد قرارداد فروش خودرو به این معنا است که خودروسازان توان تحویل خودروهای پیش‌فروش شده را در موعد مقرر دارند و این پیش‌فروش‌ها متناسب با مشکلات پیش‌روی تامین قطعه، نقدینگی، رشد نرخ ارز و... صورت گرفته است. خودروسازان باید خودروهای فروخته شده را در موعد مقرر به مشتریان تحویل دهند و در صورت تاخیر در تحویل باید ملزم به پرداخت جریمه شوند. البته این جریمه باید به‌گونه‌ای تعیین شود که بازدارنده باشد. فیروزی درباره دغدغه برخی خریداران خودروهای پیش‌فروش شده مبنی بر اینکه در صورت افزایش قیمت کارخانه‌ای خودرو، آنها نیز ملزم به پرداخت هزینه بیشتری می‌شوند، تصریح کرد: در طرح‌های پیش‌فروش، خریدار بخشی از قیمت خودرو را پرداخت می‌کند در نتیجه این اعتبارات، نقدینگی خودروسازان را تامین می‌کند. خودروهایی که پس از موعد مقرر به مشتریان تحویل داده می‌شود نباید مشمول هیچ افزایش قیمتی شوند و وزارت صمت باید با تشدید بازرسی‌ها از بروز این تخلفات جلوگیری کند.

نظر کارشناسان بازار قطعات یدکی درباره پایان مهلت خوداظهاری

فروش زیرمیزی قطعات یدکی قوت گرفت

پارادوکس جدید در بازار قطعات یدکی

فاطمه امیراحمدی
editor@smtnews.ir

باهدف مقابله با قاچاق کالا، ۱۱۰ هزار قلم کالا، شناسه رهگیری دریافت کرده‌اند. کیفیت، موضوع اصلی طرح شناسنامه‌دار کردن قطعات یدکی حوزه خودرو و لوازم‌خانگی است.

به‌دنبال اجرایی شدن طرح وزارت صنعت، معدن و تجارت برای ساماندهی بازار قطعات یدکی، در مرحله نخست تمام فعالان در حوزه قطعات یدکی خودرو اعم از تولیدکننده، واردکننده، توزیع‌کننده و خرده‌فروش باید تا ۱۵ مهر در سامانه جامع تجارت ثبت‌نام می‌کردند و در مرحله دوم، کالاها باید شناسه‌دار شوند. در این زمینه، تاکنون بیش از ۶۰ هزار شناسه کالا برای لوازم‌یدکی خودرو صادرشده که هر یک از این شناسه‌ها مربوط به یک نوع کالا با یک برند و ویژگی خاص است.

طرح ابتدا با دو قلم کالای باتری و کمک‌فنر اجرا و البته همزمان شناسه‌گذاری ۵۴ طبقه از گروه کالاهای لوازم‌یدکی شروع شد. در مجموعه گروه‌های کالایی برای ۳۱۴ طبقه کالا، شناسه‌گذاری در حال انجام است. در دو قلم کالای اعلام‌شده در طرح، ۱۱۰۰ شناسه برای کمک‌فنر و ۳۸۰۰ شناسه برای باتری موجود است که شامل انواع کالاها و برندها می‌شود. از ۱۵ مرداد تا ۱۵ مهر به بنکداران و فروشگاه‌داران مهلت داده شد موجودی قطعات خود را در سامانه جامع تجارت اظهار و کدشناسا دریافت کنند، در غیر این صورت موجودی آنها به عنوان کالای قاچاق ضبط خواهد شد.

عکس: صمت

برخی تولیدکنندگان شیوه فروش خود را تغییر داده و محصولات خود را فله‌ای و بدون بسته‌بندی مناسب عرضه می‌کنند، زیرا بخشی از سختگیری‌ها بدون فراهم شدن زیرساخت‌ها، تولیدکنندگان و فروشندگان را ناگزیر به فعالیت غیرشفاف می‌کند

طرح مبارزه با قاچاق کالا

قانون جدید که اصلاح قانون مبارزه با قاچاق است این امکان را به ما می‌دهد تا بتوانیم کسانی که خدمات‌دهنده کالاهای بی‌کیفیت و قاچاق هستند، جرم‌انگاری شوند و مثل سابق نیست که کالاهای قاچاق در شبکه رسمی کشور مبادله شوند.

مرحله نخست طرح کدشناسا، ۱۵ فروردین امسال آغاز شد و قرار بود تا خرداد تمام کمک‌فنرها و باتری خودروهای موجود در بازار هم وارداتی‌ها و هم تولید داخل، دارای کدشناسا شوند. در ادامه، ۵۳ قلم اضافه شد و در حال‌حاضر این کد برای ۵۵ قطعه در بازار لوازم یدکی الزامی شده است. دومین مهلت برای دریافت کد شناسا، ۱۵ مرداد تعیین و در نهایت به‌دلیل آماده نبودن زیرساخت‌ها، تا ۱۵ مهر تمدید شد. از این تاریخ به بعد، هر یک از این ۵۵ قلم که موفق به دریافت کد رهگیری نشوند، کالای قاچاق محسوب شده و ضبط می‌شود.

براساس سخنان فعالان بازار قطعات یدکی، سامانه جامع تجارت، پنجره‌ای برای اظهار قطعات موجود در بازار دارد، فعال نبوده و کدی صادر نکرده است. حال با این شرایط، آیا موجودی بازار قطعات یدکی به عنوان کالای قاچاق جمع‌آوری خواهد شد؟ آیا این موضوع منجر به خالی شدن بازار و کمیابی کالاها نمی‌شود؟

کد رهگیری دردسرساز شد

امیرحسین صیرفی از کارشناسان بازار قطعات یدکی خودرو درباره پایان مهلت اظهار اقلام بدون کد رهگیری در بازار به صمت گفت: تا امروز (۱۷ مهر) پنجره‌ای نظر که در سامانه جامع تجارت برای ثبت کالاهایی که دارای کد شناسا نیستند، درنظر گرفته شده بود، فعال نشده است. از ۱۵ مرداد قرار بود این پنجره فعال شود تا دارندگان ۵۵ قلم کالا که نیازمند کد رهگیری هستند، آنها را اظهار و کد شناسا دریافت کنند.

وی افزود: برای مدت کوتاهی این پنجره باز شد و تعدادی از فعالان بازار قطعات یدکی، قطعاتی را به‌ثبت رساندند، اما تا امروز حتی این اقلام ثبت شده هم موفق به دریافت کد رهگیری نشده‌اند، زیرا از سوی نهاد مربوطه مورد بررسی قرار نگرفته‌اند.

وی افزود: از ابتدای هفته، موجودی مربوط به این اقلام در بازار، کالای قاچاق محسوب شده و به‌راحتی قابل ضبط هستند. او در ادامه سخنان خود عنوان کرد: بازرسان با حضور در بازار قطعات یدکی به‌دنبال جمع‌آوری قطعات بدون کد شناسا بودند که در نهایت منجر به تشنج در بازار شد. عدم برنامه‌ریزی درست و فراهم نبودن زیرساخت‌ها سبب شده پارادوکسی در بازار قطعات یدکی کشور به‌وجود آید و سرمایه افراد در صف قاچاق قرار گیرد.

▣ چه کسی باید پاسخگو باشد

صیرفی با بیان اینکه ضرورت دارد وزارت صنعت، معدن و تجارت هرچه زودتر مسئله را مورد رسیدگی قرار دهد، گفت: درحال‌حاضر فعالان بازار قطعات یدکی ناچار شده‌اند این اقلام را از قفسه‌های فروش به انبارها منتقل کنند تا موضوع تعیین‌تکلیف شود.

او اظهار کرد: برخوردهای سلیقه‌ای، بسیاری از طرح‌های خوب را ناکارآمد و برنامه‌ها را از مسیر خود خارج می‌کند. این کارشناس حوزه قطعات یدکی با بیان اینکه درحال‌حاضر براساس قانون هر کالایی بدون شناسه در سطح عرضه، قاچاق به‌شمار می‌رود، تصریح کرد: این در حالی است که نمی‌توان به این راحتی سرمایه اصناف را در ردیف قطعات قاچاق تلقی کرد. وقتی زیرساخت برای اجرای یک طرح کلان آماده نیست، این مشکل اصناف نبوده و وزارت صنعت، معدن و تجارت باید در این باره به بررسی موضوع بپردازد.

صیرفی در ادامه سخنان خود اظهار کرد: وزارت صنعت، معدن و تجارت از اتحادیه فروشندگان لوازم یدکی خودرو و ماشین‌آلات تهران خواسته تا متعهد شود تمام این ۵۵ قلم موجود در بازار که فاقد کد شناسا هستند، قاچاق نیستند تا اجازه فروش آنها داده شود. این در حالی است که حجم این اقلام بسیار بالا بوده و به این سهولت قابل بررسی مورد به مورد نیست. علاوه‌بر این، انبارها ملک شخصی افراد بوده و نمی‌توان به این ملک‌ها ورود و درباره موجودی آنها اظهارنظر کرد.

▣ تنش‌های بازار یدکی

این کارشناس بازار قطعات یدکی در ادامه به چالش بعدی صنف لوازم یدکی خودرو اشاره کرد و گفت: پایان مهلت ثبت‌نام قطعات یدکی برای دریافت کد شناسا، بازار را با تنش مواجه کرده و این موضوع که این اقلام باید تا ۱۵ آذر به‌فروش برسد، بازار را با تنش‌های بیشتری روبه‌رو خواهد کرد. به‌طور قطع این حجم از کالاها که مربوط به سال‌ها قبل بوده و برای پشتیبانی مدل‌های قدیمی است و باید در بازار موجودی داشته باشند، امکان فروش در مدت دو ماه را نخواهند داشت. او اظهار کرد: اگر قرار است در طرح موفق باشیم باید آن‌گونه که اصناف می‌توانند تغییر کنند، موضوع پیگیری شود، نه آن‌گونه که مسئولان دولتی می‌خواهند؛ اینکه در مدت ۳ یا ۴ ماه مسئله حل‌وفصل شود. این شدنی نیست، زیرا برخی قطعات مانند قطعات پیکان بازار تقاضای زیادی نداشته و به سرعت فروش نمی‌روند. این فعال بازار قطعات یدکی با بیان اینکه طرح کدشناسا، ضرورت این بازار است، ادامه داد: البته نحوه اجرای طرح جای انتقاد زیادی دارد. حتی سامانه جامع تجارت، چابکی لازم را نداشته و این خلأها کار را در اجرا با مشکل مواجه کرده‌است.

▣ از شفاف‌سازی تا بازار سیاه

صیرفی با تاکید بر نبود برنامه‌ریزی درست برای ساماندهی بازار قطعات یدکی خودرو یادآور شد: این امر اعتماد بسیاری از افراد موافق طرح را خدشه‌دار کرده و سبب شده در صف آنها نیز مخالفان قرار گیرند؛ بنابراین می‌توان پیش‌بینی کرد ادامه روند با دشواری‌های بیشتری همراه خواهد شد.

او گفت: درحال‌حاضر فروشندگان زیادی کالاهای بدون کد رهگیری خود را در سامانه جامع تجارت اظهار کرده‌اند، اما هنوز موفق به دریافت کد شناسا نشده‌اند؛ بنابراین در ادامه بستر برای فروش‌های زیرمیزی فراهم می‌شود؛ به‌این ترتیب عرصه فروش غیرشفاف شده به‌طوری که صاحب کالا فهرست اقلام را از مشتری گرفته و قطعات را ارسال می‌کند. او ادامه داد: پروژه‌ای که هدفش شفاف‌سازی در سطح بازار قطعات یدکی بود، خود زمینه‌ساز فروش‌های زیرمیزی شده و شکل‌گیری بازار سیاه با کمیابی اقلام محتمل است. در این میان، افزایش قیمت‌ها هم دور از انتظار نیست. حتی در ادامه این فضای غیرشفاف صنف قطعات یدکی، مسئله قاچاق پررنگ‌تر شده و قطعات زیرپله‌ای هم مجالی برای بازاریابی خواهند داشت.

▣ دومینوی آسیب

این کارشناس بازار قطعات یدکی افزود: در این راستا هم برخی از کسبه ترجیح می‌دهند سرمایه خود را از کشور خارج کرده یا تغییر کاربری بدهند. این مسئله به عنوان یک دومینو، بخش‌های دیگر کشور را هم دربرمی‌گیرد و ناوگان حمل‌ونقل جاده‌ای کشور با مشکلات عدیده‌ای مواجه خواهد شد.

صیرفی در پایان به دو پارامتر اعتماد و صداقت اشاره کرد و گفت: با قرار گرفتن برخی قطعات یدکی در فهرست اقلام قاچاق (در حالی که زیرساخت خوداظهاری فراهم نبود) اعتماد را از بین برده و فعال نشدن پنجره‌ای که برای عملیاتی کردن طرح ضرورت داشت، صداقت را زیرسوال برده است.

> امیرحسین صیرفی: پروژه‌ای که هدفش شفاف‌سازی در سطح بازار قطعات یدکی بود خود زمینه‌ساز فروش‌های زیرمیزی می‌شود

موجودی بازار بسیار زیاد است

در ادامه مهدی ستوده از فعالان بازار قطعات یدکی درباره پایان مهلت خوداظهاری فروشندگان قطعات یدکی و صادر نشدن کدشناسا به صمت گفت: از ابتدا مشخص بود که این طرح کلان به نتیجه نخواهد رسید، زیرا هزاران اقلام ریز و درشت در بازار لوازم یدکی خودرو وجود دارد که لیست کردن آنها و دادن کد رهگیری به آنها با سهولت قابل انجام نبوده یا حداقل در مدت ۳ تا ۴ ماه محقق نمی‌شود. وی افزود: بزرگی و گستردگی بازار یدکی خودرو، حجم زیادی از قطعات یدکی را در خود جمع‌آوری کرده که پیچیدگی این بازار را رقم زده است.

اگر انبارهای فروشندگان بازار یدکی مورد بررسی قرار گیرد، هنوز قطعاتی مانند یاتاقان پیکان‌های قدیمی در این بازار موجود است یا برخی سیم‌کشی‌ها برای ۱۰ سال پیش بوده و در انبارها دپو هستند.

▣ فروش فله‌ای قطعات

ستوده در ادامه سخنان خود به فروش فله‌ای قطعات که به‌تازگی در حال انجام است، اشاره کرد و گفت: برخی تولیدکنندگان شیوه فروش خود را تغییر داده و محصولات خود را فله‌ای و بدون بسته‌بندی مناسب عرضه می‌کنند، زیرا بخشی از سختگیری‌ها بدون فراهم شدن زیرساخت‌ها، تولیدکنندگان و فروشندگان را ناگزیر به فعالیت ناشفاف می‌کند. این فعال بازار در پایان تاکید کرد: ساماندهی بازار قطعات یدکی زمان‌بر است. چنین طرح‌هایی باید در بازه زمانی طولانی، پیگیری و اجرا شوند.

سخن پایانی

بنابر این گزارش، مهلت خوداظهاری فروشندگان قطعات یدکی بدون کد رهگیری، ۱۵ مهر به پایان رسیده و از این تاریخ به بعد ۵۵ قلم از قطعات یدکی که ملزم به داشتن کد شناسا هستند در صورت نداشتن کد رهگیری قاچاق بوده و از سوی بازرسان ضبط می‌شوند.

بارها کارشناسان این بازار عنوان کرده‌اند گستردگی بازار یدکی قطعات خودرو اجرای طرح‌ها را با دشواری همراه کرده و باید برای برنامه‌ریزی و اجرای طرح‌ها از نظرات فعالان این بازار استفاده کرد. با تمام تلاش‌ها به نظر می‌رسد وزارت صنعت، معدن و تجارت تا امروز موفق به اجرای طرح کد شناسا نشده و در این مسیر، راه طولانی در پیش دارد.

سیاست یک بام و دو هوای معدن

بی‌برنامگی، منابع را هدر می‌دهد

زخم بدون مرهم بازار سرمایه

زغال سنگ؛ از رونق جهانی تا رکود داخلی

در ماه‌های اخیر تقاضا در بازار جهانی برای خرید زغال‌سنگ افزایش داشته است، این در حالی است که تا چندی پیش کشورهای غربی، به ویژه اتحادیه اروپا در تلاش برای مقابله با تغییرات آب و هوایی راهبرد کربن صفر را در پیش گرفته بودند. هدف از این راهبرد رسیدن به صفر خالص انتشار دی اکسید کربن است زیرا کارشناسان بر این باورند که اگر بشر می‌خواهد زنده بماند، باید استفاده از سوخت‌های فسیلی را کنار بگذارد. به این ترتیب اتحادیه اروپا با افزایش سرمایه‌گذاری برای تولید انرژی‌های پاک، متعهد شده بود تا سال ۲۰۵۰ به هدف کربن صفر دست پیدا کند، اما با حمله نظامی روسیه به اوکراین و کاهش عرضه گاز طبیعی، کشورهای اروپایی چاره‌ای جز بازگشت دوباره به زغال‌سنگ را پیش پای خود ندیدند. به این ترتیب قیمت جهانی این سوخت کربن‌زا، رشدی در حدود ۱۷۰ درصد را تجربه کند. گزارش‌ها حاکی از آن است که تولید زغال‌سنگ در چین (که صاحب حدود یک‌سوم معادن فعال در جهان است) در آستانه فصل سرد، روند صعودی داشته، اما چون صادرکنندگان برتر استرالیا و اندونزی با محدودیت‌های تولید مواجه شده‌اند و تولیدکننده اصلی افریقای جنوبی، به دلیل مشکلات لجستیکی با محدودیت روبه‌رو است، روند افزایشی قیمت در بازارهای جهانی ادامه یافته و شاخص‌ها همچنان صعودی است. به این ترتیب به نظر نمی‌رسد که به زودی بازار داغ زغال سنگ از سکه بیفتد. اما بازار عرضه و تقاضای زغال در کشور ما چگونه است؟ و آیا از نمد این افزایش قیمت کلاهی نصیب آن شده است یا خیر؟ ایران از نظر میزان ذخایر زغال‌سنگ در حد متوسط جهانی است و ذخایر زمین شناسی این کانی سیاه در ایران حدود ۱۴ میلیارد تن و ذخایر قطعی حدود ۱,۲ میلیارد تن برآورد شده است. در حال حاضر تنها خریدار عمده زغال سنگ داخل کشور شرکت ذوب آهن اصفهان است و میزان مصرف سایر واحدهای صنعتی در مقایسه با آن چندان زیاد نیست.

عکس: صمت

بحران انرژی در دنیا تقاضای زغال سنگ را افزایش داده و کشوری مثل آلمان در برخی نیروگاه‌ها زغال سنگ را جایگزین گاز کرده است و قیمت جهانی زغال سنگ نسبت به مدت مشابه سال قبل رشد تقریبا ۲۰۰ درصدی داشته است

واردات ۵۸۳ میلیون دلاری

دبیر انجمن زغال‌سنگ ایران با اشاره به اینکه در سال گذشته ۵۸۳ میلیون دلار صرف واردات زغال‌سنگ شده است، گفت: ذوب‌آهن در حال حاضر هرتن زغال‌سنگ را با قیمت ۱۲ میلیون تومان وارد می کند، در حالی که قیمت زغال‌سنگ داخلی ۴ میلیون تومان است. به گزارش دنیای معدن، سعید صمدی با اشاره به اینکه ۵۰ سال پیش مجموعه ذوب آهن، معادن زغال‌سنگ و سنگ آهن ایران مرکزی، با هم مجموعه‌ای را تشکیل می‌دادند، گفت: این وابستگی تا دهه ۷۰ ادامه داشت تا اینکه ذوب آهن با اعلام اینکه کار ما تخصصی است، معادن زغال سنگ را به دولت واگذار کرد.

وی با بیان اینکه در دهه ۸۰ عمده معادن زغال سنگ خصوصی شدند، افزود: ذوب‌آهن برای تامین زغال‌سنگ مورد نیاز خود در سال ۹۱ معادن زغال‌سنگ البرز شرقی و سال گذشته هم معادن زغال‌سنگ البرز مرکزی را خریداری کرد.

▣ قیمت باید اصلاح شود

صمدی تصریح کرد: ما به هیچ عنوان مخالف ورود ذوب آهن به حوزه معدنداری نیستیم اما به نظر می‌رسد در این شرایط به جای این گونه فعالیت‌ها باید قیمت‌های خرید زغال سنگ را اصلاح کنیم.

دبیر انجمن زغال‌سنگ ایران اظهار کرد: میزان تولید زغال سنگ در کشور یک میلیون و ۷۰۰ هزار تن است، در حالی که نیاز داخلی، ۳ میلیون و ۷۰۰ هزار تن است. این فاصله از طریق واردات پر می‌شود که در همین راستا در سال گذشته ۵۸۳ میلیون دلار صرف واردات زغال سنگ شده است.

صمدی اضافه کرد: ذوب آهن در حال حاضر هر تن زغال سنگ را با قیمت ۱۲ میلیون تومان وارد می‌کند، در حالی که قیمت زغال سنگ داخلی ۴ میلیون تومان است. به نظر می‌رسد برای حمایت از معادن زغال سنگ باید قیمت‌ها منطقی تعیین شود تا سرمایه گذاری در این بخش و پیرو آن میزان تولید هم افزایش پیدا کند. وی گفت: امروز معادن زغال سنگ نیازمند اصلاح قیمت هستند تا تولید افزایش پیدا کند و نیاز ما به واردات کاهش یابد؛ در غیر این صورت از یک سو هزینه زیادی باید صرف واردات شود و از سوی دیگر معادن زغال سنگ توسعه نخواهند یافت.

▣ مبنا قیمت جهانی نیست

صمدی گفت: بحران انرژی در دنیا تقاضای زغال سنگ را افزایش داده و کشوری مثل آلمان در برخی نیروگاه‌ها زغال سنگ را جایگزین گاز کرده است و قیمت جهانی زغال سنگ نسبت به مدت مشابه سال قبل رشد تقریبا ۲۰۰ درصدی داشته است. وی ادامه داد: در فرمول محاسبه قیمت زغال سنگ در کشور ما مبنا نرخ شمش فولاد خوزستان است، نه قیمت های جهانی! از این رو می‌توان گفت شرکت‌های زغال سنگ در بازار سرمایه فعلاً از افزایش قیمت‌های جهانی بهره‌ای نبرده‌اند.

شکنندگی در تامین

محمدجعفر صالحی، معاون خرید ذوب آهن اصفهان پیش‌تر در گفت‌وگویی با چیلان درباره تامین مواد اولیه این شرکت اظهار: ذوب آهن نه از یارانه انرژی سهمی دارد و نه از مواد اولیه؛ بنابراین شرایط تأمین مواد اولیه ذوب آهن بسیار شکننده است.

▣ قیمت زغال داخلی نباید افزایش یابد

صالحی درباره افزایش قیمت زغال سنگ و کک در بازارهای جهانی و تامین این مواد گفت: در بخش واردات شاهد افزایش زیادی داشته و همین مسئله سبب می‌شود ما در تامین مواد وارداتی با مشکل مواجه شویم. معاون خرید ذوب آهن اصفهان گفت: این روزها زمزمه‌ای مبنی بر افزایش قیمت زغال داخلی به گوش می‌رسد و بهانه این افزایش قیمت نیز افزایش قیمت جهانی این محصول عنوان می‌شود. متاسفانه کیفیت زغال داخلی اصلا قابل قیاس با مشابه خارجی آن نیست و به دلیل همین کیفیت پایین است که ما مجبوریم بخشی از نیاز خود را وارد کنیم. ما تاکنون به خوبی از معادن زغال سنگ داخلی حمایت کرده‌ایم و حاشیه سود شرکت‌های زغال سنگ بورسی بالاتر از ۵۰ درصد است. این شرکت‌ها نباید انتظار داشته باشند منبع سرمایه‌گذاری آنها برای استخراج بیشتر از محل افزایش قیمت فروش حاصل شود، بلکه سودآوری آنها باید از محل فروش باشد و هزینه سرمایه‌گذاری را باید از منابع دیگری تأمین کنند.

▣ زغال سیاه و بورس سبز

اواخر شهریور سال جاری خبر صدور مجوز صادرات زغال‌سنگ منتشر شد و این موضوع مورد توجه خریداران در بورس تهران قرار گرفت. به این ترتیب ۴ نماد صنعت استخراج زغال سنگ بورس تهران با ورود پول حقیقی قابل توجهی مواجه شدند و قیمت سهام آنها رشد خوبی را تجربه کرد.

در ادامه این تغییر و تحولات اتاق بازرگانی مشترک ایران و پاکستان هم اعلام کرد مقرر شد زغال‌سنگ مورد نیاز پاکستان از طریق ایران تامین شود. سقف صادرات زغال سنگ به پاکستان مشخص نیست اما احتمال می‌رود سالانه ۵۰۰ هزار تن زغال‌سنگ از ایران به این کشور صادر شود. گفته می‌شود در حال حاضر تجارت ایران با پاکستان به شکل تهاتر است و برنج، کنجد و میوه‌های گرمسیری مانند انبه و نارنگی وارد و فرآورده‌های نفتی، گازی و کالاهای کشاورزی به این کشور صادر می‌شود.

سخن پایانی

بد نیست در پایان این گزارش صدای کارگران فعال در معادن زغال سنگ را هم بشنویم که بر این باورند که صنعت زغال سنگ داخلی از طرف دولت هیچگونه حمایتی نمی‌شود و در عوض زغال‌سنگ وارداتی از چین جای تولید داخل را گرفته است.

آنها می گویند محصولات داخلی که کارگران کشور خودمان با سخت‌ترین شرایط آن را استخراج می‌کنند، مورد بی‌مهری واقع می‌شود اما در عوض زغال‌سنگ چینی به بازار سرازیر شده و به همین دلیل پیمانکاران از افزایش دستمزد کارگران ناراضی هستند و گله دارند. با این اوصاف شاید ورود به بازارهای صادراتی بتواند فرصتی برای رشد سودآوری شرکت‌های زغال سنگی باشد.

آگهی دعوت مجمع عمومی عادی بطور فوق‌العاده «نوبت دوم»

شرکت خدماتی شهرک صنعتی خرمدشت (سهامی خاص) به شماره ثبت ۲۳۲۲ شناسه ملی ۱۴۰۰۳۹۶۵۱۹۷

باتوجه به اینکه جلسه مجمع عمومی عادی بطور فوق‌العاده تاریخ ۱۴۰۱/۳/۲۴ ساعت ۱۱ شهرک صنعتی خرمدشت (سهامی خاص) به شماره ثبت ۲۳۲۲ شناسه ملی ۱۴۰۰۳۹۶۵۱۹۷ به حدنصاب نرسیده و شرایط قانونی تشکیل مجمع فراهم نشد لذا بدینوسیله از سهامداران شرکت فوق دعوت می‌گردد در جلسه **مجمع عمومی عادی بطور فوق‌العاده نوبت دوم** که در تاریخ **۱۴۰۱/۸/۱۰** ساعت **۱۲** روز **سه‌شنبه** به آدرس کیلومتر ۲۵ جاده تاکستان به همدان شهرک صنعتی خرمدشت ساختمان آتش‌نشانی شهرک به کدپستی ۳۴۸۳۱۹۷۸۱۷ حضور بهم رسانید.

▣ دستور جلسه:

۱- استماع گزارش هیات‌مدیره و بازرس قانونی
۲- بررسی و تصویب صورت‌های مالی و ترازنامه سال ۱۴۰۰ و بودجه پیشنهادی سال ۱۴۰۱
۳- انتخاب اعضای اصلی و علی‌البدل هیات‌مدیره برای ۲ سال
۴- انتخاب بازرس قانونی و علی‌البدل
۵- سایر مواردی که در صلاحیت مجمع عمومی باشد.

هیات‌مدیره شرکت خدماتی شهرک صنعتی خرمدشت

آگهی دعوت مجمع عمومی فوق‌العاده «نوبت دوم»

شرکت خدماتی شهرک صنعتی خرمدشت (سهامی خاص) به شماره ثبت ۲۳۲۲ شناسه ملی ۱۴۰۰۳۹۶۵۱۹۷

باتوجه به اینکه جلسه مجمع عمومی فوق‌العاده تاریخ ۱۴۰۱/۷/۳ ساعت ۱۱ شهرک صنعتی خرمدشت (سهامی خاص) به شماره ثبت ۲۳۲۲ شناسه ملی ۱۴۰۰۳۹۶۵۱۹۷ به حدنصاب نرسید و شرایط قانونی تشکیل مجمع فراهم نشد لذا بدینوسیله از سهامداران شرکت فوق دعوت می‌گردد در جلسه **مجمع عمومی فوق‌العاده نوبت دوم** که در تاریخ **۱۴۰۱/۸/۱۰** ساعت **۱۱** روز **سه‌شنبه** به آدرس کیلومتر ۲۵ جاده تاکستان به همدان شهرک صنعتی خرمدشت ساختمان آتش‌نشانی شهرک به کدپستی ۳۴۸۳۱۹۷۸۱۷ حضور بهم رسانید.

▣ دستور جلسه:

۱- تصویب اساسنامه جدید
۲- افزایش سرمایه

هیات‌مدیره شرکت خدماتی شهرک صنعتی خرمدشت

مناقصه عمومی همزمان با ارزیابی (یکپارچه) یک‌مرحله‌ای

فراخوان انجام امور خدمات پشتیبانی مدیریت و شعب تابعه بانک کشاورزی استان البرز

شناسه ۱۳۹۰۹۵۷

بانک کشاورزی مدیریت استان البرز در نظر دارد **فراخوان واگذاری کلیه امور مربوط به خدمات عمومی ساختمان مدیریت و شعب خود را به صورت حجمی شامل: نامه‌رسان- آبدارچی- نظافتچی- تحصیلدار راننده... در حدود ۶۰ نفر** به شماره سیستمی ۲۰۰۱۰۰۴۷۳۳۰۰۰۰۰۱ را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید.

کلیه مراحل برگزاری فراخوان از دریافت و تحویل اسناد فراخوان تا بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد.

متقاضیان شرکت در فراخوان در صورت عدم عضویت در سامانه، نسبت به ثبت‌نام و دریافت گواهی امضای الکترونیکی (به‌صورت برخط) برای کلیه صاحبان امضای مجاز و مهر سازمانی اقدام لازم را به عمل آورند.

▣ مواعد زمانی:

- تاریخ انتشار فراخوان: ۱۴۰۱/۰۷/۱۹
- مهلت دریافت اسناد فراخوان: ۱۴۰۱/۰۷/۲۴
- مهلت ارسال پیشنهادات: ۱۴۰۱/۰۸/۰۴
- زمان بازگشایی پاکت‌ها: ۱۴۰۱/۰۸/۰۵

نوع و مبلغ تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار: یک فقره ضمانتنامه بانکی (به غیر از بانک کشاورزی) به‌عنوان ضمانتنامه شرکت در مناقصه به مبلغ ۴,۹۵۰,۰۰۰,۰۰۰ (چهار میلیارد و نهصد و پنجاه میلیون ریال) به نفع بانک کشاورزی مدیریت استان البرز با حداقل سه ماه اعتبار (به پیشنهادهای فاقد ضمانتنامه ترتیب اثر داده نخواهد شد)

اطلاعات تماس و آدرس دستگاه: کرج- ابتدای بلوار طالقانی جنوبی- نبش کوچه شهید مصطفی خمینی- مدیریت بانک کشاورزی استان البرز کدپستی ۳۱۳۳۹۹۴۴۴۴ **تلفن:** ۳۲۷۵۶۸۲۵-۰۲۶

مدیریت بانک کشاورزی استان البرز

با بنیان سلامت پاسارگاد دیگر نگران هزینه های گران دندانپزشکی خود نباشید

شرکت تعاونی خدمات بهداشتی و درمانی بنیان سلامت پاسارگاد

خدمات قابل ارائه در شرکت بنیان سلامت پاسارگاد

۱- خدمات اقساط دندانپزشکی طی ۱۲ قسط ماهیانه بدون بهره
۲- خدمات تخفیفی و مزایای ویژه قابل ارائه به اعضاء باشگاه مشتریان بنیان سلامت
۳- ارائه پوشش های دندانپزشکی از ۵۰ تا ۹۰ درصد پوشش به صورت انفرادی و گروهی
۴- کلیه خدمات ایمپلنت، کامپوزیت و ... با حداقل هزینه در ۴۵۰ مرکز دندانپزشکی در سراسر کشور
۵- معاینه و چکاپ و انجام خدمات دندانپزشکی بصورت یونیت سیار دندانپزشکی در محل سازمانها، شرکت ها و کارخانجات تولیدی

دارای تندیس طلایی از جشنواره ملی ارتقاء سلامت از جشنواره ملی صنعت سلامت محور
دارای تندیس کارآفرین برتر از همایش ملی کارآفرینان مسئولیت پذیر

SAGD
نماینده انحصاری ساجد سوئیس در کشور جمهوری اسلامی ایران

۰۲۱-۴۳۳۱۶ (۳۰خط)
www.bonyansalamat.com

یادداشت

صادرات مکمل زنجیره تولید است

حجت‌الله فیروزی
عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس

در حوزه معدن، می‌توان نکات برجسته و ویژگی‌های بسیار مهمی را مطرح کرد. نخستین نکته این است که کشور ما از نظر تنوع و میزان ذخایر معدنی در زمره کشورهای برتر جهان است و بخش عمده‌ای از مواد معدنی شناخته‌شده در جهان در کشور ما یافت می‌شود.

نکته دیگر این است که گستردگی معادن در کشور ما بسیار زیاد است و این موضوع در نوع خود کم‌نظیر است.

طبیعی است که با این حجم، تنوع و گستردگی مواد معدنی، اگر بتوانیم از این ظرفیت خوب استفاده کنیم، به‌طورحتم معدن و صنایع معدنی در رشد تولید ناخالص داخلی بسیار اثرگذار خواهد بود.

با مروری به شرایط کشورهای معدن‌خیز دنیا می‌بینیم که برخی از آنها با ظرفیت بسیار کمتر از ما در حوزه معادن به‌خوبی برنامه‌ریزی کرده‌اند و کار می‌کنند. به‌عنوان مثال، ظرفیت معادن بعضی کشورهای امریکای جنوبی که در حوزه معدن صاحب‌نام هستند، بسیار کمتر از ذخایر کشور ما است، اما آنها توانسته‌اند از این ظرفیت موجود در کشور خود به‌خوبی استفاده کنند.

بنابراین فعال‌سازی معدن در کشور ما می‌تواند کمک بسیار موثری در افزایش تولید ناخالص داخلی داشته باشد. علاوه بر این، معدن در زمره فعالیت‌های مهم اقتصادی است که امکان اشتغالزایی فراوانی دارد.

علاوه بر این، فعالیت‌های معدنی تاب‌آوری بالایی در برابر تحریم‌ها دارد و محصولات و مواد معدنی به‌میزان کمتری تحریم‌پذیر هستند. به این ترتیب، ریسک سرمایه‌گذاری در این حوزه کمتر است و علاوه بر بازارهای داخلی، بازارهای خارجی گسترده‌ای هم برای فروش یافت می‌شود.

این بازارهای بیرونی تضمین‌کننده سرمایه‌گذاری در حوزه معدن است. پس هم ظرفیت بازار داخلی و هم امکان صادرات منطقه‌ای و جهانی ریسک سرمایه‌گذاری در حوزه معدن را کاهش می‌دهد.

البته هرچقدر به‌سمت تکمیل زنجیره‌های تولید حرکت کنیم، ارزش‌افزوده بیشتری ایجاد می‌شود و نقش تکمیل‌کننده و موثرتری در درآمدزایی دارد، اما طبیعی است که صادرات مکمل زنجیره تولید است و هر میزان که امکان صادرات فراهم شود، به‌همان میزان، امکان توسعه تولید را فراهم آورده‌ایم.

هر تولیدی در بازار منطقه‌ای خود به‌طورحتم مصرف محدودی دارد و زمانی می‌توانیم بگوییم حمایت از تولید انجام گرفته است که حمایت از صادرات داشته باشیم و در حقیقت با این کار حلقه تولید را تکمیل کنیم و به‌همان نسبت که بازار بیرونی به‌دست می‌آوریم، به همان نسبت بتوانیم تولید را افزایش بدهیم. پس از یک‌سو، صادرات مکمل تولید است و از سوی دیگر، تولید لازمه حمایت از صادرات است.

به‌طورقطع بدون صادرات نمی‌توانیم حرف از رشد و تولید بزنیم و تولید بدون بازاریابی و صادرات محکوم به شکست است، بنابراین لازم است سیاست کشور ما این باشد که با توسعه صادرات، بازاریابی جهانی، تعریف و یافتن بازارهای جدید و حمایت از تجار و بازرگانان و کسانی که در سطح جهانی فعالیت اقتصادی انجام می‌دهند و محصولات کشور را در دنیا عرضه می‌کنند، تولید مورد حمایت قرار بگیرد. بدیهی است، ظرفیت مصرف در داخل محدود است و اگر صادرات در کنار آن وجود نداشته باشد، در عمل تولید در جایی متوقف و محدود می‌شود و برای سرمایه‌گذار و تولیدکننده دیگر صرفه اقتصادی نخواهد داشت که تولید خود را افزایش دهند و با توجه به اینکه هزینه‌های تولید بالا می‌رود، اگر توسعه پیدا نکند، به‌طورحتم زیان خواهد دید و ضربه خواهد خورد، بنابراین تنها راه جلوگیری از ضرر و زیان و توقف تولید این است که بازار صادراتی گسترش پیدا کند.

همان‌طور که اشاره شد، اگر در کشور سیاست واحدی در حمایت از صادرات نباشد و تولید به زنجیره صادرات متصل نشود، به‌طورقطع نمی‌توان تولید را حفظ کرد و به رشد و شکوفایی رساند. در کشور ما، حمایت از تولید وجود دارد، اما سازکارهای آن باید بازتعریف و عملیاتی شود، از جمله سازکارها این است که سفارتخانه‌ها، رایزنان بازرگانی داشته باشند تا بتوانند در زمینه بازاریابی به صادرکنندگان کمک کنند. علاوه بر این، با کاهش عوارض صادرات، تسهیل مقررات و ارائه اطلاعات دقیق و کامل از کشورهای گوناگون، بازرگانان را به فعالیت بیشتر در این زمینه تشویق و ترغیب کنند. به‌علاوه درباره بازگرداندن ارز ناشی از صادرات نباید با مقررات سختگیرانه دست و پای صادرکننده را ببندیم، به‌ویژه در شرایط فعلی که محدودیت بانکی وجود دارد، دولت باید تسهیلگری بیشتری داشته باشد تا صادرکننده و بازرگان آسیب نبینند و بازارها را از دست ندهند. نکته مهم دیگر این است که نباید با مقررات خلق‌الساعه و با تغییر مداوم مقررات به بازرگان، تاجر و صادرکننده آسیب وارد شود. صادرکننده باید اعتماد و اطمینان داشته باشد که مقررات ثابت و حمایتگر است تا بتواند روی بازار هدف برنامه‌ریزی کند. بازرگانان به‌طور معمول با زحمات زیاد، بازاری پیدا می‌کنند، اما با تغییر مقررات، این حوزه دچار تلاطم می‌شود و بازار صادراتی از دست می‌رود که این رویه بسیار ناصوابی است.

گزارش صمت از چشم‌انداز رشد تولید ناخالص داخلی معدن نشان داد

سیاست یک بام و دو هوای معدن

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

صادرات کالاهای غیرنفتی همواره به‌عنوان یکی از راه‌های کسب درآمد پایدار در کانون توجه برنامه‌های اقتصادی قرار داشته است. به این منظور، ابتدا مشخص کنیم سیاست اقتصادی کشور رو به کدام سو دارد. به‌عبارت دیگر، درون‌گرا است و بنا را بر حمایت از تولیدات داخلی قرار داده یا برونگرا است و رشد و شکوفایی تولید را در گرو رقابت بین‌المللی می‌داند.

به این ترتیب، تکلیف بخش معدن و صنایع معدنی هم روشن خواهد شد. اگر اقتصاد درونگرا است، شانس صنایع معدنی در تکمیل زنجیره ارزش افزایش پیدا می‌کند و اگر برونگرا است، می‌توان برای افزایش صادرات و ارزآوری برنامه‌ریزی کرد.

اما آنچه امروز در حوزه معدن به‌چشم می‌خورد، نوعی تضاد و تناقض آشکار است. از یک‌سو، کشور به ارز صادراتی حاصل از تولیدات معدنی نیاز دارد و از سوی دیگر، در برنامه چشم‌انداز هفتم توسعه بر تکمیل زنجیره ارزش تاکید شده است. این نابسامانی، داد فعالان هر ۲ بخش را درآورده است و موجب شده هیچ‌کدام به رشد و شکوفایی موردانتظار دست پیدا نکنند.

صمت در آستانه تدوین لایحه بودجه ۱۴۰۲، نظر حسام‌الدین فرهادی‌نسب، مشاور کمیسیون معادن و اتاق بازرگانی اصفهان و کامران وکیل، نایب رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی را درباره این پارادوکس معدنی جویا شده است.

عکس: صمت

افزایش تولید ناخالص داخلی

حسام‌الدین فرهادی‌نسب، مشاور کمیسیون معادن و اتاق بازرگانی اصفهان: دولت به بخش معدن به‌چشم منبع درآمد نگاه می‌کند، در صورتی که قرار نیست معدن منابع مالی دولت را تامین کند و این حوزه باید در تولید ناخالص داخلی کشور نقش‌آفرینی داشته باشد و به کمک دیگر صنایع بیاید.

وقتی بحث بودجه به‌میان می‌آید، یعنی قرار است همین نگاه درآمدزایی امتداد پیدا کند. اگر بنا بر این باشد که ما معدن را پیشران اقتصاد در نظر بگیریم، باید الزامات و نیازهایی را که در قانون معادن و نظام مهندسی برای آن پیش‌بینی شده است، محقق کنیم. به‌عبارت ساده‌تر، در عمل باید ۳ درصد نظام مهندسی و ۱۵ درصد منابع طبیعی، ۱۲ درصد جهاد کشاورزی و دیگر حقوق دولتی را به این بخش اختصاص دهیم.

بزرگ‌ترین مشکلی که امروز بخش معدن با آن دست و پنجه نرم می‌کند، تامین ماشین‌آلات است و با حجم زیادی از قوانین، دستورالعمل‌ها، موانع و محدودیت‌هایی که روبه‌روی ما صف کشیده‌اند، این مشکل لاینحل باقی مانده است.

کشتی به‌گل نشسته صادرات

به‌طورموثق، اعلام می‌کنم که بسیاری از معادن فلزی ما تا پایان سال تعطیل می‌شوند و این بهای تصمیم اشتباهی است که دولت در زمانی اتخاذ کرد که به‌علت جنگ اوکراین، بازار جهانی تشنه تولیدات ایرانی بود.

در مقطعی در زمان آغاز جنگ روسیه و اوکراین، فرصتی طلایی برای فولادسازان و معدنداران ما به‌وجود آمد تا بتوانند تولیدات خود را صادر کنند.

اما در این دوره دولت با تصویب بخشنامه‌ای نادرست و شتابزده، صادرات را ممنوع کرد و این اقدام به نرخ از دست رفتن بخش اعظمی از بازار صادرکنندگان ایرانی شد.

متاسفانه فرصت مغتنم بهره‌برداری از غیاب روسیه در بازار فولاد دنیا از دست رفت. نتیجه خودتحریمی مسئولان کشور این شد که مجال تاریخی بخش معدن و فولاد کشور از دست رفت و در همین مدت روسیه سیاست خود را تغییر داد و با فروش زیر قیمت و به‌عبارتی دامپینگ قیمتی، بازار را دوباره به‌چنگ آورد. به این ترتیب تولید فولادسازان افت کرد و به‌تبع آن، محصولات بسیاری از معادن سنگ فلزی به‌فروش نرفت و بسیاری از معادن ما در عمل تنها تا پایان سال برنامه‌ریزی تولید دارند.

از طرف دیگر، فاجعه رکود جهانی هم، که اقتصاددانان پیش‌بینی کرده بودند، آغاز شده و ما را در زمینه بازار سنگ‌آهن با بحران افت نرخ رو به رو کرده است.

اجرای انتخابی قانون

وقتی زیرساخت‌ها تامین نیست و کشور ما نمی‌تواند امکانات اولیه بخش معدن را فراهم کند، به‌طورقطع انتظار نمی‌رود خروجی مناسبی از آن به‌دست بیاوریم. ما بخشی از قانون را که به موضوع حقوق دولتی و دریافت بهره مالکانه اشاره دارد، اجرا می‌کنیم، اما جمله بعدی این قانون، یعنی بعد از نقطه پایان را کامل نادیده می‌گیریم و همه راه‌ها را برای اینکه پایندگی و زایندگی را به بخش معدن برگردانیم، مسدود کرده‌ایم.

بخش معدن کشور ما با فولاد و صنایع پایین‌دستی‌اش، ظرفیت نقش‌آفرینی در ۱۶ تا ۲۰ درصد تولید ناخالص داخلی را دارد، اما به‌طورحتم پیش‌نیازهایی لازم است تا برپایه آن این ساختمان را بنا کرد، اما متاسفانه این بستر مهیا نیست و در این شرایط برنامه‌ریزی برای افزایش نقش معدن در بودجه سال آینده چیزی جز فشار مضاعف بر معدندار برای دریافت حقوق دولتی بیشتر نیست.

اگر با کاهش هزینه‌های معدنداری و ایجاد صرفه اقتصادی، رونقی در این حوزه ایجاد شود، تولید، افزایش می‌یابد. به این ترتیب، بخشی که برای تولید داخل نیاز است، مورد استفاده قرار می‌گیرد و مازاد آن می‌تواند صادر شود و ارزآوری داشته باشد.

حمایت انتخابی، پاسخگو نیست

هنوز معلوم نیست ما در حوزه معدن چه سیاستی را دنبال می‌کنیم. آیا هدف حمایت از تولید داخلی است و تکمیل زنجیره ارزش‌افزوده یا صادرات و ارزآوری؟

این دوگانگی از همان باء بسم‌الله در مسائل معدنی وجود دارد تا نون پایان. وقتی صحبت حمایت از تولید داخل می‌شود، این حمایت تنها برای کارگران یک کارخانه نیست و باید شامل حال حدود یک میلیون نفر شاغل بخش معدن هم بشود. این هم تولید داخل است.

حمایت از یک شرکت خودروسازی به بهانه حمایت از تولید داخل، به‌طورکامل نقض‌غرض است. چطور می‌شود حوزه‌ای که ۸۰۰ تا ۹۰۰ هزار نفر نیروی شاغل دارد، برای حمایت از شرکتی با ۸۰۰ یا ۹۰۰ نفر، گروگان گرفته شود؟

از یک طرف، شعار ارزآوری، بالا بردن جی‌دی‌پی و شکوفایی اقتصادی در بخش معدن مطرح می‌شود و از طرف دیگر، به گمرک ابلاغ می‌شود که نباید هیچ ماشینی وارد شود. حقوق دولتی را بی‌هیچ حساب و کتابی افزایش می‌دهیم و به این ترتیب، آشفتگی عجیبی در بخش معدن ایجاد می‌شود.

هوای معدن را داشته باشید

تفاوت بخش معدن با صنعت در این است که در بخش صنعت می‌توان برنامه‌ریزی روزانه داشت، اما در حوزه معدن حتی اطلاع‌رسانی با تاخیر انجام می‌گیرد و شاید یکی، دو روز زمان لازم داشته باشد تا موضوعی به پرسنل شاغل در معدن اطلاع داده شود، زیرا بسیاری از معادن حتی امکانات دسترسی به مخابرات و شبکه ندارند، بنابراین جنس این ۲ حوزه با هم متفاوت است و باید برای بخش معدن ملاحظات بیشتری در نظر گرفت و به‌عبارت ساده‌تر، باید بیشتر هوای معادن را داشته باشیم.

قوانینی که برای بخش معدن وضع می‌شود، شاید به‌واسطه خشن بودن ذات این کار، سخت و خشن است و بدون هیچ‌گونه منطقی اعمال می‌شود.

ما در این بخش به‌طورکامل با مشکل مواجهیم که از یک طرف داد ارزآوری داریم و از طرف دیگر در طلایی‌ترین زمان جلوی صادرات را می‌گیریم.

این تناقضات باعث می‌شود که ما نتوانیم به اهداف مدنظرمان نرسیم. جدای از آن، بلاتکلیفی و سردرگمی آسیب بیشتری ایجاد خواهد کرد. وقتی راه‌حل مشکلی مشخص است، اما به‌جای حل و فصل آن، مرتب تکرار و بازتکرار می‌شود، نتیجه‌ای جز دلسردی فعالان و شاغلان این حوزه به‌دنبال نخواهد داشت.

> نتیجه خودتحریمی مسئولان کشور این شد که مجال تاریخی بخش معدن و فولاد کشور از دست رفت و در همین مدت روسیه سیاست خود را تغییر داد و با فروش زیر قیمت و به‌عبارتی دامپینگ قیمتی بازار را دوباره به‌چنگ آورد

تصحیح فوری نقش معدن

کامران وکیل ـ نایب رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی: حوزه معدن باتوجه به تاب‌آوری و تحریم‌گریزی که دارد، می‌تواند نقش مهمی در افزایش تولید ناخالص داخلی داشته باشد، اما معدن را نمی‌توان در یک سال مدیریت کرد. به‌عنوان مثال، برنامه‌ریزی کنیم تا نقش معدن را در یک سال آینده پررنگ یا کمرنگ‌تر کنیم. ما از اساس در اقتصاد میانبر نداریم و اگر کسی ادعا کند که می‌تواند در یک سال تحولی در این زمینه ایجاد کند، معلوم است هیچ کاری قرار نیست، انجام دهد.

تغییر و تحول در حوزه‌های اقتصادی کند و به‌تدریج رخ می‌دهد. باید برنامه مدنی برای آن وجود داشته باشد و حداقل ۵ یا ۶ سالی براساس آن برنامه پیش رفت تا کم‌کم به‌نتیجه رسید.

خاطرم هست، زمانی آقای نعمت‌زاده در نامه‌ای از مجتبی خسروتاج، رئیس سازمان توسعه تجارت وقت خواسته بود که ظرف مدت یک سال، صادرات ۲ برابر شود. چطور چنین چیزی امکان‌پذیر است؟ صادراتی که در دوره‌ای چند ده ساله در اقتصاد معاصر ایران به عددی رسیده است، چگونه می‌تواند در عرض یک سال افزایش ظرفیتی ۲ برابری داشته باشد یا بازاری کسب کند.

معدن و صنایع معدنی هم همین‌طور است. اگر معدنکاری در دوران معاصر و معادن بزرگی مانند مس سرچشمه کرمان، سنگ‌آهن‌ها و امثال آن را مدنظر قرار دهیم، از اوایل دهه ۵۰ تا امروز به‌تدریج به ظرفیتی دست یافته‌اند و اگر قرار باشد این ظرفیت را افزایش دهیم، حداقل به دوره‌ای ۱۰ ساله نیاز داریم.

پس به‌صرف اینکه در بودجه سال آینده چه نقشی برای معادن یا صادرات مواد معدنی در نظر گرفته می‌شود، چندان قابل‌اعتنا نیست.

بلاتکلیفی معدن

تکلیف حوزه معدن مشخص نیست و نمی‌دانیم دنبال توسعه صادرات هستیم یا حمایت از تولید داخلی، البته حمایت از تولید داخل خود یکی از اشتباهات بزرگ دولت است.

در این روش یک چک سفید امضا در اختیار تولیدکنندگان داخلی قرار می‌گیرد تا هر کاری که خواستند انجام دهند و این فرصت را با موانع تعرفه‌ای و ممنوعیت‌ها در اختیار تولیدکننده قرار دهند؛ به‌طور دقیق همان اتفاقی که درباره خودرو افتاده است. اما آیا بازار کشور همسایه هم در اختیار تولیدکننده قرار می‌گیرد؟

پس تولیدکننده‌ای که می‌خواهد در زمینه صادرات ورود کند، اول باید با رقیب در بازار هماوردی کند، پس این شیوه حمایتی در واقع خیانت به تولید است و نتیجه این است که تولیدات کشور ما از خودرو و لوازم خانگی گرفته تا سنگ، کاشی، فولاد، میلگرد و امثال آن هیچ‌یک قابلیت صادراتی ندارند.

دلیل این است که تولیدکننده اصلا به بازار خارجی فکر و به همین تولید داخلی بی‌رقیب تکیه کرده و توان صادراتی را کسب نکرده است.

از اساس حمایت از تولید داخلی و افزایش صادرات ۲ موضوع به‌طورکامل موازی هستند، اما نمی‌دانم که چه‌کسی این رسم را در کشور شروع کرده است که واردات محصول خارجی را ممنوع کنند و بازار را در اختیار تعدادی تولیدکننده قرار دهند که با هزینه مردم ترک‌تازی کنند، به این شیوه صنایع هرگز پا نخواهند گرفت.

ضرب‌الاجل حمایتی

حمایت از تولید وقتی درست است که ضرب‌الاجلی پشت آن باشد، یعنی به تولیدکننده گفته شود که تنها چند سال بازار انحصاری را در اختیار دارد و در این مدت باید راه خود را به بازار جهانی باز کند. اگر نتوانست؛ مصرف‌کننده نباید تاوان بی‌عرضگی تولیدکننده را بدهد.

به‌اعتقاد من، کاهش سیاست‌های حمایتی پیش‌نیاز توسعه صادرات به‌طورخاص صادرات تولیدات معدنی است.

روزی در سازمان توسعه تجارت، صحبت بر سر این بود که برای صادرات بیشتر سنگ تزئینی فرآوری‌شده چه باید کرد و پاسخ من این بود که باید واردات سنگ تزئینی فرآوری‌شده را آزاد کرد.

در این حالت است که تولیدکنندگان ما مجبور می‌شوند، کیفیت و استاندارد محصولات خود را آنقدر افزایش دهند تا بتوانند با رقیب خارجی در بازار داخل رقابت کنند یا حذف شوند.

در حال حاضر هیچ الزامی به بهبود کیفیت ندارند، چون رقیبی در این زمینه نیست، اما فشار رقابت باعث می‌شود که به خود بیایند و استانداردهای خود را بالا ببرند و به این ترتیب امکان فعالیت در بازار خارجی را هم پیدا خواهند کرد.

به‌طورخلاصه کاهش دخالت دولت و آزادسازی اقتصاد می‌تواند باعث افزایش رشد اقتصادی و ارزآوری در تمام صنایع شود.

سخن پایانی

تحقیقات مستقل نشان داده که سهم صادرات صنعتی از کل صادرات غیرنفتی ایران، رقم ناچیزی است. یکی از دلایل این چالش، فقدان زیرساخت‌ها و حمایت‌های لازم از بخش صادرات است.

باتوجه به محتوای گزارش، شاید اگر رویکرد دولت در سیاست اقتصادی وضوح بیشتری پیدا کند، جهت‌گیری‌ها در یک راستا قرار گیرند و نقش معدن در اقتصاد کشور پررنگ‌تر و موثرتر شود.

عکس: صمت

در بررسی شرط موفقیت ایران در توسعه تجارت مطرح شد

تقویت دیپلماسی اقتصادی با کشورهای منطقه

سهیل فرزین: شرط موفقیت هر کشوری در تجاری‌سازی کالاها، کیفیت و قیمت تمام شده کالا مطلوب است تا قدرت حضور در بازار رقابتی را داشته باشد. به این ترتیب کیفیت محصولات تولیدی ارتباط مستقیم و غیر قابل انکاری با جذب بازار خارجی و میزان صادرات دارد با این اوصاف تولیدکنندگان جزو مهره‌های اصلی شریان تجاری کشور به حساب می‌آیند که حمایت از آنها و رفع مشکلات‌شان موجب رونق صادرات و چرخه اقتصادی کشور خواهد شد. تجارت ایران نیز از این قاعده مستثنا نیست و برای توسعه صادرات راهی جز ارتقای کیفیت و تناسب قیمت تمام شده با کیفیت کالا وجود ندارد.اما نقش دولت و بخش خصوصی و رابطه این دو در این میان چیست؟ صمت در این گزارش در گفت‌وگو با فعالان تجاری به بررسی راهکارهای موفقیت ایران در تجاری‌سازی کالاها و دستیابی به رونق تجاری پرداخته است.

در تجاری‌سازی تولیدات موفق نبوده‌ایم

محمدرضا صفا، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان هرمزگان با اشاره به اینکه صدور بخشنامه‌های خلق الساعه یکی از بزرگ‌ترین موانع توسعه تجارت خارجی کشور است، گفت: یکی از اتفاقات خوبی که در ماه‌های اخیر در حوزه تجارت خارجی کشور رخ داده تعیین تعرفه برای صادرکنندگان است. این اقدام به مراتب بهتر از ممنوعیت یکباره صادرات کالا است.

رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان هرمزگان در گفت‌وگو با گسترش نیوز، پایگاه خبری موسسه فرهنگی و مطبوعاتی صمت در بخش دیگری از صحبت‌های خود به تجاری‌سازی محصولات ساخت داخل اشاره و خاطرنشان کرد: در زمینه تجاری‌سازی کالاها به شرطی موفق خواهیم بود که با کشورهای بزرگ رقابت کنیم. برای تحقق این هدف باید واردات را در قبال صادرات داشته باشیم. اینکه ما در تجاری‌سازی محصولات خود موفق نبوده‌ایم واقعیتی غیرقابل کتمان است. وی با اشاره به اینکه برندسازی و مشتری مداری در بستر رقابت به وجود می‌آید گفت: اگر می‌خواهیم در فرآیند معرفی کالا و برندسازی موفق باشیم باید توان تولیدی خود را افزایش دهیم و با کشورهای همسایه و منطقه و حتی دنیا رقابت کنیم. صفا همچنین گفت: بازار کشورهای همسایه نیز بازار بسیار بزرگی است و باید از این ظرفیت نهایت استفاده را ببریم. به نظر می‌رسد ما در کسب بازار بعضی از کشورهای همسایه مانند عراق یا افغانستان تا حدودی موفق بوده‌ایم اما در کشورهایی مانند ترکیه یا امارات که جزو کشورهای صنعتی و تجاری خوب به شمار می‌روند نتوانسته‌ایم ورود خوبی داشته باشیم.

▣ شاه کلید رونق تولید

رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان هرمزگان حمایت از کالاهای داخلی با استانداردسازی جهانی را شاه کلید رونق تولید در کشور دانست و گفت: رقابت‌پذیری با تعرفه‌گذاری مناسب نیز از دیگر راهکارهای اصلی رونق گرفتن تولید در کشور است؛ بنابراین باید برای کالاهایی که در کشور تولید می‌شود تعرفه‌های مشخصی در نظر بگیریم تا ضمن اینکه کالای خارجی وارد کشور می‌شود رقابت‌پذیری و استانداردسازی کالاهای داخلی نیز به وجود بیاید. وی همچنین به راهکارهای جذب سرمایه‌گذار صنعتی به کشور اشاره کرد و گفت: با ایجاد زیرساخت‌های امنیت اقتصادی در کشور می‌توان تضمین‌های لازم صادراتی را عهده دار شد. اگر به سرمایه‌گذار اجازه دهیم کالا را در کشور ما تولید و طبق ضوابط خاصی که ما برای او تعیین می‌کنیم اقدام به صادرات کند به طور قطع در جذب سرمایه‌گذار خارجی موفق خواهیم بود.

۳ دلیل عمده موفق نبودن در تجاری‌سازی صنعتی

شعبان فروتن، نایب‌رئیس اتاق بازرگانی مشترک ایران و عراق بر این باور است که اگر دولت بتواند ثبات قوانین و قیمت‌ها را تحقق بخشد، وضعیت اقتصاد کشور دگرگون خواهد شد. فروتن در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: بخشنامه‌های خلق الساعه، هزینه‌های گزاف و بی‌ثباتی نرخ‌ها، ۳ عامل اصلی عدم توفیق در تجاری‌سازی صنعتی در کشور است. تمام کشورهای پیشرفته دارای ثبات در قیمت‌ها و تعرفه‌ها هستند، به همین دلیل فعالان اقتصادی و تجاری این کشورها در آرامش خاطر اقدام به برنامه‌ریزی‌های بلندمدت می‌کنند. متاسفانه در کشور ما این موضوع به هیچ عنوان قابل اجرا نیست، چرا که قیمت‌ها به صورت روزانه و حتی لحظه‌ای تغییر می‌کند و هر لحظه شرایطی جدید ایجاد می‌شود. همین موضوع موجب می‌شود صادرکنندگان کشور نتوانند برای فردای خود برنامه مشخصی داشته باشند. علاوه بر این نظارت خاصی نیز بر عملکردها وجود ندارد. این امر نیز مزید بر علت می‌شود تا معضل تعیین لحظه‌ای قیمت‌ها همچنان ادامه داشته باشد. قیمت‌گذاری دستوری نیز تاثیر بسیار زیادی در شکل‌گیری وضعیت کنونی دارد و شرایط را روز به روز سخت‌تر می‌کند. بهترین راهکار برای گذر از شرایط امروزی اقتصاد و تجارت کشور رسیدن به یک ثبات قیمتی مشخص است تا هم تولیدکننده و هم مصرف‌کننده بدانند که با چه نرخ و سیاستی روبه‌رو هستند. عضو اتاق بازرگانی ایران همچنین گفت: دولت باید توجه ویژه و خاصی به موضوع ثبات قیمت‌ها داشته باشد. صادرکنندگان از دولت انتظار دارند با برنامه‌ریزی‌های دقیق و اساسی ولو با قیمت‌گذاری دستوری ثبات قیمتی ایجاد کند تا هر روز شاهد قیمت‌های جدید نباشیم.

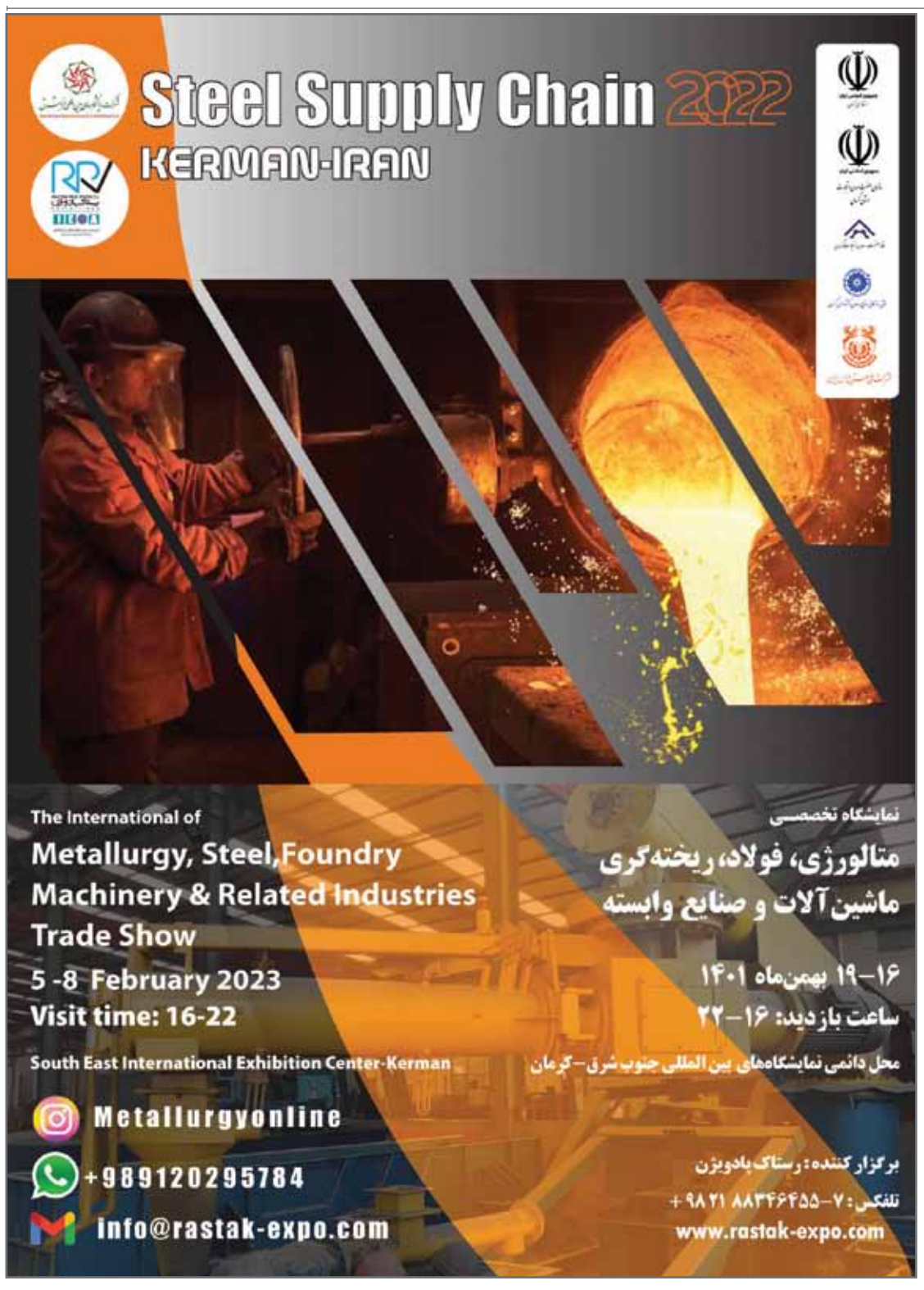
▣ سهم اندک ایران از بازار بزرگ عراق

نایب رئیس اتاق بازرگانی مشترک ایران و عراق در بخش دیگری از صحبت‌های خود به تشریح آخرین وضعیت تجارت دو کشور پرداخت و گفت: تجارت با عراق در وضعیت خوبی به سر می‌برد اما این وضعیت مطلوب ما نیست. ایران مرزهای گسترده و رابطه تجاری قدیمی با این کشور دارد؛ با این حال سهم ایران از بازار کنونی مطلوب نیست. وی افزود: بازار این کشور دارای ظرفیت‌های بزرگ تجاری است و می‌تواند به طور کامل در اختیار تولیدات ایران قرار گیرد، این درحالی است که طبق آمار ما متاسفانه چهارمین کشور صادرکننده به عراق هستیم و دیگر کشورهای منطقه در این زمینه گوی سبقت را از ما ربوده‌اند. دولت برای جبران این عقب‌ماندگی باید دیپلماسی اقتصادی خود با این کشور را فعال و تقویت کند.

فروتن با اشاره به اینکه امروزه تجار کشور ما با اخذ ویزای زیارتی اقدام به تجارت با عراق می‌کنند، گفت: یکی از مشکلات بزرگ ما در تجارت با کشور عراق همین موضوع است. تجارت با ویزای زیارتی یکی از اشکالات صادرات ایران به عراق است. صادرکننده باید با دارا بودن ویزای تجاری به راحتی نسبت به بازاریابی در عراق اقدام کند. اگر ویزای صادرکنندگان تجاری باشد به راحتی امکان تردد برای آنها فراهم خواهد شد و از این رو بدون شک وضعیت صادرات به عراق نیز بهبود خواهد یافت.

سخن پایانی

بی‌ثباتی در سیاست‌ها و قیمت‌ها موجب شده تولیدکنندگان و صنعتگران کشور قادر به برنامه‌ریزی بلندمدت نباشند. برخی از فعالان این حوزه بر این باورند که بی‌ثباتی موجب شده وضعیت کنونی تجارت و اقتصاد کشور شکل بگیرد. از طرفی ما در تجاری‌سازی صنعتی نیز به توفیق خاصی دست پیدا نکرده‌ایم که بی‌ثباتی و نبود برنامه‌ریزی از جمله دلایل مهم این موضوع است. از آنجا که تاکنون مدیریت صادرات در اختیار بخش خصوصی نبوده قطعا نتوانسته‌ایم از ظرفیت‌های صادراتی موجود آن طور که باید و شاید استفاده کنیم. کشورهای همسایه ما می‌توانستند بازارهای خوبی برای محصولات صادراتی باشند که متاسفانه از این ظرفیت نیز نتوانستیم به درستی استفاده کنیم. حقیقت این است که صادرکنندگان تا امروز همکاری خاص و مشهودی از جانب دولت ندیده‌اند و امیدوارند شورای‌عالی صادرات و دیگر سازمان‌های مربوط به امر صادرات این مقوله را جدی بگیرند.

یادداشت

ثبات قوانین لازمه توسعه تجارت با کشورهای منطقه

یحیی آل‌اسحاق
رئیس اتاق بازرگانی مشترک ایران و عراق

پس از تشـدید تحریم‌هـای بین‌المللی علیه ایـران و محدود شـدن فـروش نفـت، نگاه‌ها به‌سـمت فرصت‌های صادرات غیرنفتی بیشتر شـد، هرچند تجارت ایران طی چند سال اخیر فرازونشـیب‌های متعددی را تجربـه کرده، اما آمـار و ارقام اعلامی از سـوی سـازمان گمرک نشـان می‌دهد تجارت خارجی ایران طی ۵ ماه ابتدایی امسال نسبت به مدت مشابه سال قبل، رشد مناسبی داشته اسـت. باوجود تحریم‌ها و محدودیت‌هـای تجـاری، نه‌تنهـا واردات بلکه صـادرات ایـران طی حـدود یک سـال اخیر توسـعه مناسبی داشـته اسـت و این اتفاق را می‌توان مدیون توسعه روابط ایران با کشورهای منطقه عنوان کرد. به‌طورکلی برقراری ارتباط با کشورهای عضو اتحادیه‌های اقتصادی منطقه‌ای و غیرمنطقـه‌ای، برای تمامی کشـورها مزایا و نقاط مثبت تجاری بسـیاری داشـته و به‌دلیل ایـن اهمیت، ایران نیز در تلاش اسـت تا روابط تجاری خود را با این کشـورها گسترش دهد. با تشکیل هر اتحادیه اقتصادی، مزیت‌ها و شرایط مناسـب تجاری شکل می‌گیرد و همکاری‌های چندجانبـه برقرار و کاهش عوارض و تعرفه‌های تجاری بـرای کشـورهای عضـو اتحادیه‌های تجـاری و بهبـود رونـد سـرمایه‌گذاری برای فعـالان اقتصادی، از مهم‌تریـن مزایای حضور در پیمان‌های تجاری منطقه‌ای برای کشـورها اسـت، بنابراین اگر ایران بتوانـد روابط خود را به‌طورپایدار با کشـورهای عضـو اتحادیه‌های مختلـف اقتصادی منطقه حفظ کنـد، از تمام مزیت‌های تجاری عنوان‌شـده بهره‌مند خواهد شـد. عضویت در اتحادیه‌های اقتصادی منطقه، مزایـا و ابعـاد مثبت متعددی را بـرای اقتصاد تمام کشـورهای عضو دارد، بنابراین مهم‌ترین موضوعی که می‌تواند درآمدهای غیرنفتی ایران را افزایش دهد، حفظ روابط تجاری و اسـتمرار اسـتفاده از بازار کشـورهای منطقه است و این مسئله به‌طورچندجانبه باید در برنامه‌های کلان کشـور دیده شود، اما تنها وجود تفاهمنامه‌های تجـاری برای توسـعه تجارت کافی نیسـت و باید سـایر مولفه‌های مربوط به این مسـئله نیز مهیا شـود، چرا که نبود برخـی از این مولفه‌ها سـبب شـده تا مانع‌هـای جدی برای توسـعه تجـارت ایران با کشـورهای همسـایه و منطقه شـکل گیـرد. در تمامـی کشـورهای جهان، یکی از شـروط اساسـی افزایش تجارت، وجود بسـترهای باثبات اسـت. ایران نیز اگر خواهان توسـعه روابط و صادرات به کشـورهای منطقه اسـت، باید پایه‌های قانونی باثباتی داشته باشد. سـرمایه‌گذاران خارجـی و همچنین طرف‌های معاملـه باید از وجود بسـتری محکـم در ایران اطمینان پیدا کنند، اما در شـرایطی که به‌دلیل مسائل مختلف از جمله تورم، تولید در کشور ما دچار تزلزل است و سایر خلأهای زیرساختی به این ناامنی اقتصـادی دامن می‌زنند، هیچ فعال اقتصـادی خواهان انجام تجارت با ایران نخواهد بـود. ایران باید مقـررات و چارچوب‌های قانونی خود را باثبات کرده و بسـتر امنی را برای انجام فعالیت‌هـای تجاری فراهم آورد. بدیهی اسـت، اگـر از یک دیپلماسـی اقتصـادی ثابت پیروی کنیـم، وضعیت تجارت به‌ویـژه صادرات و ورود سرمایه به ایران، بهبود جدی و چشمگیر خواهد داشـت. باوجود تمام تلاش‌های انجام‌شده برای عضویت ایران در اتحادیه‌های منطقه‌ای، به‌دلیل نبود ثبات در مقررات تجاری، هنوز نتوانسـتیم از ظرفیت‌هـای اقتصادی منطقـه بهره‌برداری مناسب داشته باشیم. هر فعالیت اقتصادی برای بازدهـی نیازمند زمان اسـت و اگر در این مدت قوانین باثبات نباشـند، سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی نمی‌توانند اقدامات خود را به‌سـرانجام برسـانند. از سـوی دیگر، تا زمانی که تولید در کشـور ما دسـتخوش تغییر و تحـولات جدی باشد، نمی‌توانیم تامین‌کننده باثبات کشورهای واردکننـده باشـیم. در شـرایطی کـه قوانین گمرکی، چارچوب‌های مربوط به نقل و انتقالات ارز و سایر مسائل این‌چنینی به‌طورمستمر تغییر کننـد، فعالان بازرگانـی نه‌تنها در تجارت دچار مشکل و آسیب خواهند شد، بلکه سرمایه‌گذاران نیز رغبتی برای سـرمایه‌گذاری منابع مالی خود در ایـران ندارنـد، بنابراین عـلاوه بر بهره‌گیری از ظرفیت‌هـای تجـاری اتحادیه‌هـای تجاری منطقه‌ای، ثبات قوانین داخلی از اهمیت زیادی برخوردار اسـت. به‌نظر می‌رسـد چارچوب‌ها و قوانیـن تجاری داخلی باید حداقل در بازه زمانی میان‌مدت مانند ۵ سال، بدون تغییر باقی بمانند. تنها با ایجاد اطمینان می‌توان روابط تجاری خود را حفظ کرد و گسترش داد.

توسعه همکاری نمایشگاهی ایران و روسیه

مدیرکل آسـیای میانه قفقاز و روسـیه سـازمان توسعه تجارت ایران در دیدار با مدیرعامل اکسپو سنتر روسیه از توسعه همکاری‌های نمایشگاهی ۲ کشـور خبر داد. به‌گزارش سـازمان توسـعه تجارت، رحمت‌الله خرمالی در دیدار با مدیرعامل اکسـپو سـنتر روسیه بر اهمیت صنعت نمایشگاهی، ضـرورت برگـزاری پاویون‌هـای توانمنـد ایـران و روسـیه همزمـان با نمایشگاه‌های بین‌المللی ۲ کشور، تبادل تقویم نمایشگاهی و سایر اطلاعات لازم در این حوزه، اسـتقبال از هیات‌های روسـی همزمان با نمایشگاه‌های کشـورمان تاکید کرد. وی در ادامه این نشست، به مدیرعامل اکسپو سنتر روسـیه پیشـنهاد داد تا در زمان برگزاری سومین همایش خزر، نمایشگاه کشـورهای ساحلی خزر برگزار شود. مدیرکل آسیای میانه قفقاز و روسیه سـازمان توسـعه تجارت ایران، همچنین در سـفر به مسکو، با نمایندگان اتحادیـه صنعتگـران و کارآفرینان روسـیه دیدار و گفت‌وگـو کرد. در این نشسـت مقرر شـد، باتوجه به برگزاری همایش صنعتگران روسیه در شهر سـن‌پترزبورگ در نوامبر امسـال، هیات تجاری ایران با هماهنگی سازمان توسعه تجارت، به این کشور اعزام شده تا همزمان نمایشگاه صنعت نیز در آن شـهر برگزار شود. در این ملاقات همچنین، دوطرف بر تشکیل شورای مشترک بازرگانی ۲ کشور برای حل و فصل موضوعات تجاری تاکید کردند. فعالان تجاری معتقدند باتوجه به توسـعه و افزایش تولید در کشـور و اخذ استانداردهای جهانی در بسیاری از محصولات تولیدی ایران، رقابت‌پذیری و تنوع محصولات ایرانی نسـبت به کشـورهای مطرح در بازار هدف بسیار بالا است و می‌توانند به‌لحاظ کیفیت و تنوع رقابت تنگاتنگی داشته باشند.

از کمبود رایزن بازرگانی تا نبود نقشه راه تجارت

دولت فکری به حال آشفته‌بازار صادرات کند

ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

توجـه به درآمدهای غیرنفتی و بهره‌گیری از فرصت‌های آن برای اقتصاد بیمار ایران، در چند سـال اخیر در رأس شعارهای تجاری دولتمردان قرار داشته است. با نزدیک شدن به زمان تحویل لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ از سوی دولت به مجلس شـورای اسـلامی، بحث درباره درآمدهای جایگزین صادرات نفت، مانند همیشه بـالا گرفته و نه‌تنها مدیران بخش‌هـای مختلف اقتصادی بلکه کارشناسـان نیز راهکارهای جدی به دولت پیشـنهاد می‌کنند. در این میان، به‌عقیده برخی افراد توجه به صادرات غیرنفتی و اسـتفاده از ظرفیت بازارهای کشـورهای همسـایه، می‌توانـد فرصتی طلایی بـرای تجارت و بهبود درآمدهای ارزی ایران باشـد. اما از سویی دیگر، بعضی کارشناسـان عقیده دارند به‌دلیل وجود مشکلات اساسی در روند فعالیت‌های بازرگانی، ایجاد بسترهای صادراتی کافی نیست و اگر دولت خواهان افزایش درآمدهای غیرنفتی است، باید بیشتر به موانع امروز در تجارت توجه کند. صمت در این گزارش، ضمن بررسـی شـرایط فعلی تجارت ایران، در گفت‌وگو با کارشناسـان و فعالان تجاری به موانع و فرصت‌های صادرات غیرنفتی پرداخته است.

عکس: صمت

برقراری ارتباط روان با کشـورهای هدف، از ماموریت‌های مهم سـازمان توسعه تجارت و وزارت امور خارجه است. این ۲ نهاد باید با همکاری یکدیگر ضمن هموار کردن مسیر روابط دیپلماتیک، تعداد رایزن‌های بازرگانی را افزایش دهند

تلاش برای افزایش تجارت غیرنفتی

تجارت غیرنفتی کشـور در ۴ ماه نخست امسال به ۴۶ میلیون و ۸۱۵ هزار تن کالا به ارزش ۳۴ میلیارد و ۴۸۰ میلیون دلار رسـید که نسبت به مدت مشابه رشـد ۱۹ درصدی داشته است. براساس آمار گمرک، سهم واردات و صادرات از این میزان در ارزش یکسان اسـت و هر کدام ۱۷ میلیـارد و ۲۴۰ میلیون دلار را نشـان می‌دهند که با رشـد ۲۲ درصدی صادرات و ۱۷ درصدی واردات همراه بوده و براسـاس این آمار، تجارت غیرنفتی کشور در مرداد، به ۸ میلیارد و ۱۰۹ میلیون دلار رسید که نسبت به مرداد سال قبل رشد ۲۵.۴ درصدی داشت. در این ماه، ۱۱ میلیون و ۳۲۵ هـزار تن کالا به ارزش ۸ میلیارد و ۱۰۹ میلیون دلار بین ایران و سـایر کشورها تبادل شـد که نسبت به مرداد سال قبل ۱۰.۶ درصد در وزن و ۲۵.۴ درصد در ارزش افزایش داشته است. وی درباره میزان صادرات کشـور در مرداد گفت: صادرات کشـور در مرداد، ۸ میلیـون و ۴۱۹ هزار تن کالا بـه ارزش ۳ میلیارد و ۶۴۸ میلیون دلار بوده که نسبت به مرداد سال ۱۴۰۰ با رشـد ۱۱ درصدی در وزن و ۱۸ درصدی در ارزش همراه بوده است.

توسعه روابط دیپلماتیک، مهم‌ترین وظیفه ایران

یدالله صادقی، رئیس اسـبق سـازمان صنعت، معدن و تجارت استان تهران در گفت‌وگو با صمت با بیان الزامات توسـعه تجارت گفت: در چند سال اخیر به‌ویژه با تشدید تحریم‌هـای بین‌المللی علیه ایران، توجـه دولتمردان به درآمدهای غیرنفتی بیشـتر شد. به‌نظر می‌رسد در تدوین لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ نیز افزایش درآمدهای غیرنفتی همواره جزو اولویت‌های دولت سـیزدهم باشـد. توسـعه صادرات غیرنفتی، وابسـته به مولفه‌های متعددی است و فراهم کردن هر یک از این بسـترها، می‌تواند تاثیری مهم در روند کلی تجارت ایران داشته باشد. در تجارت خارجی، مهم‌تریـن و اصلی‌ترین گـره فعلی، رابطه ایران با سـایر کشـورها است. در حال حاضر فعالیت‌های تجاری ایران با محدودیت‌های شـدید همراه و به‌دلیل گسترده بودن این موانع، تجارت رسـمی بازرگانان ما با بن‌بسـت‌های جدی مواجه اسـت. وی ادامه داد: به‌علت فشـارهای تحریمی، آزادی عمل از بازرگانان ایرانی گرفته شـده و برای کسب سـهم از بازارهـای بین‌المللـی درگیر مشـکلات جدی هسـتیم، نه‌تنها صادرات بلکـه واردات و تامین مواد اولیه از خارج کشور نیز از دیگر ثمرات تحریم‌های تجاری ایران است، از این‌رو معتقدم توسعه روابط دیپلماتیک و تجاری با سایر کشـورهای جهان و همچنین بازاریابی موثر برای تولیدات ایرانی، مهم‌ترین گام در راستای توسعه صادرات غیرنفتی ایران است. این کارشناس اقتصادی تصریح کرد: برقراری ارتباط روان با کشـورهای هدف، از ماموریت‌های مهم سازمان توسعه تجارت و وزارت امور خارجه است. این ۲ نهاد باید با همکاری یکدیگر ضمن هموار کردن مسـیر روابـط دیپلماتیک، تعداد رایزن‌هـای بازرگانی را افزایش دهند و زمینه را برای ایفای نقش مناسب آنها مهیا کنند. در این راه، اتاق بازرگانـی ایران به‌ویژه اتاق‌های بازرگانی مشترک می‌تواند ثمرات مثبتی داشته باشد.

ضرورت همکاری نهادهای دولتی

صادقـی در ادامـه صحبت‌های خود، اعـزام رایزن‌های بازرگانی به کشورهای هدف را یکی از راهکارهای مناسب توسـعه صادرات ایران معرفی کـرد و در این‌باره توضیح داد: اعـزام رایزن‌هـای بازرگانی به کشـورهای مختلف و نیازسـنجی و بازاریابی از سـوی آنهـا، از جمله مهم‌ترین بسـترهای ضروری افزایش صادرات غیرنفتی است. برخی شـنیده‌ها حاکی از آن است که سـازمان توسعه تجارت در اسـتخدام یا اعـزام رایزن‌های بازرگانی دچار مشـکل است. اتاق بازرگانی ایران به نمایندگی از بخش خصوصی می‌تواند در این زمینه به سـازمان توسـعه تجارت کمک کند. این کارشـناس اقتصادی تصریح کرد: اتاق بازرگانی ایران امکانات مناسبی داشته و اگر اختیاراتی به این بخش اعطا شود، می‌تواند مشـکل رایزن‌های بازرگانی را مرتفع کنـد. نمایندگان اتاق بازرگانی ایـران می‌توانند با ارزیابی کشـورهای هدف و شناسـایی لوازم ضروری برای توسعه صادرات، بازاریابی و در هموار کردن روند تجارت کشـور نقش موثر و مهمی را ایفا کنند. سـازمان توسـعه تجارت و همچنیـن وزارت امـور خارجه باید بـه ظرفیت بخش خصوصـی و امکانات اتاق بازرگانی ایران توجه بیشـتری داشـته باشـد و از این مزیت‌های موجود بـرای افزایش صادرات استفاده کند،بنابراین یکی از مولفه‌های مهمی که باید در لایحه بودجه سـال آتی موردنظر دولت قرار گیرد، ظرفیـت و توانایی بخش خصوصـی و اهمیت رایزن‌های بازرگانی برای افزایش صادرات غیرنفتی است.

تفاهمنامه‌های تجاری اجرایی شوند

صادقـی در ادامـه صحبت‌های خود بـه مزیت افزایش توجه دولت به بازار کشورهای منطقه اشاره کرد. او معتقد اسـت: کشورهای همسایه و منطقه، ظرفیت‌های مناسبی برای صادرات ایران دارنـد، اما باید الزامات مربوط به این موضوع مهیا باشـد. این کارشناس اقتصاد توضیح داد: در چند مدت اخیر، دولت سیزدهم تلاش زیادی برای توسعه ارتباطات تجاری با کشـورهای منطقه داشـت و عضویت قطعی در سـازمان همکاری شـانگهای و سـایر اقدامات این‌چنین، نشـان از این موضـوع دارد. چندی پیش نیز، در دومیـن همایش اقتصادی خزر، ایران افزایش صادرات غیرنفتی خود به کشورهای حاشیه دریای خزر را به‌عنوان اهداف آتی خود مطرح کرد. در چند مدت اخیر، مناسبات تجـاری ایران با کشـورهای همسـایه و منطقـه افزایش یافتـه، اما تمامـی این تفاهمات کلی بـوده و در جزئیات هنوز پیشـرفتی حاصل نشده اسـت. وی در ادامه تصریح کرد: برای اجرایی شـدن تفاهمات و برنامه‌های توسعه‌ای تجاری، باید نشست‌های دوجانبه یا چندجانبه میان ایران و کشـورهای طرف قـرارداد برگزار و در ایـن مذاکره به جزئیات نحوه عملیاتی شـدن اهداف توسـعه‌ای پرداخته شود. در ادامه به‌طوردقیق‌تر، شیوه، بسترهای لازم و سایر موارد ضروری برای افزایش صادرات ایران به کشـورهای همسایه شناسایی شود و کشورها با همکاری یکدیگر این ملزومات را مهیا کنند. صادقی به اهمیت اجرای توافق‌های تجـاری تاکید کرد و گفت: تنها برقـراری ارتباط و انعقاد تفاهمنامه‌های تجاری مهم نیست و باید به عملیاتی شدن توافق‌ها نیز توجه داشت. تعیین کـردن هزینه‌هـای فعالیت‌های تجـاری، چگونگـی ارتباطـات بانکـی و نقل‌وانتقـالات مالـی، تهیه زیرسـاخت‌های مناسـب حمل‌ونقل و سـایر موارد این‌چنینی از جمله مهم‌ترین و اساسـی‌ترین مسائلی هسـتند که باید ایران با کشورهای منطقـه درباره جزئیات آنهـا صحبت کند. تنهـا در این صورت می‌توان به اجرایی شدن تفاهمنامه‌ها و قراردادهای تجاری امیدوار باشیم.

اهمیت تدوین نقشه جامع تجارت

رئیس اسـبق سـازمان صنعت، معدن و تجارت استان تهران تدوین نقشـه راه توسـعه تجـارت را یکی دیگر از ارکان افزایش صادرات غیرنفتی توصیف کرد و در این‌باره توضیـح داد: در ابتدا بـه اهمیت همکاری سـازمان‌ها و نهادهای مختلف دولتی برای توسـعه صادرات اشاره شد. اتـاق بازرگانی ایران، اتاق‌های مشـترک بازرگانی ایران با سایر کشورها، وزارت امور خارجه و سازمان توسعه تجارت باید با برگزاری نشست‌های جدی، ابتدا موانع موجود برای افزایش صادرات را شناسایی کرده و سپس در قالب نقشه جامع تجارت، براسـاس اولویت‌های موجود مشـکلات را رفع کنند. تنها با حل مشـکلات به‌صورت سـازمان‌یافته، می‌توان سطح همکاری‌های تجاری را افزایش داد. صادقی ادامه داد: در شرایط فعلی، کاستی‌های جدی برای توسعه تجـارت ایران به‌ویژه در امر صادرات غیرنفتی ایران وجود دارد و برای بهبود شرایط و کسب سهم جدی از بازارهای جهانی، باید این موارد شناسایی و برطرف شوند.

> تبیین رویکردهای تجاری متناسب با سیاست‌های صادراتی و وارداتی، می‌تواند نیازهای اقتصادی کشور در رابطه با تامین ارز را مرتفع کند

ضرورت تبیین رویکردهای مناسب

ایـرج ندیمی، رئیس اسـبق کمیته سیاسـت‌های تجاری مجلـس شـورای اسـلامی در گفت‌وگو بـا صمت، یکی از مشـکلات مهم توسـعه تجارت را مانع‌آفرینی قوانین تجاری عنـوان کـرد و در این‌باره توضیح داد: اگـر خواهان افزایش صادرات غیرنفتی هستیم، باید ابتدا ساختارهای فعلی قانونی را اصلاح کنیم، چرا که قوانین تجارت و فعالیت‌های وابسـته بـه آن، مهم‌تریـن محدودیت‌ها را برای تاجـران و بازرگانان ایجاد کرده اسـت. به‌عنوان مثال، یکـی از مواردی که باعث کاهـش رغبـت فعالان تجاری بـرای انجام صادرات شـده، بحث رفع تعهدات ارزی اسـت. ندیمی که مسـئولیت نایب رئیسـی کمیسـیون مشـترک اصلاح قانون تجارت مجلس شورای اسلامی را نیز برعهده داشت، در توضیح روند یادشده گفـت: به‌دلیل تحریم، فعالان تجـاری ایران مجبور به اتخاذ شـیوه‌های غیرمعمول برای انجام فعالیت تجاری هسـتند. از سـویی دیگر، با تغییرات شـرایط تجـاری در عرصه‌های بین‌المللـی، وجود قوانین قدیمی در حوزه تجارت، سـرعت معاملات و داده‌سـتدهای کشور را کاهش می‌دهد، اما دولت براسـاس قانون، بیشـترین فشـارها را برای بازگشت سریع ارزهـای صادراتی به بازرگانـان وارد می‌کند، از این‌رو حذف قوانیـن غیرضروری به‌منظور تسـریع فعالیت‌های تجاری از اهمیـت زیادی برخوردار اسـت. وی در ادامـه تصریح کرد: تبیین رویکردهای تجاری متناسب با سیاست‌های صادراتی و وارداتی، می‌تواند نیازهای اقتصادی کشور در رابطه با تامین ارز را مرتفع کند. اصلاح سـاختارهای قانونی تنها به مسـئله بازگشـت ارز منتهی نشـده و مسـائل دیگری را نیز شـامل می‌شـود. رئیس اسبق کمیته سیاسـت‌های تجاری مجلس شورای اسلامی افزود: به‌طورکلی به‌نظر می‌رسد اصلاح قانون تجارت می‌تواند بیشـترین تاثیر را بـر فعالیت‌های بازرگانی بگذارد، از این‌رو کارشناسـان عقیده دارند مجلس شـورای اسـلامی باید همواره با سرعت بیشتری اصلاح قانون تجارت را در دستور کار خود قرار دهد.

قوانین مانع‌زا حذف شوند

ندیمـی درباره اهمیت اصلاح پایه‌هـای قانونی و مقررات تجارت کلان کشور گفت: در چند سال اخیر، دولت‌ها تلاش زیادی بـرای بهبود تجارت ایران به‌ویـژه صادرات غیرنفتی کشـور انجام داده‌اند، اما یکی از دلایل اصلی به‌ثمر نرسیدن ایـن تلاش‌هـا و تفاهمنامه‌هایـی کـه میان ایران و سـایر کشورهای منطقه منعقد شده، وجود ایراد در زیرساخت‌های قانونـی تجارت اسـت. بـا چارچوب‌های قدیمـی نمی‌توان تجارت پیشـرفته امروز را مدیریت کرد، همچنین از سـویی دیگر، در سـال‌های اخیر تغییرات مهمی در بدنه سـاختاری دولت شکل گرفته است؛ تغییر الگوی‌های مدیریتی، وظایف نظارتـی و همچنیـن اصلاح برخی پایه‌هـای قانونی در کنار یکدیگـر، ضرورت اصلاح قانون تجارت را تایید می‌کنند. وی در ادامـه تصریـح کرد: تنظیم تراز تجاری ایران، از مهم‌ترین وظایف دولت برای بهبود صادرات غیرنفتی ایران اسـت، اما تـا زمانی که خلأهای جدی در چارچوب‌های قوانین تجاری کشـور وجود دارد، نمی‌توان این هدف را به‌سـرانجام رساند. این قوانین مانع‌آفرین باعث کاهش رغبت و تمایل بازرگانان برای انجام صادرات شـده‌اند. وجود مشوق برای فعالیت‌های بازرگانـی، مهم‌تریـن وظیفه نهادهای دولتی برای توسـعه صادرات غیرنفتی است.

ندیمی خاطرنشـان کرد: در امر تجـارت، با مجموعـه‌ای از قوانین روبه‌رو هستیم که نه‌تنها در مباحث تجـاری بلکه بر تولید و صنعت نیز تاثیرگذار بـوده و مجموعه قوانین را باید به‌طورکلان اما به‌هم‌پیوسـته مورد نقد و بررسـی قرار داد. تغییرات تجاری در سـطوح جهانی و همچنین تحولات سـاختارهای داخلی مانند کوچک شـدن دولت و واگذاری بخش‌های دولتی به بخش خصوصی، تقویت بازار سرمایه و ...، نه‌تنها به اصلاح قانون تجارت تاکید دارند، بلکه این ضرورت را خاطرنشـان می‌کنند که در انجام اصلاحات قانون تجارت، باید به تمامی ابعاد توجه کافی داشته باشیم.

سخن پایانی

به‌گفته بسـیاری از کارشناسان، افزایش توجه دولت به بازار کشورهای همسایه از جمله ضرورت‌هایی است که باید در فهرسـت اولویت‌ها قرار گیرد، در همین راسـتا، انعقاد تفاهمنامه‌های دوجانبه و چندجانبه مشـترک با کشورهای منطقه، گامی مثبت برای توسعه صادرات غیرنفتی ایران است، اما بدیهی است، تنها این مسئله کافی نیست و باید تمام محدودیت‌ها، موانع، دست‌اندازها و چالش‌های فعالیت‌های بازرگانی، با دیدی باز و گسترده شناسایی و در کوتاه‌ترین زمان ممکن رفع شوند. این مسئله، مهم‌ترین نکته‌ای است که باید در لایحه بودجه ۱۴۰۲ به آن توجه کرد.

افزایش تخلفات مسافری برای واردات گوشی همراه

قاچاقچیان گوشی‌های تلفن همراه از طریقی مثل ته‌لنجی به صورت تجمیعی، کالا را وارد کرده و با سوء استفاده از اطلاعات گذرنامه، گوشی‌ها را رجیستر می‌کنند؛ بنابراین لازم است، نهادهای مرتبط هر چه سریع‌تر نسبت به افزایش نظارت‌ها در این حوزه اقدام کنند. به گفته حمیدرضا دهقانی نیا، سخنگوی ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز، برخی افراد سودجو با سوءاستفاده از اطلاعات هویتی افراد نسبت به صدور سیمکارت به نام آنها اقدام و از آن برای رجیستری موبایل‌های قاچاق استفاده می‌کنند. به همین دلیل، واردات گوشی مسافری از مبدأ کشور عراق در بازه زمانی ۱۰ تا ۳۱ شهریور و مصادف با ایام اربعین ممنوع شد. وی در گفت‌وگو با تسنیم، درباره امکان بروز تخلفات در گمرک و سایرنهادهای ذی‌ربط با هدف موضوع دور زدن رجیستری اعلام کرد: امکان تخلف همیشه برای خیلی از امور اداری وجود دارد، اما گمرک باید سازکارهای لازم برای جلوگیری از تخلف را پیاده کند تا اطلاعات زائران صیانت شود. در حال حاضر پیگیری از سوی نهادهای متولی در امر رجیستری و وصول حقوق ورودی نشان می‌دهد، دسترسی ویژه در حوزه رجیستری برای برخی از گوشی‌های وارداتی به طور موقت بسته شده و احراز هویت از طریق ثبت احوال به صورت سیستمی انجام خواهد شد. با این وجود همچنان این سوال مطرح است که آیا احتمال سوء استفاده از گذرنامه مسافرانی که سفر خارجی داشته‌اند، وجود دارد یا خیر؟ این درحالی است که با توجه به محدودیت‌هایی که در حوزه ثبت سفارش برخی از انواع گوشی‌های موبایل به وجود آمده، احتمالا تمایل به قاچاق با سوء استفاده از امکان واردات موبایل مسافری، افزایش پیدا خواهد کرد.

قصه ممنوعیت واردات تلفن‌های همراه بالای ۶۰۰ دلار ادامه دارد

گوشی‌های لاکچری در باتلاق بی‌ثباتی تصمیم‌ها

واردات گوشی به کشور مدت‌هاست درگیر حواشی زیادی شده است. از سویی شاهد ممنوعیت در ورود گوشی‌های ۶۰۰ دلار به کشور هستیم. وقتی صحبت از گوشی‌های بالای ۶۰۰ دلار می‌شود یعنی دست بخشی از شهروندان از داشتن بسیاری گوشی‌های پرچمدار کوتاه خواهد شد. این درحالی است که در مقابل تقاضا برای خرید گوشی‌های پرچمدار در بازار بالا است و به نوعی باید به این درخواست‌ها پاسخ داده شود. زمانی که واردات گوشی‌های بالای ۶۰۰ دلار به کشور ممنوع می‌شود، شاهدافزایش قاچاق این مدل گوشی‌ها و ورود آنها به صورت مسافری هستیم. یکی از این گوشی‌های پرچمدار آیفون ۱۴ است که اخیرا نیز به صورت قاچاق مسافری پای آن به بازار ایران باز شده است. در این میان بسیاری از خریداران به دلیل اطلاعات ناکافی، اقدام به خرید این مدل گوشی‌ها می‌کنند در صورتی که امکان رجیستری آنها وجود ندارد. از سوی دیگر، محدودیت برای ورود گوشی‌های بالای ۶۰۰ دلار باعث کاهش واردات موبایل به کشور شده است. این در حالی است که مسئولان مربوطه این اختلال را حل‌شده می‌دانند، اما شواهد چیز دیگری را نشان می‌دهد. صمت در این گزارش به بررسی چالش‌های واردات گوشی‌های بالای ۶۰۰ دلار پرداخت.

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

هنوز آیفون ۱۴ به‌صورت تجاری وارد ایران نشده، اما به‌علت تقاضای زیاد برای این گوشی و برند، سود بیشتری از قاچاق آن به‌دست می‌آید

رجیستری آیفون ۱۴ در هاله‌ای از ابهام

حدود یک ماه از معرفی سری جدید گوشی‌های آیفون می‌گذرد، اما برخلاف گذشته و با وجود عرضه آنها در کشورهای مختلف، هنوز آیفون ۱۴ به صورت تجاری وارد ایران نشده است. گوشی‌های آیفون ۱۴ که به صورت مسافری وارد کشور شده‌اند، در شبکه ارتباطی کشور ثبت یا رجیستر نشده‌اند. همزمانی این موضوع با برداشت‌هایی از اطلاعیه اتحادیه موبایل مشهد که اخیرا فروش آیفون ۱۴ را ممنوع اعلام کرده بود، باعث شده ابهامی در ذهن‌ها نقش ببندد که سرانجام واردات این گوشی پرمخاطب چه می‌شود؟ به همین دلیل، کارشناسان باور دارند دولت هر چه سریع‌تر باید با حل مشکل، مانع از التهاب در بازار موبایل شود. بر اساس این اطلاعیه «با توجه به عدم ورود آیفون ۱۴ به صورت قانونی توسط شرکت‌های واردکننده، فروش این کالا در واحدهای صنفی تا اطلاع ثانوی غیرقانونی و قاچاق محسوب می‌شود. فروش کالای مسافری به صورت تجاری نیز ممنوع است.»

دولت باید پاسخگوی اختلال در فرآیند واردات باشد

رضا عالیان، سخنگوی اتحادیه واردکنندگان تلفن همراه درباره ممنوعیت واردات گوشی‌های با نرخ بیش از ۶۰۰ دلار به صمت گفت: چندی پیش رئیس سازمان توسعه تجارت اعلام کرد؛ محدودیتی برای ثبت سفارش واردات موبایل با برندهای خاص وجود نداشته و محدودیت ثبت سفارش تنها به دلیل بروز اختلالات سیستمی است. این مقام مسئول اطمینان داد این اختلالات به زودی برطرف شده و ثبت سفارش از سر گرفته می‌شود. این درحالی است که این اختلال همچنان وجود داشته و واردات گوشی‌های با نرخ بیش از ۶۰۰ دلار با وجود قوانین وضعیت مطلوبی ندارد. این موضوع نه تنها برای واردات گوشی‌های با ارزش بالای ۶۰۰ دلار بلکه برای سایر گوشی‌ها نیز روند وارداتی خوبی را طی نمی‌کنند. وی ضمن انتقاد از تصمیمات ناگهانی اظهارکرد: متاسفانه هر طرحی که تا به امروز برای بهبود فرآیند تامین گوشی‌های پرچمدار ایجاد شده نتیجه خوبی نداشته است. وضعیت واردات گوشی‌های بالای ۶۰۰ دلار نیز در دست بررسی است. با این حال سازمان توسعه و تجارت به انجمن واردکنندگان موبایل اعلام کرده که در روزهای آینده وضعیت واردات این گوشی‌های پرچمدار مشخص می‌شود.

▣ مهم‌ترین چالش واردات

سخنگوی اتحادیه واردکنندگان تلفن همراه با اشاره به مهم‌ترین چالش واردات در کشور، تامین ارز است. اگر تامین ارز به درستی انجام شود، قطعا روند واردات تسهیل می‌شود. علت اصلی اختلال در فرآیند واردات تامین و تخصیص ارز است. زمانی‌که تقاضا برای یک کالا افزایش می‌یابد، دولت باید روند تامین آن کالا در کشور را تسهیل کند. راهکار این موضوع به‌دست دولت است و اینکه چرا این مشکل پس از حدود ۸ ماه، هنوز برطرف نشده است؟ عالیان درباره میزان خرید و فروش موبایل با توجه به شرایط اقتصادی گفت: شرایط تورمی یک دوران پیک دارد که پس از گذر از این، مردم خود را با آن سازگار می‌کنند. سال‌هاست با دوران تورم دست به گریبان هستیم. همچنین تلفن همراه دیگر به یک کالای استراتژیک تبدیل شده که در زندگی ما نقش مهمی دارد؛ در نتیجه مردم به هر طریقی آن را تهیه می‌کنند. از سوی دیگر، عرضه‌کنندگان نیز راه‌های مختلفی برای خرید طراحی می‌کنند، برای مثال طرح‌های فروش اقساطی که این روزها زیاد به چشم می‌خورد از مواردی است که شرایط را برای خرید مصرف‌کننده تسهیل می‌کند.

وی در ادامه با اشاره به تاثیر کم تورم روی نرخ موبایل اظهارکرد: به گفته برخی از کارشناسان، تلفن همراه تنها کالایی است که در یک سال گذشته رشد تورمی چشمگیری نداشته است. این موضوع به این علت است که تعداد تامین‌کنندگان و فرآیند تامین آن بسیار زیاد بوده و باعث وفور موبایل در بازار و رقابتی شدن قیمت‌ها شده است. در نتیجه نرخ برای مصرف‌کننده نهایی افزایشی نداشته است.

▣ سود هنگفت از قاچاق آیفون

سخنگوی اتحادیه واردکنندگان تلفن همراه با اشاره به افزایش واردات مسافری آیفون به کشور تصریح کرد: با قوانینی که از ابتدای سال ایجاد شده، روند واردات تجاری آیفون به شدت کاهش پیدا کرده است. در نتیجه متاسفانه واردات گوشی‌های مسافری زیاد شده است. این موضوع به دلیل این است که تقاضا وجود دارد اما حجم واردات رسمی نمی‌تواند تقاضا را تامین کند؛ در نتیجه به صورت قاچاق وارد کشور می‌شود تا نیاز بر طرف شود. از سوی دیگر به علت تقاضای زیاد برای آیفون، سود بیشتری از ورود غیرقانونی و قاچاق آن به‌دست می‌آید. عالیان با اشاره به آیفون۱۴های موجود در بازار گفت: موبایل‌های آیفون ۱۴ که درحال‌حاضر در بازار هستند به صورت قاچاق یا از طریق مسافری به کشور وارد شده و رجیستر نشده است. هیچ کدام از این موبایل‌ها از طریق رویه بازرگانی و رسمی وارد کشور نشده و وضعیت رجیستر شدن یا نشدن آن هم مشخص نیست. انجمن تا زمانی که وضعیت واردات آیفون ۱۴ مشخص نشود، خرید آن را توصیه‌ای نمی‌کند و این به عهده مصرف‌کننده است که ریسک خرید این محصول را بپذیرد یا خیر. همه آیفون‌های جدیدی که درحال‌حاضر در بازار عرضه می‌شوند، به صورت قاچاق یا مسافری وارد شده‌اند و هنوز شناسه و تعرفه گمرکی برای آنها تعریف نشده است؛ در نتیجه امکان رجیستری برای این موبایل‌ها وجود ندارد و خرید آنها خطرناک است. این موضوع در روزهای آینده مشخص می‌شود که شناسه گوشی وارد سامانه‌ها می‌شود که بازرگانان بتوانند ثبت سفارش و تعرفه گمرکی پرداخت کنند یا خیر؟

▣ هشدار به خریداران

سخنگوی اتحادیه واردکنندگان تلفن همراه با هشدار به خریداران آیفون‌های جدید، بیان کرد: خرید مدل‌های جدید آیفون با توجه به نبود امکان رجیستری ریسک دارد و به نظر می‌رسد استقبال از سری‌های جدید مانند مدل‌های قدیمی نباشد. در بازار ما نرخ این گوشی در بازه ۷۰ تا ۸۰ میلیون تومان است. این در حالی است که اگر فرآیند ثبت تجاری برای این گوشی‌ها انجام شود، ممکن است نرخ آنها به پایین‌تر از این ارقام برسد.

یکی از گوشی‌های پرچمدار آیفون ۱۴ است که اخیرا پای آن به بازار ایران به صورت قاچاق یا مسافری باز شده است

سود به جیب چه کسی می‌رود؟

میثم دادخواه، فعال بازار موبایل درباره مشکلات موجود برای واردات گوشی‌های با نرخ بیش از ۶۰۰ دلار به صمت گفت: سال ۹۷ بعد از اجرای موفق طرح رجیستری تا به امسال که حدود ۳ سال از آن می‌گذرد، زنجیره‌ای در صنف تلفن همراه ایجاد شد. این زنجیره برای این صنف و کشور ارزشمند و از دیدگاه من یک دارایی نامشهود معتبر است. فروشندگان به صورت سنتی فعالیت می‌کردند و تلفن همراه موجود در بازار قاچاق بود که مشکلاتی زیادی را به همراه داشت، اما اکنون شرکتی تاسیس کردند با تجهیزات، کارمند و لیست بیمه و ... یعنی با این وجود مغازه‌داران سنتی، مدیریت شرکت را یاد گرفتند. امروز حدود هزار شرکت واردکننده تلفن همراه داریم و این ارزشی است که طی این سال‌ها به‌وجود آمده است. امروز در دنیا دارایی‌های نامشهود ارزشمندتر از دارایی‌های مشهود هستند.

وی با اشاره به اخبار منتشر شده در این زمینه، بیان کرد: قرار بر این است که با یکسری تصمیمات نسنجیده، تمام تدابیری که هر یک از افراد در شرکت‌های خود دارند و سرمایه‌ای که برای ایجاد آن گذاشته‌اند، یک شبه و با تنها یک کاغذ از بین برود. پس ناخواسته به زنجیره ارزشی که در این ۳ سال به‌وجود آمده، آسیب وارد می‌شود. این نکته مهمی است که ما ارزش‌های خلق شده را خراب می‌کنیم.

▣ اول آیفون، حالا سامسونگ

دادخواه همچنین پیرامون چرایی جلوگیری از واردات گوشی‌های پرچمدار، اظهار کرد: قصد دولت جلوگیری از خروج دلار است. این در حالی است که افرادی که آیفون خریداری می‌کردند، حالا سراغ برند سامسونگ می‌روند و مدلی نزدیک به آن نرخ و کیفیت را خریداری می‌کنند. حالا شاید با این کار، ۵۰۰ میلیون دلار کمتر از کشور خارج شود، اما در پایان بعد از ۶ ماه بازار را ملتهب کردیم و نتیجه همان خروج ارز است، اما این بار برای برندی دیگر.

▣ آیفون کالای لوکس است

وی با ارائه پیشنهادی برای حل چالش واردات گوشی‌های بالای ۶۰۰ دلار، گفت: دولت قصد کنترل هزینه‌های کشور را دارد و ۱ میلیارد دلار می‌تواند به کالاهای دیگری تخصیص داده شود کاملا درست است، اما روش اجرای آن بسیار مهم است. اگر فکر می‌کنید آیفون کالای لوکس است و به کشور آسیب می‌زند، برای واردات آیفون، ارز آزاد بخرید و تعرفه آن از ۱۲ به ۱۰۰ درصد برسد. به عنوان یک فعال اقتصادی معتقدم این راهکار مناسبی برای حل این مشکل است، اما سلسله مراتب آن را نمی‌دانم. مشکل اینجاست که ما بلد نیستیم از قشر مرفه برای خرید کالاهای لوکس پول دریافت کنیم.

مدیرعامل یکی از سایت‌های تخصصی موبایل ضمن انتقاد از اختلالات موجود در واردات گوشی‌های با ارزش بالای ۶۰۰ دلار، افزود: شاید مسئولان برنامه‌ریزی کرده باشند که پس از مدتی جلوی واردات کالاهای با نرخ بیش از ۶۰۰ دلار را بگیرند مانند صنعت خودرو که ابتدا جلوی واردات خودروهای امریکایی را گرفتند و بعد محدودیت‌هایی برای واردات سایر خودروها مطرح شد. در نتیجه اگر قرار است وارد این چرخه شویم، صنف واردکنندگان و فروشندگان تلفن همراه به سمت نابودی می‌روند. این فعال اقتصادی درباره خدمات پس از فروش و چالش‌های آن پس از لغو واردات گوشی آیفون گفت: مشکل بزرگی که با آن رو به رو هستیم، خدمات پس از فروش است. فرض کنید شخصی به عنوان واردکننده مقدار زیادی آیفون به کشور وارد کرده که باید ۱۸ ماه خدمات پش از فروش کالا را ارائه دهد. زمانی که با تصمیمی ناگهانی با ممنوعیت واردات این کالا به عنوان کالای قاچاق مطرح می‌شود با مشکل ارایه خدمات پس از فروش مواجه خواهد شد.

▣ نتیجه به نفع کیست؟

مدیرعامل یکی از سایت‌های تخصصی موبایل در پایان اظهارکرد: دولت با جلوگیری از واردات گوشی‌های پرچمدار، رانت ایجاد می‌کند. حالا با این کار، سود حاصل نه در جیب دولت می‌رود و نه مصرف‌کننده خیری از این ماجرا خواهد دید. در نتیجه این تصمیم عاقلانه نیست.

سخن پایانی

داستان تکراری ممنوعیت و آزادسازی واردات در کشور سر دراز دارد و هر بار شامل یک کالا می‌شود. این‌بار قصه مشکلات واردات گوشی‌های گران‌قیمت است که از نظر مسئولان مشکلی نیست، اما حرف فعالان چیزی به غیر از این است! باید منتظر ماند و دید آیا راهکار اساسی برای حل این موضوع پیدا می‌شود یا مانند بسیاری از مسائل در سردرگمی می‌ماند!

دریچه

قاچاق زیرپوستی گوشی‌های لوکس

یکی از مسائلی که درباره واردات موبایل زیاد درباره آن بحث می‌شود، موضوع قاچاق است. فشار نهادهای نظارتی درمورد واردات موبایل و به ویژه اعمال قوانین مختلف درباره گوشی‌های با ارزش بالای ۶۰۰ دلار باعث شده میزان ورود موبایل به کشور کم شود. گفتنی است که گوشی‌های بالای ۶۰۰ دلار عموما شامل پرچمدارها می‌شود. آمارهای منتشر شده از سوی گمرک نشان می‌دهد واردات تلفن‌های همراه در ۳ ماه نخست امسال ۳ میلیون و ۳۳ هزار و ۹۰۰ دستگاه و این میزان برای ۳ماه نخست سال گذشته، ۴ میلیون و ۱۳۵ هزار و ۱۴۹ دستگاه بوده است. این آمار نشان می‌دهد واردات تلفن‌های همراه کاهش سالانه ۲۶درصدی را تجربه کرده است. در این میان وقتی فشار نهادهای نظارتی بر واردات موبایل افزایش پیدا می‌کند، شاهد رشد قاچاق گوشی تلفن همراه به صورت مسافری به کشوری می‌شویم. به عنوان مثال، آیفون ۱۴ که اخیرا نیز وارد بازار شده، جزو گوشی‌هایی است که به صورت قاچاق یا مسافری وارد می‌شود. با وجود تمام این محدودیت‌ها به نظر می‌رسد هنوز امکان جلوگیری از قاچاق گوشی تلفن همراه به کشور به صورت کامل فراهم نشده است. از سویی شاهد تقاضای چشمگیر برای خرید گوشی موبایل و به خصوص مدل‌های پرچمدار در کشور هستیم. با توجه به سود مناسبی که از فروش گوشی‌های پرچمدار به‌دست می‌آید می‌توان به این نتیجه رسید که چرا شاهد قاچاق گسترده مدل‌های پرچمدار به کشور هستیم. در این میان، نکته حائز اهمیت این است که بسیاری از گوشی‌های پرچمدار به صورت قاچاق و مسافری وارد می‌شوند و امکان رجیستری آنها به صورت رسمی وجود ندارد. بنابراین خریداران باید به شدت نسبت به خرید این مدل گوشی‌ها آگاه باشند. این گوشی‌ها هنوز به‌طور تجاری وارد کشور نشده‌اند و رویه واردات تجاری شامل مراحل تست‌های فنی رجیستری از سوی سازمان تنظیم مقررات رادیویی، ثبت شناسه گوشی در سامانه‌های گمرک و جامع تجارت و در نهایت تعیین تعرفه گمرکی هستند. نکته جالب اینجاست که طبق گفته مسئولان و متخصصان این حوزه، نه تنها در واردات گوشی‌های بالای ۶۰۰ دلار به کشور دچار مشکل هستیم، بلکه این مشکل برای مدل‌های با نرخ کمتر از ۶۰۰ دلار نیز وجود دارد. آن‌طور که اعلام شده طی ۶ ماه اخیر همچنان شاهد کاهش میزان واردات موبایل به بوده‌ایم و سنگ اندازی‌هایی در این زمینه وجود دارد. گفتنی است که پس از اجرای طرح رجیستری، قاچاق موبایل و تبلت به کشور تا حد بسیار زیادی کاهش یافت و واردکنندگان باید حقوق گمرکی پرداخت کنند. با این وجود همچنان شاهد ورود موبایل به صورت قاچاق و مسافری هستیم. اما واردات موبایل به صورت مسافری چطور انجام می‌شود؟ اگر مسافران موبایل یا تبلت را از کشور خارجی تهیه کنند و قصد استفاده از آن به مدت بیش از ۳۰ روز در کشور داشته باشند باید دستگاه خود را در مبادی ورودی در لحظه ورود به کشور به صورت حضوری اظهار کنند. در این مرحله اطلاعات مربوط به مسافر و دستگاه سیمکارت خور از سوی گمرک ثبت و تایید می‌شود. پس از اظهار حضوری دستگاه در گمرک در لحظه ورود به کشور، مسافر یک ماه فرصت دارد تا با مراجعه به سایت گمرک نسبت به پرداخت عوارض دستگاه، اقدام کند. نکته قابل توجه در این میان آن است که برخی افراد سودجو با سوء استفاده از اطلاعات هویتی افراد نسبت به صدور سیمکارت به نام آنها اقدام و از آن برای رجیستری موبایل‌های قاچاق استفاده می‌کنند. همچنین مشاهده شده قاچاقچیان گوشی‌های موبایل را به صورت ته لنجی به کشور وارد و برای رجیستری از اطلاعات گذرنامه مسافران استفاده کرده‌اند. حتی در برخی موارد، فروشندگان موبایل از خریداران کد ملی دریافت می‌کنند و اطلاعات را به شرکت‌های واردکننده می‌دهند.

به‌تازگی هم یکی از انجمن‌های تخصصی اعلام کرده در ۵ ماه اخیر حدود ۲۰ هزار گوشی به صورت قاچاق و از طریق مسافری وارد کشور شده است.

یکی از مواردی که باعث افزایش قاچاق به کشور شده مربوط به همین محدودیت‌های موجود در زمینه واردات گوشی‌های بالای ۶۰۰ دلار است.

در صورتی که امکان ثبت سفارش این گوشی‌ها فراهم شود به نظر می‌رسد تا حدودی قاچاق گوشی به کشور کاهش می‌یابد. در کنار این موضوع، بحث نظارت نهادهای وابسته نیز باید افزایش پیدا کند.

یادداشت

زنگ هشدار رشد نرخ تمام‌شده تولید مسکن

ایرج رهبر - نایب رئیس انجمن انبوه‌سازان استان تهران

رشد نرخ نهاده‌های تولید مسکن از یک‌سو و افزایش نرخ عوارض و صدور پروانه‌های ساختمانی از سوی دیگر باعث شده است تا این روزها سازندگان مسکن با تامل بیشتری وارد عرصه ساخت‌وساز شوند.

فعالان و سازندگان مسکن بر این باور هستند که رفتن به‌سمت ساخت‌وساز این روزها ریسک بالایی دارد، چرا که پیش‌بینی هزینه‌های ساخت مسکن در هنگام شروع پروژه سخت و دشوار است، یعنی به‌عبارتی، سازنده‌های مسکن نمی‌توانند پیش‌بینی دقیقی از اینکه چه میزان سرمایه برای تکمیل پروژه نیاز خواهند داشت، داشته باشند.

افزایش نرخ مصالح ساختمانی و تاثیر آن بر نرخ تمام‌شده ساخت مسکن یکی از مهم‌ترین عوامل در افزایش و رشد ساخت‌وساز مسکن و نوسانات شدید نرخ مصالح ساختمانی است، چرا که از سال‌های دور این‌گونه بوده که افزایش نرخ مصالح ساختمانی موجب کاهش انگیزه ساخت‌وساز و افزایش ریسک برای سرمایه‌گذار و سازنده می‌شده است.

کنترل نشدن قیمت‌ها در بازار مصالح ساختمانی باعث کاهش تولید شده، چرا که قیمت مصالح ساختمانی تاثیر مستقیمی بر نرخ تمام‌شده ساختمان و واحدهای مسکونی دارد. این در حالی است که دولت بارها وعده کنترل نرخ مصالح ساختمانی را داده است.

در این شرایط، می‌بینیم که انبوه‌سازان، دیگر زیر بار ریسک‌های قابل پیش‌بینی نمی‌روند.

وعده دولت این بود که در راستای افزایش تولید مسکن، نرخ مصالح ساختمانی را کنترل و برای سازندگان مسکن تعدیل کند، اما تا به امروز این وعده محقق نشده است. به‌طورقطع هرچقدر که این نوسانات ادامه داشته باشد و انبوه‌ساز و سازنده‌های بخش خصوصی از آینده و میزان سرمایه‌گذاری خود اطمینان نداشته باشند، به همان میزان نیز تولید مسکن کاهش خواهد یافت. وعده دولت این بود که در راستای افزایش تولید مسکن، نرخ مصالح ساختمانی را کنترل و برای سازندگان مسکن تعدیل کند اما تا به امروز این وعده محقق نشده است.

فولاد و سیمان از مهم‌ترین اجزای ساخت‌وساز هستند و در طول سال شاهد این بودیم که نرخ این ۲ قلم در طول هفته دچار نوسان و افزایش نرخ می‌شد. برای مثال میلگرد قبل از سال جدید، با افزایش نرخ در هر کیلوگرم به ۱۴ هزار تومان رسید، در حالی‌که همین میلگرد در ۲ ماه ابتدایی امسال به ۲۰ هزار تومان در هر کیلوگرم هم رسید. رشد عوارض ساختمانی و هزینه‌های مربوط صدور پروانه نیز مشکلات تمام‌نشدنی سازندگان است.

رشد نرخ مصالح ساختمانی از ابتدای امسال تاکنون به‌شکلی بوده است که اگر مقایسه‌ای با سال گذشته داشته باشیم، متوجه خواهیم شد که هزینه تمام‌شده مسکن را ۲ تا ۳برابر افزایش داده است و همین موضوع می‌تواند بر جهش نرخ مسکن در سال‌های آتی تاثیرگذار باشد. سازنده در آغاز پروژه می‌خواهد بداند که اگر پروژه‌ای را آغاز می‌کند چه میزان هزینه نیاز است، اما متاسفانه شرایط به‌گونه‌ای شده که از این پیش‌بینی‌ها عاجز است.

شرایط صدور پروانه سخت‌شده و مشکلات و سختگیری‌ها به‌شکلی شده که سازنده‌ها بی‌رغبت شده‌اند، برخی سرمایه‌گذاران و سازنده‌هایی که با آنها سروکار داریم، عنوان می‌کنند که از ورود به پروژه جدید واهمه دارند، بنابراین در حال حاضر سرمایه خود را در بانک‌ها سپرده‌گذاری کرده‌اند تا در موعد مناسب وارد عرصه ساخت‌وساز شوند.

شاید باور آن سخت باشد، اما در برخی مناطق و شهرها، صدور پروانه تا ۱۶ ماه هم به‌طول می‌انجامد. دیگر حریف شهرداری‌ها نمی‌شویم و معتقد هستیم رکود تولید مسکن در آینده به‌ضرر مصرف‌کننده و رشد شدید نرخ نهایی مسکن خواهد شد.

آغاز تکمیل کریدورهای مهم ریلی

وزیر راه و شهرسازی ضمن تاکید بر تکمیل ناوگان ریلی اعلام کرد: در برنامه است تا در یک ماه آتی قرارداد تکمیل کریدورهای مهم ریلی پیمانکاران ایرانی و خارجی طی مناقصه امضا شود. به گزارش پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی، رستم قاسمی، وزیر راه و شهرسازی در حاشیه نخستین اجلاس همکاری‌های ترانزیتی ایران و کشورهای قزاقستان، قرقیزستان، تاجیکستان، ترکمنستان و ازبکستان به‌همراه فدراسیون روسیه و جمهوری آذربایجان اعلام کرد: یکی از موضوعات مهم اقتصاد دنیا ترانزیت و حمل و نقل است که در اجلاس همکاری‌های ترانزیتی جلسات کارشناسی متعددی در این‌باره برگزار شد. وزیر راه و شهرسازی بااشاره به اینکه ایران بیش از ۱۴ هزار کیلومتر راه آهن دارد بر تکمیل کریدورهای اصلی و بااهمیت از جمله کریدور شمال- جنوب تاکید کرد. قاسمی ضمن تاکید بر اهمیت تکمیل راه‌آهن رشت- آستارا توضیح داد: تکمیل خط ریلی چابهار-زاهدان در ماه‌های آتی و همچنین تکمیل خط ریلی باقیمانده چابهار- سرخس در برنامه قرار گرفته است. وی همچنین از اصلاح کریدور شمالی اینچه‌برون-گرمسار نیز خبر داد و بر تکمیل مسیر ریلی تهران- شیراز - عسلویه تاکید کرد. قاسمی ضمن تاکید بر تکمیل ناوگان ریلی اعلام کرد: در برنامه است تا در یک ماه آتی قرارداد تکمیل خطوط ریلی در کریدورهای مهم داخلی با پیمانکاران ایرانی و خارجی طی مناقصه‌ای امضا شود. مقرر شده تا به‌منظور تسریع در انجام این پروژه‌ها، قراردادها بین پیمانکاران حرفه‌ای توزیع شود. وی تصریح کرد: راه‌آهن رشت-آستارا را می‌سازیم و درباره این پروژه با روس‌ها در حال مذاکره هستیم. در حال حاضر نیز ۱۰ کیلومتر از ابتدا و ۱۰ کیلومتر از انتهای این مسیر آغاز شده و امیدوار هستیم تا با مذاکره، تکمیل این پروژه مهم سرعت بگیرد.

کارشناسان انرژی در گفت‌وگو با صمت عنوان کردند

روسیه، برنده تصمیم اوپک پلاس

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

گروه اوپک پلاس در آوریل ۲۰۲۰ (فروردین ۱۳۹۹) تولید نفت خود را حدود ۱۰ میلیون بشکه در روز کاهش داد تا افت شدید قیمت نفت خام به‌علت قرنطینه ناشی از بیماری کووید-۱۹ را جبران کند. اوپک پلاس سال گذشته پس از بهبود وضعیت بازار، افزایش تولید را آغاز کرد و تولید نفت سال جاری میلادی به سطح قبل از همه‌گیری بازگشت، اما فقط روی کاغذ، زیرا برخی اعضا نتوانستند به تعهد خود عمل کنند.

این گروه ماه گذشته بر سر کاهش اندک و نمادین تولید به‌میزان ۱۰۰ هزار بشکه در روز از ماه اکتبر (مهر سال‌جاری) به‌توافق رسید که این کاهش تولید برای اولین بار طی یک سال گذشته انجام شد. پس از افزایش بهای نفت به نزدیک ۱۴۰ دلار در هر بشکه به‌دنبال حمله روسیه به اوکراین در اواخر فوریه (اسفند ۱۴۰۰)، قیمت نفت به زیر ۹۰ دلار کاهش یافت.

در نهایت، با پیشنهاد عربستان‌سعودی، این گروه باوجود درخواست امریکا و متحدانش برای کاهش نیافتن تولید نفت، بر سر کاهش ۲ میلیون بشکه‌ای توافق کردند.

در شرایط فعلی، اروپا به ازای هر متر مکعب گازی که مصرف می‌کند مبالغ هنگفتی می‌پردازد. به‌تازگی گفته شده پولی که اروپا بابت گاز مصرفی می‌پردازد، معادل نفت خام بشکه‌ای ۴۱۰ دلار است

عربستان رو در روی قاره سبز و امریکا

درست در روزهایی که اتحادیه اروپا سخت تلاش می کند که زمستان امسال را بدون نفت و گاز مسکو سپری کند، عربستان هم روبه‌روی قاره سبز و امریکا قرار گرفت و اعضای گروه «اوپک پلاس» روز چهارشنبه ۵ اکتبر بر سر کاهش ۲ درصدی تولید نفت توافق کردند. بدین ترتیب روزانه ۲ میلیون بشکه نفت کمتر روانه بازار می‌شود؛ سیاستی که در گام نخست قیمت نفت را در بازارهای جهانی افزایش خواهد داد و به باور امریکا در این اوضاع بحرانی جهان، به‌نفع پوتین و ماشین جنگ کرملین تمام خواهد شد. قیمت نفت که تنها ۳ ماه پیش و در بحبوحه جنگ اوکراین به مرز بشکه‌ای ۱۲۰ دلار رسیده بود، در حال حاضر و در پرتو نگرانی‌ها از رکود جهانی و همچنین بالارفتن نرخ بهره در امریکا و تقویت دلار به مرز ۹۰ دلار رسیده است. مشخص نیست کاهش ۲ درصدی عرضه برای دنیایی که روزانه حدود ۱۰۰ میلیون بشکه نفت مصرف می‌کند، در طولانی‌مدت تا چه اندازه بر قیمت نفت و گاز آن هم در آستانه زمستان تاثیر داشته باشد؛ با این حال بلافاصله بعد از اعلام این تصمیم، قیمت نفت خام برنت در حدود بشکه‌ای ۳ دلار افزایش یافت و به ۹۳ دلار رسید. از طرف دیگر، عربستان قیمت تمام درجات نفتی خود برای فروش به خریداران امریکایی را ۲۰ سنت در هر بشکه بالا برده است. این افزایش قیمت، برای مشتریان امریکایی در حالی‌که سعودی قیمت فروش نفت خود در بازار اروپا و مدیترانه را کاهش داده است. صمت در این گزارش آخرین تحولات بازار انرژی در جهان را بررسی کرده است.

کمک امریکا و کانادا برای جبران کمبود انرژی

نرسی قربان، کارشناس حوزه نفت و انرژی در رابطه با این موضوع به صمت می‌گوید: باتوجه به وقایع۶ ماه اخیر نتیجه می‌گیریم افزایش بی‌رویه نرخ نفت به‌دلیل جنگ اوکراین و روسیه بوده که منجر به بالا رفتن نرخ نفت شده است، زیرا نبود اطمینان از آینده جنگ، منجر به افزایشی شدن قیمت جهانی نفت شده، تبعاتی که جنگ به‌دنبال دارد، نامشخص است، زمانی که جنگ اوکراین و روسیه شروع شد، هیچ دلیلی وجود نداشت که این جنگ به‌سرعت گسترش پیدا نکند و تبعات جبران‌ناپذیری به‌دنبال نداشته باشد.

وی اضافه کرد: شرایطی وجود داشت که ممکن بود روسیه نفت و گاز خود را به روی اروپا ببندد، اگرچه اکنون مقدار کمی انرژی صادراتی کاهش یافت، اما به‌طور کامل قطع نشد، البته نباید از منابع نفتی دیگری که در دنیا تولیدات خود را بالا برند و تا حدی این کاهش صادرات از سمت روسیه را جبران کردند، غافل شد. این موضوع به کانادا و امریکا در این‌باره بسیار کمک کرده است.

▣ کاهش تنش‌های سیاسی قیمت نفت را به ثبات می‌رساند

قربان بااشاره به اینکه طولانی شدن جنگ موجب عادی به نظر رسیدن شرایط شده، در این زمینه توضیح داد: طولانی شدن جنگ اوکراین و روسیه، موجب عادی شدن این وضعیت شده است، به همین دلیل حالت اضطراب و تنشی که در بازار وجود داشت با طولانی شدن جنگ؛ دیگر وجود ندارد.

این کارشناس انرژی تاکید کرد: افزایش نرخ جهانی نفت را باید در تنش‌های سیاسی جست و جو کرد و نه در عرضه و تقاضا. این اتفاق در بحبوحه تنش‌های سیاسی بیش از حد افزایش پیدا می‌کند و با کاهش تنش‌ها، نرخ جهانی نفت به‌حالت عادی بر می‌گردد، اما در صورتی که تنش‌ها دوباره افزایش پیدا کند و تولیدات روسیه بیشتر قطع شود یا اروپا نفت روسیه را تحریم کند، دوباره نرخ نفت افزایشی می‌شود.

▣ توافق برجام تاثیر چندانی بر قیمت نفت ندارد

اکنون مسئله‌ای که موردتوجه قرار گرفته، مسئله برجام است و این سوال وجود دارد که در صورت توافق برجام وضعیت نفتی ایران چه تغییری می‌کند؟ آیا ایران می‌تواند بازارهای گذشته خود را به‌دست بگیرد؟ در مقایسه با بازارهای رقیب به چه میزان خوش اقبال است؟ قربان در پاسخ به این سوال می‌گوید: اضافه تولید ایران برای صادرات نفت نزدیک به یک تا ۱.۵ میلیون بشکه است اما در شرایط فعلی، بازار شکلی متفاوت به خود گرفته است.

▣ باید برای به دست آوردن بازار صادراتی تخفیف داد

وی در خاتمه به به‌دست آوردن بازارهای صادراتی را مشروط به تخفیف‌هایی از سویی ایران دانست و در این زمینه به صمت توضیح داد: به‌دست آوردن بازارهای صادراتی گذشته، مربوط به برجام نیست، زیرا باید قبل از برجام تصمیم می‌گرفتیم که صادرات به چه کشورهایی داشته باشیم و پس از آن بازارهای خود را به‌دست می‌آوردیم که این اتفاق نیفتاد و دیگران بازارهای صادراتی ما را به‌دست گرفته‌اند، البته می‌توانیم برخی بازارهای صادراتی خود را دوباره احیا کنیم، اما باید تخفیف‌هایی به بازارهای مقصد ارائه دهیم، البته اتفاق جدیدی نیست و در گذشته که برجام امضا شد، همه فکر می‌کردند دست‌کم یک سال طول می‌کشد تا ایران بازارهای خود را پس بگیرد که باوجود فشارها، ایران بازارهای صادرات خود را با تخفیف‌هایی به‌دست گرفت.

دلایل افزایش نرخ جهانی نفت را باید در تنش‌های سیاسی جست‌وجو کرد، نه در عرضه و تقاضا

نقش پر رنگ گاز در صادرات انرژی

محمود خاقانی، کارشناس نفت و انرژی در رابطه با این موضوع به صمت می‌گوید: نزدیک به ۲۰ سال پیش نفت در بازار سرنوشت‌ساز بود، اما به‌تدریج جای خود را به گاز داد. اکنون در شرایطی به‌سر می‌بریم که گاز سرنوشت بازار را به دست گرفته است، البته در گذشته کسانی که برنامه‌های سوم و چهارم را تدوین می‌کردند، از این موضوع نیز آگاه بودند، به‌عبارتی مجلس هفتم اجازه نداد بخش عمده‌ای از آن برنامه‌ها به‌ثمر بنشیند. پس از آن مجلس‌های بعدی هم اجازه ندادند در صنعت گاز پیشرفت داشته باشیم که این مسئله به‌نفع روسیه تمام شد.

این کارشناس انرژی بااشاره به اینکه در دولت احمدی‌نژاد قرار بر آن بود که پروژه پارس جنوبی تکمیل شود، اما این اتفاق محقق نشد، در این زمینه توضیح داد: در دولت احمدی نژاد ۳۵ میلیارد دلار برای تکمیل پارس جنوبی در ۳۵ ماه به شکل نقدی پرداخت شد، اما پس از این مدت کسی نپرسید چرا این فازها تکمیل نشده و ۳۵ میلیارد دلار در کجا سرمایه‌گذاری و هزینه شده است، نه‌تنها این موضوع موردپرسش قرار نگرفت، بلکه ما به تولید هم نرسیدیم.

▣ جایگزینی ایران جوک است

خاقانی تاکید کرد: در دولت یازدهم و دوازدهم زمانی که برجام به امضا رسید، قراردادهای جدیدی را تعریف کردند؛ توتال با سینوپک چین در فاز ۱۱ که یکی از فازهای خیلی مشکل از نظر نیاز به فناوری است، مشارکت کردند، اما زمانی که ترامپ از برجام خارج شد، فاز ۱۱ از توتال بیرون رفت و اوپک چین هم از سرمایه‌گذاری منصرف شد.

وی تاکید کرد: اگر کشور ما بخواهد برای اروپا امیدی درکوتاه‌مدت باشد به‌مثابه یک جوک است، زیرا درحال‌حاضر تولید و مصرف ما در کشور به یک میزان است و در صورت رفع کسری گاز و تامین داخلی آن دست‌کم به ۸۰ هزار دلار سرمایه‌گذاری برای تولید گاز نیاز است، بنابراین ایران گازی برای صادرات ندارد و در شرایط فعلی نمی‌تواند روزنه امیدی برای اروپاییان باشد، اما شاید این سوال وجود داشته باشد که چرا اروپا به‌دنبال به‌ثمر رسیدن برجام است و پیشنهادهای جدیدی را ارائه کرده؟ در شرایط فعلی اروپا به‌ازای هر متر مکعب گازی که مصرف می‌کند، مبالغ هنگفتی می‌پردازد و به‌تازگی گفته شده پول گازی که اروپا بابت گاز مصرفی می‌پردازد، معادل نفت خام بشکه‌ای ۴۱۰ دلار است.

▣ کشورهای تولیدکننده عمده گاز طبیعی

خاقانی بیان کرد: در گذشته نفت خام و فرآورده‌های آن بر قیمت گاز طبیعی تاثیرگذار بودند، در حالی که اکنون عکس این موضوع در حال رخ دادن است. متاسفانه کشور ما از فناوری‌های جدید بهره‌مند نیست، به‌همین‌دلیل هزینه تولید نفت خام نیز به همین میزان بالا می‌رود. ضمن آنکه ما در دسته کشورهای تولیدکننده عمده گاز قرار نداریم و کشورهایی که تولیدکننده عمده گاز نیستند و صادرات به سایر کشورها ندارند، نمی‌توانند توفیقی در فروش نفت نیز داشته باشند. وی در پایان خاطرنشان کرد: ایران ظرفیت تولید بیش از ۳میلیون و ۸۰۰ هزار بشکه نفت خام در روز را دارد که این عدد به‌راحتی می‌تواند به ۵ میلیون بشکه نفت در روز نیز برسد. در شرایط فعلی، کشور ما ظرفیت تولید ۴/۵میلیون بشکه نفت در روز را دارد، اما باید به این نکته هم توجه داشت که مصرف داخلی هم روبه فزونی است؛ هم در عرصه گاز و هم بنزین.

سخن پایانی

در حال حاضر اوپک حدود ۳/۵میلیون بشکه زیر سقف تعیین‌شده نفت تولید می‌کند، زیرا برخی کشورهایی که سهمیه تولید نفت گرفته‌اند، قادر به تولید نیستند، بر این اساس، اوپک به‌صورت پیش‌فرض با کمبود عرضه نفت به بازار مواجه است. باید در این شرایط زیرساخت‌های کشور برای سرمایه‌گذاری در حوزه نفت موردتوجه قرار گیرد، همچنین باید با ایجاد سازکارهای موثر، حق کشور از بازار نفت به‌عنوان یکی از قدیمی‌ترین صادرکنندگان احیا شود تا آمادگی کافی برای حضور پرقدرت در بازار جهانی رخ دهد. در شرایط فعلی، وضعیت برای ایران، خاص و تحمیل‌شده است و تا زمانی که این شرایط تحمیلی به حالت عادی بازنگردد، کشور مجبور است با روش‌های هزینه‌بر، زمان‌بر و سخت در مسیر توسعه گام بردارد. در حال حاضر ایران در شرایط عادی نیست، هرچند قول‌هایی داده شده که چنانچه ایران به شرایط عادی بازگردد، محدودیتی برای ایران وجود نداشته باشد و ایران بتواند بدون هیچ محدودیتی صادرات انجام دهد.

«الگوی کشت» ضامن امنیت غذایی کشور

بی‌برنامگی، منابع را هدر می‌دهد

الگوی کشت، جانمایی صحیح تولید براساس ظرفیت‌های طبیعی، اصول اقتصادی و سیاست‌های استراتژیک کشور است و ۳ هدف فنی، اقتصادی و استراتژیک، الگوی کشت را تشکیل می‌دهد.
به‌عبارت دیگر بن‌مایه مفهوم الگوی کشت، دسترسی به تولید پایدار در بخش کشاورزی در ازای بهره‌برداری و بهره‌وری مناسب از منابع پایه است.

از طرفی، با نبود الگوی کشت صحیح هر ساله، شاهد این هستیم که هزاران هکتار محصولات جالیزی پرآب‌طلب مثل سیب‌زمینی، پیاز، گوجه‌فرنگی و ... به‌دلیل تولید مازاد، کاهش شدید نرخ و نبود بازار فروش به هدر می‌روند و علاوه بر هدررفت سرمایه ملی و دسترنج کشاورزان، باعث نابودی آب کشور می‌شوند.

دبیرخانه کشاورز استان گلستان در گفت‌وگو با مهر اظهار کرد: الگوی کشت در کشور ما به‌درستی تعریف نشده است، ما در تولید محصولات جالیزی و صیفی‌جات دچار مشکل هستیم، یک سال، آنقدر تولید این محصولات در کشور زیاد می‌شود و قیمت‌ها کاهش پیدا می‌کند که کشاورزان محصول را در زمین خود رها می‌کنند و سال دیگر، آنقدر قیمت‌ها افزایش پیدا می‌کند که مردم قدرت خرید ندارند.

علی‌قلی ایمانی ادامه داد: ما در تولید کالاهای اساسی سرریز محصول نداریم و محصولات اساسی مثل گندم، جو، ذرت و کلزا هرچقدر که در کشور کشت شود، نیاز است، زیرا واردکننده این محصولات هستیم.

وی اضافه کرد: ما به تدوین الگوی کشت در محصولات جالیزی نیازمند هستیم، به‌طور مثال، محصول پرآب‌طلبی مثل هندوانه در کشور ما تولید و صادر می‌شود؛ به‌راستی با این کار ما تنها آب کشور را به دیگر کشورها صادر می‌کنیم و بس.

ایمانی گفت: تاجرانی از کشورهای ترکیه و عمان به استان‌های کرمان، بوشهر، هرمزگان، سیستان و بلوچستان می‌آیند و با کشاورزان ما برای خرید هندوانه قرارداد می‌بندد و این در حالی است که این شهرها به‌شدت با مشکل کم‌آبی و خشکسالی دست و پنجه نرم می‌کنند.

دبیر خانه کشاورز استان گلستان تصریح کرد: در جلسه‌ای که با وزیر کشاورزی داشتیم، پیشنهاد دادیم ۱۰۰ درصد تعرفه روی محصولات جالیزی قرار دهند تا صادرات این محصولات برای کشاورزان صرفه اقتصادی نداشته باشد، زیرا با این کار تنها آب کشور تخلیه می‌شود.

وی درباره کشت برنج افزود: مسئله برنج با محصولات جالیزی تفاوت دارد، زیرا ما واردکننده برنج هستیم و با کشت برنج آب به دیگر کشورها صادر نمی‌کنیم.

ایمانی گفت: الگوی کشت بیش از همه در محصولات جالیزی اهمیت دارد، زیرا هم آب زیادی مصرف می‌کنند و هم بیش از نیاز کشور تولید داریم.

وی گفت: با دستورالعمل و بخشنامه نمی‌توان الگوی کشت محصولات جالیزی را اصلاح کرد و تنها راهکار این است که با گذاشتن تعرفه کاری کنیم که خرید این محصولات برای کشورهای همسایه هم توجیه اقتصادی نداشته باشد.

اصلاح الگوی کشت؛ راهکار جبران کم‌آبی

مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای گلستان هم به مهر گفت: الگوی کشت متاثر از عوامل مختلفی مانند آب، خاک، اقلیم و اقتصاد کشاورز است، باتوجه به خشکسالی و کمبود آبی که در استان با آن مواجهیم الگوی کشت ما باید براساس میزان آب مصرفی باشد.

سید محسن حسینی ادامه داد: در استان گلستان، ۸۵۰ هزار هکتار اراضی داریم که از این مقدار ۲۵۰ هزار هکتار آن آبیاری و ۴۰۰ هزار هکتار به صورت دیم کشت می‌شود و ۲۰۰ هزار هکتار هم مراتع کم‌بازده است.

حسینی اضافه کرد: اگر بخواهیم همه ۸۵۰ هزار هکتار اراضی که در گلستان در اختیار داریم، آبیاری کنیم به ۶ میلیارد مترمکعب آب نیاز داریم و حداکثر ۲.۵ میلیارد مترمکعب آب را می‌توانیم در بخش کشاورزی صرف کنیم و مابقی آن در بخش شرب، صنعت و محیط‌زیست مصرف می‌شود. مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای گلستان بیان کرد: در کشور ما زمین زیاد و آب کم است و از طرفی اقتصاد کشاورز هم باید تامین شود، پس باید اقتصاد خود را با میزان آب تطبیق دهیم.

وی گفت: متخصصان اقتصاد کشاورزی باید با جایگزین کردن محصولات کم‌آب‌بر که اقتصاد کشاورز را هم تامین کند، الگوی کشت استان را اصلاح و تعیین کنند.

حسینی افزود: کشاورزان گلستان تنها ۶ ماه از سال کار می‌کنند و ۶ ماه دیگر بیکار هستند. اگر صنایع تبدیلی وابسته به کشاورزی و خوراک دام در استان ایجاد شود، کشاورزان ما می‌توانند در بازه زمانی که بیکار هستند، مشغول به کار شوند و اقتصاد خود را از این راه تامین کنند.

۹۵درصد الگوی کشت در گلستان رعایت می‌شود

معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی گلستان هم به مهر گفت: الگوی کشت در استان گلستان بیش از ۹۵ درصد رعایت می‌شود.

محمدرضا عباسی افزود: رعایت الگوی کشت در خرید تضمینی، پایداری تولید، حفظ منابع آب و خاک، کاهش آلودگی زیست‌محیطی و تامین منابع غذایی تاثیرگذار است. وی ادامه داد: الگوی کشت پاییزه استان گلستان محصولات مهمی نظیر گندم، کلزا و جو است که اهمیت غذایی بالایی دارد و در حال اجرا است.

عباسی تصریح کرد: الگوی کشت محصولات پاییزه به‌خوبی در گلستان اجرا می‌شود، اما در کشت تابستانه با مشکل مواجهیم و بیش از ۵۰ هزار هکتار برنج خارج از الگوی کشت در گلستان کشت می‌شود.

معاون بهبود تولیدات گیاهی جهاد کشاورزی گلستان بیان کرد: در تلاش هستیم که الگوی کشت تابستانه را از محصولی مثل برنج که پرآب طلب است، به‌سمت محصولاتی نظیر سویا، پنبه، کنجد و آفتابگردان ببریم.

عباسی گفت: با قرار دادن تعرفه روی محصولات پرآب‌طلب و حمایت از کشاورزان برای کشت محصولات جایگزین، می‌توان الگوی کشت تابستانه استان را اصلاح کرد.

کشت قراردادی؛ راهکار اصلاح الگوی کشت

رئیس سازمان جهاد کشاورزی گلستان هم به مهر گفت: در استان گلستان منابع آب و اقتصاد کشاورز بیش از عوامل دیگر در تعیین الگوی کشت موثر است.

محمد برزعلی اضافه کرد: استفاده بهینه از منابع آب، نداشتن تولید بیش از نیاز بازار محصولات، افزایش راندمان مصرف آب و نهاده‌های گواهی شده در الگوی کشت بسیار مهم است.

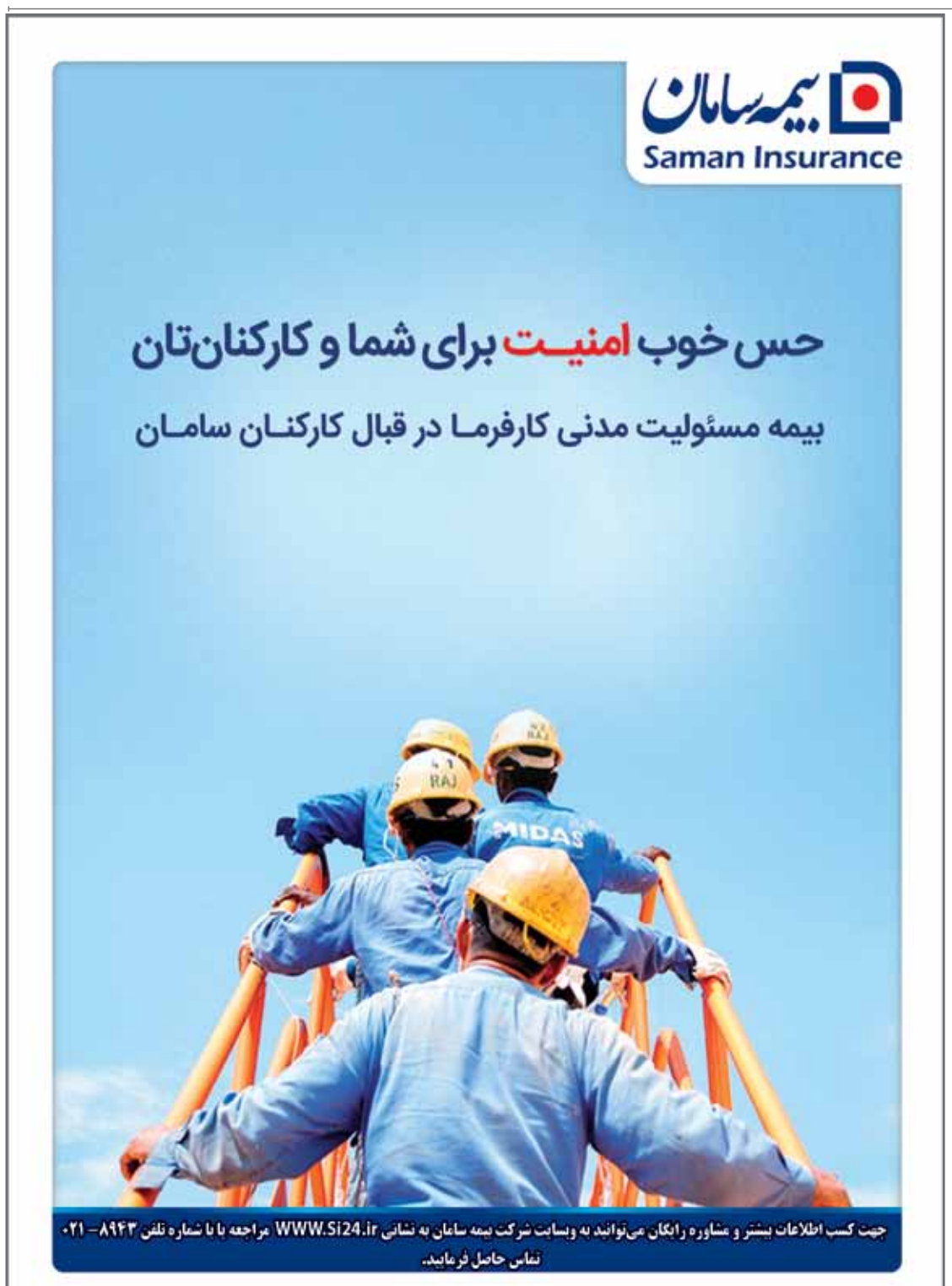
وی گفت: باتوجه به مصرف آب زیاد در کشت شالی باید محصولاتی را که هم مصرف آب بسیار کمتری دارند و هم اقتصاد کشاورز را تامین کنند، جایگزین کشت برنج کرد.

برزعلی افزود: کلید موفقیت در الگوی کشت، تامین اقتصاد کشاورز است؛ به‌همین‌دلیل در مرکز تحقیقات جهاد کشاورزی در حال تحقیق روی ۲ محصول ماش و کنجد هستیم که پس از اصلاح بذر، آن را جایگزین کشت برنج به‌روش غرقابی کنیم، زیرا این محصولات یک چهارم برنج، آب نیاز و درآمدزایی خوبی دارند.

وی تصریح کرد: با کشت قراردادی و دادن اطمینان به کشاورزان در خرید محصول، می‌توانیم الگوی کشت را اصلاح کنیم.

سخن پایانی

الگوی کشت، برنامه‌ریزی برای کشت محصولات برحسب همه منابع موجود و به‌طور ویژه‌تر مقادیر آب در کشور است، حاصل بی‌برنامگی‌ها و نداشتن الگوی کشت در کشور، هدررفت سالانه هزاران تن محصول کشاورزان اعم از سیب‌زمینی، گوجه، پیاز و دیگر محصولات است؛ اتفاقی تلخ و پرتکرار که هنوز هم به‌طور کامل، شاهد حل شدن آن نیستیم. بسیاری معتقدند با صادرات محصولات جالیزی به کشورهای همسایه در واقع آب کشور را تخلیه و به کشورهای دیگر صادر می‌کنیم. انتخاب «الگوی کشت» از اصلی‌ترین عوامل افزایش بهره‌وری تولید در کشاورزی محسوب می‌شود و علاوه بر حفظ منابع، به پایداری تولید و امنیت غذایی کشور کمک می‌کند.

یادداشت

دورنمای تاریک بورس

مهدی سماواتی
کارشناس بازار سرمایه

بورس تهران از سال ۱۳۹۹ با مشکلات بسیاری در روند فعالیت خود روبه‌رو شد که درنهایت به متضرر شدن بسیاری از سرمایه‌گذاران حقیقی و خرد این بازار منتهی شد. این چالش‌ها در طول بیش از ۲ سال گذشته تداوم یافته‌اند. مشکلات یادشده از عملکرد اشتباه دولت‌ها نشأت گرفته‌اند. با این وجود، سازمان بورس به‌عنوان نهاد حامی حقوق سهامداران، وظیفه دارد در روند سیاست‌گذاری خود از حقوق صاحبان سهام حمایت کند.

در جریان تصویب بودجه ۱۴۰۱ و به دنبال اعتراض فعالان بازار سرمایه درباره تصویب بندهایی از بودجه درخصوص تعیین نرخ خوراک پتروشیمی‌ها و گاز صنایع که به ضرر صنایع بورسی کشور تمام می‌شد، سازمان بورس نیز با این سیاست مخالفت کرد. اقدام سازمان بورس برای تلاش مبنی بر تعیین سقف ریالی برای نرخ گاز سوخت صنایع و همچنین خوراک پتروشیمی‌ها، از وارد آمدن خسارت چند صد هزار میلیارد تومانی به صنایع تحمیل و تعطیلی بسیاری از آنها جلوگیری کرد. این سیاست به ویژه در شرایطی اثرگذار شد که به دنبال حمله نظامی روسیه به خاک اوکراین و بروز تنش در اروپای شرقی، تامین گاز کشورهای اروپایی توسط روسیه با چالش‌های بسیاری روبه‌رو شد.

این تنش‌ها زمینه‌ساز رشد قابل توجه بهای گاز در دنیا و به‌خصوص کشورهای اروپایی شد. با این وجود باید تاکید کرد که ایران جزو بزرگ‌ترین دارندگان ذخایر گازی جهان است و انتظار می‌رود این تنش‌ها تاثیری بر قیمت گاز مصرفی صنایع ما نداشته باشد. این موضوع در سال گذشته و به دنبال اعتراضات گسترده فعالان صنعتی و فعالان بازار سرمایه مورد توجه قرار گرفت و از بروز خسارت‌های جدی به صنایع کشور در سال جاری جلوگیری کرد؛ بنابراین می‌توان اینطور نتیجه گرفت که سیاست‌گذاری درست و حمایت سازمان بورس از فعالان صنعتی، تاثیر بسزایی بر تضییع نشدن حقوق آنها دارد. البته انتقاداتی به عملکرد سازمان بورس وارد است. این سازمان می‌توانست در برخی حوزه‌ها که اختیار عمل دارد، تصمیمات درست‌تری را اتخاذ کند. با این وجود نباید از ذکر این نکته غافل بود که این سازمان در بسیاری از حوزه‌های مهم اقتصادی کشور که بر عملکرد بورس نیز اثرگذار هستند، نقشی ندارد. به بیانی دیگر بسیاری از چالش‌های کنونی بازار سرمایه از عملکرد اشتباه دولت نشأت می‌گیرد، اما سازمان بورس به‌عنوان متولی بازار سهام از قدرت کافی برای رویارویی با این شرایط، برخوردار نیست.

اقتصاد ما از پیش‌بینی‌پذیری لازم برخوردار نیست و مسئولان سازمان بورس نیز توانایی لازم برای تحقق این هدف را ندارند. در طول ماه‌های گذشته، تمام تصمیمات کلان اقتصادی به نتایج مذاکرات برجام و رفع تحریم‌ها گره خورده؛ بنابراین با توجه به ابهاماتی که بر اقتصاد کشور سایه انداخته، برنامه‌ریزی برای آینده به شدت دشوار شده است. در چنین شرایطی نمی‌توان به بهبود عملکرد بورس تهران در آینده نزدیک و با توجه به شرایط کنونی امید داشت.

خبر

بورس کالا بستر حل مشکلات خودروسازی

بورس کالا به بستری برای حل چالش‌های صنعت خودرو بدل شده است. علی جدی، نایب رئیس کمیسیون صنایع مجلس، بورس کالا را محلی برای شفافیت عرضه و تقاضای کالا عنوان کرد و گفت: با عرضه محصولات در بورس کالا، به‌نوعی رقابت شکل می‌گیرد و قیمت‌ها متعادل شده و انحصار از بین می‌رود. به گزارش پایگاه خبری سنا، جدی با تاکید بر اینکه عرضه خودرو باید بر تقاضا پیشی گیرد، افزود: زیرساخت‌های خوبی به منظور عرضه خودرو در بورس کالا ایجاد شد، اما باید عرضه خودرو افزایش یابد.وی در ادامه عنوان کرد: با عرضه مستمر خودرو در ساز کار شفاف و رقابتی بورس کالا، انتظار می‌رود تقاضاهای کاذب بازار حذف و تنها مصرف‌کننده واقعی درصدد خرید خودرو باشد.

این نماینده مردم افزود: وقتی رانت در میان نباشد، تقاضای کاذب فروکش می‌کند و بدون شک ظرف مدت زمان کوتاهی قیمت‌ها متعادل می‌شود.

به گفته جدی بخشی از تقاضا برای خودرو در بازار داخل باید از محل واردات تأمین شود، از طرفی خودروسازی باید جدی‌تر باشد و دولت اشکالات را حل‌وفصل کند. در مجموع به نظر می‌رسد شرایط برای رسیدن به برنامه‌ریزی دولت سخت و مشکل است.

این نماینده مجلس اضافه کرد: در شرایط حاضر برای اینکه بتوانیم دست واسطه‌ها را کوتاه‌تر کنیم و خودرو راحت به دست مصرف‌کننده رسیده و تولیدکننده نیز به سود خود برسد، بورس کالا محل مناسبی برای عرضه خودرو است، چون ماهیت بورس شفافیت و رقابت است.

گام نخست اصلاح فرمول قیمت‌گذاری گاز برای متانولی‌ها

جلسه معاونت اقتصادی ریاست‌جمهوری با نمایندگان نهادهای اقتصادی با موضوع بررسی و ارائه راهکار برای رفع مشکلات پتروشیمی‌های تولیدکننده متانول برگزار شد. مجید عشقی، رییس سازمان بورس و اوراق بهادار در این جلسه با ارائه گزارشی از وضعیت شرکت‌های متانول‌ساز و کاهش نرخ محصولات پتروشیمی طی ماه‌های اخیر و کاهش نامعقول سود این شرکت‌ها، خواستار اصلاح نرخ فروش گاز به صنایع و اصلاح فرمول آن شد. در این جلسه مشورتی، ادله موافقان و مخالفان مطرح و در نهایت جمع‌بندی اولیه در راستای اصلاح فرمول قیمت‌گذاری گاز برای متانولی‌ها در نیمه دوم سال ۱۴۰۱ مورد اقبال کارشناسان و معاون اقتصادی ریاست جمهوری واقع شد. همچنین نماینده وزارت نفت با تشریح عواید حاصل از کاهش نرخ گاز برای این صنایع، توجه به صنایع پایین‌دست این صنایع را گوشزد کرد و نماینده بانک مرکزی نیز با توجه به ماهیت ارزآور این صنایع، مزایای آن را بر کنترل تورم و نرخ ارز برشمرد. لازم به ذکر است دولت می‌تواند طی مصوباتی فرمول فروش خوراک به پتروشیمی‌ها را که پیشتر در بهمن ۱۴۰۰ سقف ۵ هزار تومانی برای آن وضع شده بود، دوباره در جهت جبران فشار ناشی از افت قیمت‌های جهانی تغییر دهد. شهرام رضایی، نماینده وزارت نفت در این جلسه بر ضرورت سرمایه‌گذاری در صنایع پایین‌دست این صنعت تاکید کرد و آن را از ضروریات استمرار سودآوری شرکت‌ها دانست. وی همچنین بر ضرورت اتکا به کار پژوهشی و محاسبات دقیق پیامدهای تصمیمات دولتی بر بازار سرمایه و خالص عایدی واقعی دولت ناشی از کاهش درآمدهای مالیاتی، کاهش سهم سود صندوق‌های بازنشستگی و سایر درآمدهای دولت تاکید کردند.

رایزنی بورسی برای تدوین بودجه ۱۴۰۲ آغاز شد

زخم بدون مرهم بازار سرمایه

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

هر ساله با شروع فصل پاییز، موضوع تدوین لایحه بودجه برای سال بعد در دستور کار دولت و در صدر اخبار قرار می‌گیرد. مطابق برنامه زمان‌بندی اعلام‌شده در نشست «ساختار و مبانی اقتصادی بخشنامه بودجه»، پس از تصویب خط مشی‌ها و سیاست‌های کلی لایحه بودجه در شورای اقتصاد، جمع‌بندی ردیف‌های درآمدی و هزینه‌ای بودجه آغاز می‌شود. در ادامه با اعلام بودجه پیشنهادی نهادها و سازمان‌ها به سازمان برنامه و بودجه تا پایان مهر و جمع‌بندی این پیشنهادات تا ۲۵ آبان، لایحه بودجه ۱۴۰۲ تا ۱۰ آذر در دولت نهایی شده و تا ۱۵ آذر راهی مجلس شورای اسلامی خواهد شد. به گزارش صمت، لایحه بودجه مهم‌ترین سندی است که از سوی دولت تدوین می‌شود و سمت و سوی اقتصادی کشور را برای یک سال تعیین می‌کند. فاکتورها و شاخصه‌های کلی که در جریان تصویب بودجه، مورد توجه قرار می‌گیرند به‌ویژه سیاست‌های پولی و مالی دولت، بر عملکرد بازارهای کلان از جمله بازار سرمایه اثرگذار است. نرخ تسعیر ارز، قیمت خوراک پتروشیمی‌ها و گاز مصرفی صنایع، مالیات، حقوق دولتی معادن و .... مهم‌ترین موضوعاتی هستند که در جریان تصویب بودجه مورد توجه فعالان بازار سرمایه قرار می‌گیرند. فعالان بازار سرمایه امیدوارند در جریان تدوین لایحه بودجه، دغدغه‌های این بازار مورد توجه قرار گیرد تا پیامدهای منفی آن در بازار سرمایه بروز نکند. هرچند بسیاری از فعالان بورسی کشور، ضمن اشاره به مثبت بودن چنین تعاملاتی، تاکید دارند نباید به اثرگذاری این تعاملات بر عملکرد بورس و حتی تصمیم‌گیری‌های مثبت دولت برای بازار سرمایه امید داشت، چراکه کشور با چالش‌های گسترده اقتصادی روبه‌رو است، تامین بودجه به چالشی فراگیر و اساسی برای دولت بدل شده است و عملا بورس تهران جزو اولویت‌های دولت نیست.

عکس: آیدا فریدی

در شرایطی که کشور با چالش‌های گسترده اقتصادی روبه‌رو است، تامین بودجه برای دولت به چالشی فراگیر و اساسی بدل شده و عملا بورس تهران جزو اولویت‌های دولت نیست

بازار سرمایه پیشنهادهای بودجه‌ای می‌دهد

جلسه رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار با مدیران هلدینگ‌های بزرگ بازار سرمایه در حضور وزیر اقتصاد در محل وزارتخانه، برگزار شد. به گزارش پایگاه خبری بازار سرمایه (سنا)، اهم موضوعات مطرح شده در این جلسه عبارتند از:

۱. مسائل بنیادین شرکت‌ها و اثرپذیری سودآوری صنایع از متغیرهای بودجه، که مقرر شد پیش از بررسی و تدوین لایحه بودجه ۱۴۰۲، پیشنهاد شرکت‌ها به صورت مدون به ستاد اقتصادی دولت ارائه شود.

۲. اختصاص منابعی از سوی هلدینگ‌ها برای حمایت از سهم‌های خود در قالب انتشار اوراق اختیار تبعی، از دیگر مسائل مطرح شده بود، که توافق شد در طی روزهای آینده انجام پذیرد.

کسری بودجه، مانع صعود بازار سرمایه

مجتبی دیبا، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با صمت گفت: کشور ما در طول سال‌های گذشته همواره با چالش کسری بودجه روبه‌رو بوده است، البته این چالش در برخی برهه‌های زمانی به‌ویژه سال‌های اخیر شدت گرفته است. در چنین شرایطی، تامین کسری بودجه دولت به‌منزله تحمیل فشار مضاعف به صنایع و تولیدکنندگان است در موارد متعددی دولت‌ها برای تامین بخشی از کسری بودجه، اقدام به انتشار اوراق قرضه کرده و در ادامه موسسات مالی را ملزم به خرید اوراق یاد شده می‌کنند. این سیاست‌ها خساراتی را به صنایع و شرکت‌های بورسی تحمیل می‌کند. وی افزود: بنابراین کلیت ساختار بودجه‌ای کشور از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و اثرگذاری بالایی بر عملکرد بازار سرمایه دارد.

این کارشناس بازار سرمایه گفت: اغلب شرکت‌های بزرگ بورسی کشور به‌نوعی وابسته به دولت هستند و عموما از آنها با عنوان خصولتی یاد می‌شود. بنابراین دولت‌ها در شرایطی که با کمبود منابع مالی روبرو می‌شوند، بخشی از این مشکلات را با تکیه بر توان مجموعه‌های خصولتی برطرف می‌کنند. به‌عنوان مثال، چندی پیش آماری از تخلفات مالی قابل توجه شرکت فولاد مبارکه منتشر شد. این تخلفات به منزله دسترسی دولت به منابع مالی شرکت‌های خصولتی است. چنانچه عملکرد مالی سایر شرکت‌های وابسته به دولت نیز بررسی شود، چنین تخلفاتی مشهود هستند.

دیبا افزود: در طول سال‌های اخیر و به دنبال فاصله گرفتن قیمت خودرو درب کارخانه و بازار آزاد، اعتراضات بسیاری شکل گرفت. با این وجود می‌توان اینطور ادعا کرد که سود حاصل از فروش خودرو با ۲ نرخ به شدت متمایز که در صورت‌های مالی شرکت‌ها نیز لحاظ نمی‌شود، به واسطه‌های وابسته به دولت می‌رسد. درواقع دولت با چنین راهکارهایی، اقدام به تامین راهکاری جایگزین برای کسب درآمد می‌کند.

وی با اشاره به برگزاری جلسه تعاملی میان وزیر اقتصاد، رئیس سازمان بورس و مدیران هلدینگ‌های بزرگ بورسی کشور افزود: این هم‌اندیشی با هدف جمع‌بندی نظرات فعالان بازار سرمایه و استفاده از آنها در تدوین بودجه سال آینده برگزار شده است. با این وجود اثربخشی چنین تعاملاتی همچنان جای بحث و سوال دارد، چراکه دولت به دلیل کسری بودجه، به دنبال تامین منابع مالی جدید برای خود است.

این کارشناس بورسی گفت: در حالت کلی انتظار می‌رود سود حاصل از فعالیت شرکت‌های بورسی یا میان سهامداران توزیع شود یا به فعالیت‌های توسعه‌ای اختصاص یابد، اما در موقعیت توصیف شده، این سود به واسطه خصولتی بودن صنایع در اختیار دولت قرار خواهد گرفت. دیبا افزود: دولت از سال گذشته تاکنون اقدام به تعریف مالیات در حوزه‌های مختلف اقتصادی غیرمتعارف کرده است. درحالت کلی انتظار می‌رود مالیات به سود حاصل از یک فعالیت اقتصادی اختصاص یابد. اما در حال حاضر به دلیل چالش‌های جدی دولت در تامین بودجه، این مالیات به سرمایه‌های مختلف تعلق گرفته است. بدون تردید اجرای چنین سیاست‌هایی درنهایت به ضرر کسب‌وکارهای مختلف منجر می‌شود.

وی گفت: رشد اقتصادی فاکتور و شاخصه مهم دیگری در تامین بودجه دولت است. در شرایطی که رشد اقتصادی به شدت محدود است، طبعا درآمدهای مالیاتی دولت نیز از صنایع کاهش خواهد یافت؛ بنابراین اصلاح سیاست‌های اقتصادی کشور برای ارتقای درآمدهای صنایع، ضروری به‌نظر می‌رسد.

دیبا افزود: از مجموع این موارد می‌توان اینطور برداشت کرد که جلسات یادشده بیشتر جنبه فرمالیته یا نمایشی دارند و نباید به اثرگذاری جدی آنها بر عملکرد صنایع امید داشت.

این کارشناس بازار سرمایه با تاکید بر اینکه در تدوین لایحه بودجه، موضوعاتی همچون نرخ تسعیر ارز و قیمت سوخت و خوراکی صنایع و پتروشیمی‌ها نیز تعیین می‌شود گفت: این فاکتورها تاثیر زیادی بر عملکرد صنایع و بازار سرمایه دارد.

سال گذشته و در جریان تدوین لایحه بودجه با توجه به اعتراضات صنایع و فعالان بورسی، مقرر شد سقف قیمتی برای تعیین خوراک و انرژی صنایع تعیین شود. در چنین شرایطی انتظار می‌رود با توجه به یارانه ارائه شده به صنایع، به روش دیگری این هزینه در اختیار دولت قرار گیرد. در چنین شرایطی، تضاد منافعی میان تولیدکنندگان و دولت حاصل می‌شود و سهامداران خرد نیز قربانی چنین سیاست‌هایی می‌شوند. درواقع دستی از سوی دولت، بهره حاصل از یارانه‌ها را در صنایع مختلف، از آن خود می‌کند.

نرخ تسعیر ارز، قیمت خوراک پتروشیمی‌ها و گاز مصرفی صنایع، مالیات، حقوق دولتی معادن و ... از مهم‌ترین موضوعاتی هستند که در جریان تصویب بودجه مورد توجه فعالان بازار سرمایه قرار می‌گیرند

سیاست‌های پولی و مالی، محرک بورس

سعید کرداری، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: سیاست‌های پولی و مالی اتخاذ شده از سوی بانک‌های مرکزی در کشورهای مختلف توسعه یافته، بر عملکرد بازارهای سرمایه اثرگذار است. با این وجود بانک مرکزی در ایران برخلاف شعارهایی که داده می‌شود، نهاد مستقلی نیست؛ درنتیجه بسیاری از سیاست‌های اتخاذ شده از سوی این نهاد، تابع شرایط اقتصادی دولت آن است. بودجه نیز به سبب اثرگذاری بر اقتصاد کلان، سمت و سوی تصمیمات بانک مرکزی را مشخص می‌کند.

کرداری گفت: در ادامه اتخاذ سیاست‌های انقباضی یا انبساطی از سوی دولت بر عملکرد صنایع بورسی اثرگذار است. سیاست‌های یاد شده که ازجمله مهم‌ترین آنها می‌توان به رشد پایه پولی یا سایر استراتژی‌های موثر بر کنترل نقدینگی نام برد، بر عملکرد بورس نیز اثرگذار خواهد بود.

این کارشناس بازار سرمایه گفت: سیاست‌های مالی نیز بسته به انقباضی یا انبساطی بودن، بر عملکرد بورس تهران اثرگذار است. منظور از سیاست‌های مالی، تعیین میزان مالیات شرکت‌هاست.

این دست سیاست‌های مالی در کشورهای مختلف نیز از اثرگذاری بالایی بر اقتصاد برخوردار هستند و اهمیت ویژه‌ای دارند. به‌عنوان مثال نخست وزیر جدید انگلیس چند هفته پیش وعده کاهش مالیات ثروتمندان را داده بود. این سیاست با هدف رونق فعالیت‌های اقتصادی مطرح، با این وجود با موجی از مشکلات روبه‌رو شد و درنتیجه این وعده به نتیجه نرسید.

کرداری گفت: سیاست‌های مالی موردبحث در ایران نیز از اثرگذاری بالایی در عملکرد صنایع و به دنبال آن بورس دارد. با این وجود، سیاست‌های حاکم بر این بخش، مشوقی برای بورس تهران نیستند. درنتیجه چنانچه بازگشت رونق به بازار سرمایه و عمل به وعده‌ها برای دولتمردان و سیاست‌گذاران اهمیت داشته باشد، انتظار می‌رود در چنین سیاست‌هایی تجدیدنظر کنند.

این فعال بازار سرمایه گفت: قیمت خوراک پتروشیمی‌ها، نرخ گاز مصرفی صنایع، نرخ تسعیر ارز و ... فاکتورهای دیگری هستند که در جریان تصویب لایحه بودجه مورد توجه قرار می‌گیرند. این فاکتورها تاثیر زیادی بر عملکرد صنایع دارند و درنتیجه سودآوری شرکت‌های بورسی را هم تعیین می‌کنند.

با این وجود باید خاطرنشان کرد که دخالت دولت در عملکرد صنایع و چنین موضوعاتی اشتباه است. در همین حال تغییرات مداوم قیمت انرژی مصرفی صنایع نیز اشتباه است و عملا امکان برنامه‌ریزی را از صنایع سلب می‌کند. از مجموع موارد یاد شده می‌توان اینطور نتیجه گرفت که تجدیدنظر دولت در تدوین استراتژی‌ها، ضروری به‌نظر می‌رسد.

وی افزود: درصد مهمی از صنایع بورسی ما وابسته به دولت هستند؛ بنابراین از این منظر هم سیاست‌های دولت، بر عملکرد این صنایع اثرگذار است. یعنی از آنجاکه صنایع خصولتی سهم قابل توجهی از بازار سرمایه ما را تشکیل می‌دهند، نمی‌توان منکر وابستگی این صنایع به دولت شد.

سخن پایانی

سال گذشته و پس از ارائه لایحه بودجه از سوی دولت سیزدهم به مجلس شورای اسلامی، شاهد موجی از اعتراضات از سوی فعالان بورس تهران بودیم. نرخ گاز به‌عنوان خوراک پتروشیمی‌ها و انرژی مصرفی صنایع، حقوق دولتی معادن و وضع عوارض صادرات برای شرکت‌ها، مهم‌ترین مواردی بودند که زمینه اعتراض فعالان بازار سرمایه را فراهم کرد. به دنبال اعتراضات گسترده از سوی فعالان بورسی تهران و شرکت‌های حاضر در بازار سرمایه، دولت رویکرد خود را درخصوص تدوین بودجه تغییر داد. این تغییر با تصویب لایحه ۱۰ بندی بودجه، اجرایی شد. حال در سال جاری و در آستانه تدوین برنامه بودجه سال ۱۴۰۲، مقرر شده دولتمردان نظرات فعالان اقتصادی و فعالان بازار سرمایه را بشنوند. هرچندکه نباید به نتیجه‌بخش بودن چنین تعاملاتی آنهم با وجود مشکلات حاکم بر اقتصاد کشور، امید داشت.

نرخ حقوق گمرکی مواد اولیه و قطعات ماشین‌آلات کاهش یافت

نمایندگان مجلس شورای اسلامی با لایحه الحاق یک جز به بند(ه) تبصره (۷) ماده واحده قانون بودجه ۱۴۰۱ کل کشور که بر اساس آن نرخ حقوق گمرکی مواد اولیه، واسطه‌ای، اجزاء، قطعات، ماشین‌آلات و تجهیزات، به یک درصد تقلیل می‌یابد، موافقت کردند. به گزارش ایرنا، بر اساس ماده واحده این لایحه، در بند (ز) تبصره (۱)، عبارت "از محل منابع داخلی شرکت ملی نفت ایران" به عبارت "مازاد بر سقف منابع جزء (۱) بند (ب) و بند (ی) این تبصره" اصلاح و بعد از عبارت "اعمال حساب کند.« عبارت»تسویه حساب مواد اولیه قیر (وکیوم باتوم) تحویل شده به دستگاه‌ها در سال ۱۴۰۰ نیز به همین ترتیب تنفیذ می‌شود." الحاق می‌شود. همچنین در جزء (۷) بند یادشده، بعد از عبارت "مواد اولیه قیر (وکیوم باتوم) به قیر" عبارت "یا مالچ" الحاق می‌شود. با تصویب نمایندگان مجلس متن زیر به عنوان جزء (۳) به بند (هـ) تبصره (۷) قانون بودجه ۱۴۰۱ کل کشور الحاق شد: در سال ۱۴۰۱ نرخ حقوق گمرکی مواد اولیه، واسطه‌ای، اجزا، قطعات، ماشین‌آلات و تجهیزات که با احتساب سود بازرگانی، حقوق ورودی آنها حداکثر ۱۰ درصد است، به یک درصد تقلیل می‌یابد. دولت مجاز است با توجه به کاهش منابع حاصل از حقوق ورودی، نسبت به فروش اوراق مالی تا سقف ۲۸۰ هزار میلیارد ریال اقدام کند.

اعلام اولویت‌های بخش کشاورزی به دانش‌بنیان‌ها

به گفته سرپرست پارک علم و فناوری کشاورزی و منابع طبیعی اولویت‌های فناورانه بخش کشاورزی ظرف ۳ ماه آینده به شرکت‌های دانش‌بنیان و فناور و جامعه نخبگان و ایده‌پردازان اعلام می‌شود.

به گزارش وزارت جهاد کشاورزی، مجید ولدان ضمن بیان این مطلب افزود: برخی شرکت‌های دانش‌بنیان و فناور، محصولی را تولید یا خدمتی را ارائه می‌کنند که منطبق با نیازهای اولویت‌دار بخش کشاورزی نیست و از این رو در حال احصای اولویت‌ها و نیازهای فناورانه بخش کشاورزی هستیم و در آینده نزدیک این اولویت‌ها را به روش‌های مختلف اعلام می‌کنیم. سرپرست پارک علم و فناوری کشاورزی و منابع طبیعی اظهار کرد: اگر شرکت‌های دانش‌بنیان و فناور منطبق با نیازهای واقعی و اولویت‌دار بخش کشاورزی شکل گیرند، مورد حمایت پارک علم و فناوری کشاورزی و منابع طبیعی قرار خواهند گرفت، ضمن آنکه کمتر مشکل بازار را خواهند داشت و چنانچه محصول یا خدمت آنها خارج از اولویت‌های اعلام شده باشد، حمایت نمی‌شوند. وی موضوعاتی همچون ارتقای بهره‌وری، صرفه‌جویی در مصرف آب، تولید بذرهای ارقام پرمحصول و مقاوم به بیماری‌ها، سموم کم‌خطر و آفت‌کش‌های بیولوژیک را از اولویت‌ها و نیازهای بخش کشاورزی نام برد.

ولدان با بیان اینکه هدف از راه‌اندازی پارک علم و فناوری کشاورزی و منابع طبیعی، حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان و فناور و ارتقای توان رقابتی آنها با شرکت‌های سایر بخش‌های اقتصادی است، اظهار کرد: فلسفه وجودی زیست‌بوم‌های فناوری و نوآوری و پارک‌های علم و فناوری، کاهش مخاطرات و تاثیرپذیری شرکت‌های دانش‌بنیان و فناور از عوامل خطر متاثر بر آنها است.

کدام بخش از اکوسیستم دانش‌بنیان نیازمند بودجه بیشتری است؟

عبور از دره مرگ با تزریق پول

صندوق‌های خطرپذیری که خطر نمی‌کنند

تخصیص بودجه به دانش‌بنیان‌ها از توجه کافی برخوردار نبوده است؛ این در حالی است که کارشناسان تاحد زیادی بر این باور هستند که با همکاری سازمان برنامه و بودجه و تخصیص اعتبارات لازم در راستای تحقق قانون جهش تولید دانش‌بنیان می توان کمک جدی به توسعه این اکوسیستم کرد، همچنین با ورود و کمک شرکت‌های دانش‌بنیان و درآمدزایی از طریق صادرات مواد و محصولات تولیدی این شرکت‌ها، ضمن توسعه زنجیره ارزش تولید، کشور از مرحله خام‌فروشی عبور خواهد کرد. صمت در این گزارش به بررسی شکاف‌ها و چالش‌های تخصیص بودجه به اکوسیستم دانش‌بنیانی پرداخته است.

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

بایـد حمایت‌هایـی در قالـب اوراق تضمینـی بـرای صندوق‌های خطرپذیری واقعی انجام و بودجه‌ای برای آنها پیش‌بینی شود

تخصیص بودجه به دانش‌بنیان‌ها، سرمایه‌گذاری است

یکی از مهم‌ترین جلسه‌های نمایندگان مجلس شورای اسلامی و کمیسیون‌های تخصصی، جلسه‌های بررسی لایحه بودجه سالانه است. برخی معتقدند برای بررسی نگاه دولت به پیشبرد اهداف توسعه‌ای کشور، کافی است نگاهی به ردیف‌های هزینه‌ای و درآمدی بودجه سالانه بیندازید. در فرآیند بررسی بودجه وقتی ردیف بودجه‌ای برای ستاد یا برنامه‌ای مشخص می‌شود، لازم الاجرا است و باید به مرحله عملیاتی برسد. لایحه بودجه هر سال پس از بررسی در مجلس تصویب و اجرایی می‌شود. از آن پس در یک سال پیش‌رو مشکلی که به‌طور عمده دولت‌ها با آن مواجه می‌شوند، دست نیافتن به تمام مواد و تبصره‌های بودجه است. محمد مخبر، سخنگوی دولت، در پنجمین جلسه ستاد ویژه رفع موانع، تقویت و توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان که اواخر خرداد برگزار شد، بیان کرد: تاکنون توجه کافی به توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان در بودجه جاری کشور نشده است. وی بااشاره به اهمیت شعار سال گفت: به‌دنبال آن هستیم تا در بودجه‌ریزی سالانه دولت توازنی در اختصاص بودجه معاونت علمی و فناوری با سایر دستگاه‌ها و بخش‌ها به‌وجود آید. با دراختیار گذاشتن امکانات مالی و زیرساختی به حوزه دانش‌بنیان، تمامی وزارتخانه‌ها موظف به دانش‌بنیان کردن دستگاه‌های متبوع خود و همچنین اشتغالزایی در این بخش هستند.

کیومرث سرمدی واله، عضو کمیسیون تلفیق بودجه ۱۴۰۱ هم در این رابطه گفته است: یکی از احکامی که در لوایح بودجه موردتوجه قرار دارد، کمک‌های بلاعوض دولتی به دانش‌بنیان‌ها و اعطای اعتبار مالیاتی معادل ۳۰ درصد سرمایه‌گذاری شرکت‌های بورسی است. باتوجه به اینکه یکی از منابع درآمدی دولت درآمدهای حاصل از نفت و حامل‌های انرژی و خصوصی‌سازی است، توسعه دانش‌بنیان‌ها در این عرصه ارزآوری چشمگیری را به‌دنبال خواهد داشت،بنابراین می‌توان تخصیص بودجه به دانش‌بنیان‌ها را نوعی سرمایه‌گذاری تلقی کرد.

۳ هزار میلیارد تومان برای ۷ هزار شرکت؟

بودجه معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری در لایحه بودجه ۱۴۰۱ برای اجرای ۸ برنامه ویژه به‌منظور توسعه پژوهش‌های علمی و فناوری‌های جدید اختصاص داشت. طبق جدول تخصیص بودجه این نهاد، مبلغی معادل ۹۰۰ میلیارد تومان به صندوق نوآوری و شکوفایی تخصیص داده شد. به‌دلیل رسالت این مجموعه در حمایت‌های مالی و ارائه تسهیلات بیشترین رقم تخصیص بودجه در اکوسیستم دولتی دانش‌بنیان‌ها بود.

سیاوش ملکی‌فر، معاون توسعه صندوق نوآوری و شکوفایی در گفت‌وگو با صمت بااشاره به محقق نشدن نیم درصدی بودجه برای افزایش سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی گفت: مطابق قانون دانش‌بنیان (مصوب ۱۳۸۹)، سرمایه اولیه صندوق نوآوری و شکوفایی ۳ هزار میلیارد تومان است که تا سال ۱۳۹۶، کمی بیش از ۲۶۰۰ میلیارد تومان آن تادیه شده است، البته مطابق قانون مقرر شده سالانه معادل نیم درصد از بودجه عمومی کشور به سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی افزوده شود که آن هم تاکنون محقق نشده است.

وی اظهار کرد: تعداد شرکت‌های دانش‌بنیان به‌طور طبیعی در حال رشد است و تاکید رهبر معظم انقلاب نیز بر شتاب آن افزوده است. فروش دانش‌بنیان‌ها هم که در سال ۱۳۹۹ به ۲۰۰ هزار میلیارد تومان رسیده بود، همچنان در حال افزایش است. از اینها گذشته، تورم هم موجب افزونی نیازهای مالی شرکت‌ها شده است. بدیهی است، صندوقی که کل سرمایه آن به ۳ هزار میلیارد تومان نمی‌رسد، نمی‌تواند به‌تنهایی پشتیبان شرکت‌های دانش‌بنیان موجود و نیازهای فزاینده آنها باشد. یک سوال دیگر این است که آیا همه بار تامین مالی توسعه و تجاری‌سازی فناوری را باید دولت تامین کند؟ جواب به‌طورمشخص منفی است. همان‌طور که می‌بینیم، در اقتصادهای توسعه‌یافته، شرکت‌های بزرگ بخش خصوصی و بازار سرمایه هستند که عمده نیازهای مالی و فناوری را تامین می‌کنند.

▣ امید در راه است

معاون توسعه صندوق نوآوری و شکوفایی گفت: دانش‌بنیان‌ها سهم یک درصدی در اقتصاد کشور دارند. قانون جهش دانش‌بنیان، به هر ۲ موضوع پرداخته است؛ هم اشاره‌هایی به افزایش سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی دارد و هم مشوق‌هایی را برای جلب مشارکت بخش خصوصی و بازار سرمایه در نظر گرفته است. ماده ۳ این قانون، تاکید دارد که برای واردات ماشین‌آلات و تجهیزات خدمات تولیدی، صنعتی، معدنی و کشاورزی حقوق ورودی در نظر گرفته شود و از این محل، منابعی به سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی تخصیص یابد که انتظار داریم از اواخر امسال یا نهایت سال آینده عملیاتی شود. وی خاطر نشان کرد: در ابتدای عنوان شدن طرح جهش تولید دانش‌بنیان همان‌گونه که مطرح شد، از زمان تصویب این سرمایه تاکنون ۲ هزار و ۶۰۰ میلیارد تومان به صندوق نوآوری و شکوفایی پرداخت شده و هنوز سرمایه اولیه این صندوق در طول این سال‌ها تامین نشده است. این سرمایه در زمان خودش پاسخگوی نیازها بود، اما این مبلغ برای امروز و تامین مالی شرکت‌های دانش‌بنیان کافی نیست و باید افزایش یابد، چرا که امروز تعداد شرکت‌های دانش‌بنیان به بیش از ۶ هزار و ۶۰۰ شرکت رسیده است. ملکی‌فر ادامه داد: در قانون بودجه ۱۴۰۱ کل کشور، ۵هزار میلیارد تومان برای تامین مالی دانش‌بنیان‌ها در نظر گرفته شده است. امسال برای توسعه فناوری و نوآوری در کشور، سازکار طرح‌های ملی را در صندوق نوآوری تصویب کردیم، در این طرح به‌سراغ شرکت‌ها، سازمان‌های دولتی می‌رویم و نیازهای آنها را جویا و در راستای تامین نیاز آنها با شرکت‌های دانش‌بنیان وارد عمل می‌شویم.

لازم است بخشی از بودجه کشور به استارت‌آپ‌ها اختصاص پیدا کند؛ به عبارت روشن‌تر شکاف اصلی نبودحمایت از استارت‌آپ‌ها برای عبور از دره مرگ است

نجات از دره مرگ بودجه می‌خواهد

امید رضایی‌فر، سرپرست دفتر پشتیبانی امور فناوری و نوآوری وزارت علوم در گفت‌وگو با صمت بااشاره به اهمیت تخصیص بودجه به استارت‌آپ‌ها و شرکت‌های نوپا فناورانه گفت: همواره دانش‌بنیان بودن به فناوری‌های های‌تک (فناوری‌های نوین با ساختار پیچیده) اشاره داشته است، در حالی‌که شمار نیازهایی که با فناوری‌های غیر های تک در کشور برطرف می‌شوند، کم نیست و می‌توانیم با حمایت و ارائه تسهیلات به توسعه فعالیت آنها بپردازیم. شاید شکاف اصلی در این زمینه حل مشکلات کشور به‌دست فناوران و لازم است که بخشی از بودجه در نظر گرفته‌شده به این افراد و فعالیت‌شان اختصاص پیدا کند. به‌عبارت روشن‌تر، استارت‌آپ‌های زیادی می‌توانند با این ایده حمایت شوند و توسعه پیدا کنند.

وی افزود: طبق قانون هم، صندوق نوآوری و شکوفایی به شرکت‌هایی که از سوی معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری به‌عنوان دانش‌بنیان شناخته می‌شوند، تسهیلات ارائه می‌دهد و حمایت مالی می‌کند. در این شرایط باید مجموعه‌ای وجود داشته باشد که از یکسری مراحلی که به‌عنوان دره مرگ شناخته می‌شود هم، حمایت کند. در حال حاضر در مراحل ابتدایی اکوسیستم دانش‌بنیان حمایت درخوری انجام نمی‌شود و امروز مشکل اصلی کشور تبدیل دانش به فناوری است که در این زمینه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری کمابیش اقداماتی را مدنظر قرار داده، اما آن‌گونه که باید، هنوز اقدامات درخوری انجام نشده است. استارت‌آپ‌ها سرچشمه دانش‌بنیان‌ها هستند که روند حمایتی مشخصی در نهادها برای آنها وجود ندارد. در واقع مشکل اصلی در ایجاد شرکت‌های دانش پایه است که خوب است در این زمینه بودجه تخصیص داده شود. شرکت‌های دانش پایه به آن دسته از شرکت‌هایی گفته می‌شود که بر مبنای فناوری و دانش موجود به رفع نیازهای موجود می‌پردازند.

▣ حمایت‌هایی که کافی نیست

رضایی‌فر گفت: ناگفته نماند که طبق قانون، صندوق نوآوری و شکوفایی مجوز کافی برای حمایت از استارت‌آپ‌ها را ندارد اما تلاش می‌کند و تا حدی هم به صورت پراکنده بودجه‌هایی را تخصیص داده است. واقعیت این است که این نوع حمایت‌ها به اندازه کافی نیست و نمی‌توان این مجموعه را مورد بازخواست قرار داد. باید قانونی در این زمینه تدوین تا فرآیند تبدیل ایده به فناوری تسهیل شود. فقدان یک ساختار به‌هم‌رسانی رفع نیازها در سیستم وزارتخانه‌ای کشور احساس می‌شود و جایی را نداشته‌ایم که به نیازها با فناوری و دستاوردهای فناورانه پاسخ بدهیم. وزارت علوم با طراحی نظام ایده‌ها و نیازها که به اختصار (نان) خوانده می‌شود، این اتفاق را تا حدی رقم زد و آن را توانستیم در بودجه ۱۴۰۰ قرار دهیم، اما هنوز این فرآیند به نقطه موردنظر نرسیده است.

▣ ایجاد انگیزه کنیم

به‌گفته این مقام مسئول؛ اگر مجموعه‌های دولتی یا خصوصی نیازها و ضرورت کاربرد فناوری در حل معضلات خود را در بستری شفاف ارائه دهند، فناورانی هم که کلید حل مشکل را در دست دارند، می‌توانند تعامل موثری را با آنها برقرار کنند، متاسفانه مجموعه‌های دولتی نظیر وزارتخانه‌ها انگیزه کافی برای بکارگیری فناوری با هدف حل مشکلات خود را ندارند. برای حل این معضل طراحی تضامین و بیمه‌های فناوری یک راهکار جدی است که امیدواریم استفاده از فناوری‌های تولیدشده در داخل توسعه پیدا کند. برای مثال، وقتی همه‌گیری کرونا جامعه را فراگرفت، به توان دانش‌بنیان‌ها باور پیدا کردیم. به همین دلیل انگیزه لازم باید به‌نحوی ایجاد شود و فرآیندی به‌وجود آید که وزارتخانه‌ها به‌سوی دانش‌بنیان شدن بروند. این نوع حمایت‌ها به‌عنوان خرید تضمینی یا خرید دولتی شناخته می‌شوند که یکی از بخش‌های چندگانه کمک به تولید داخلی است.

وی افزود: یکی از موضوعاتی که به‌صورت چالشی مطرح می‌شود، ورود به صندوق‌های خطرپذیر است که در عمل این مجموعه‌ها خود را در وضعیت خطرپذیر قرار نمی‌دهند و به‌سمت فعالیت‌های کم‌خطرتر می‌روند، باید حمایت‌هایی در قالب اوراق تضمینی برای صندوق‌های خطرپذیری واقعی به‌وجود بیاید تا بودجه‌ای برای آنها پیش‌بینی شود. این روند می‌تواند تاثیر جدی در توسعه اکوسیستم دانش‌بنیانی داشته باشد.

سخن پایانی

باتوجه به موارد یادشده، یکی از راهکارهای کمک به چرخه اکوسیستم دانش‌بنیان‌ها، تخصیص بودجه و مدنظر قرار دادن آنها در گودال حل مشکلات کشور است. به‌عبارت روشن‌تر، طبق یک اصل روانشناسی که اگر برای هر مولفه‌ای هزینه صرف شود، در ذهن اهمیت پیدا می‌کند، شاید تخصیص بودجه بتواند تاثیر جدی در دانش‌بنیان کردن نهادهای کشور در زمینه‌های گوناگون بگذارد. باتوجه به اینکه دانش‌بنیان‌ها می‌توانند با توسعه خود، نه‌تنها ارزآوری هم داشته باشند، بلکه از خروج ارز هم بکاهند . تخصیص بودجه به‌صورت مستقل می‌تواند نوعی از سرمایه‌گذاری میان‌مدت و بلندمدت به‌حساب آید. همچنین، لازم است صندوق‌های خطرپذیر باتوجه به رسالتی که دارند، با حمایت‌های دولتی به سمت دنیای خطرپذیر اکوسیستم دانش‌بنیانی سوق داده شوند.

یادداشت

دانش‌بنیان‌ها قدرت دریافت وام‌های کلان را ندارند

سبحان فروغی‌دهنوی، مدیرعامل یک شرکت دانش‌بنیان در حوزه نرم‌افزارهای رایانه‌ای

نخستین‌بار در سال ۱۳۸۹ قانون مرتبط با دانش‌بنیان‌ها در خانه ملت مبنی بر «قانون حمایت از شرکت‌ها و موسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات» به تصویب رسید، در واقع فعالیت ۶ تا ۷ هزار دانش‌بنیان با فروش سالانه حدود ۳۰۰ هزار میلیارد تومان بود که باعث شد چنین قانونی در مجلس شورای اسلامی راه پیدا کند. باتوجه به ظرفیت دانش‌بنیان‌ها و افزایش گستره فعالیت‌های‌شان در راستای رفع نیازهای کشور، باید در ظرفیت‌های قانونی برای زیست‌بوم نوآوری و فناوری تجدیدنظر و بازبینی می‌شد، تا اینکه در سال ۱۳۹۹ قانون جدیدی با عنوان «طرح جهش تولید دانش‌بنیان» به مجلس شورای اسلامی ارائه شد. این طرح ۲۰ ماده دارد و در حال حاضر در مرحله رفع ایرادهای قانونی موردنظر شورای نگهبان است. باتوجه به اینکه یکی از رویکردهای اصلی این طرح، تزریق سرمایه به صندوق‌های اختیاری برای حمایت از شرکت‌های خلاق است، ابتدا باید به این نکته واقف باشیم؛ تسهیلات اعطاشده به دانش‌بنیان‌ها، با تسهیلاتی که به شرکت‌های غیردانش‌بنیان داده می‌شود، تاکنون تفاوت چندانی نداشته است. بیشتر دانش‌بنیان‌ها هم برای دریافت تسهیلات و وام، نیازمند ضمانتنامه‌های متعدد هستند. خوب است در اجرایی شدن این طرح به حمایت‌های اعتبارگونه از شرکت‌ها از سوی نهادهای دولتی توجه بیشتری شود.

درصد زیادی از دانش‌بنیان‌هایی که از دل دانشگاه‌ها یا مراکز علمی بیرون آمده‌اند، موفق به دریافت چنین وام‌هایی نمی‌شوند. بیشتر این دانش‌بنیان‌ها با گردآوری افراد توانمند با حداقل‌ها آغاز کرده‌اند و چندین‌بار به نقطه صفر و حتی زیر صفر هم رسیده‌اند. مجلس باید حواسش به آن دسته از دانش‌بنیان‌های نوپایی باشد که در ابتدای فعالیت‌شان، به فروپاشی نرسند. روی هم رفته به دانش‌بنیان‌ها وام‌های کلان تعلق نمی‌گیرد؛ اگر هم بگیرد، نیازمند وثیقه‌های همتراز است. حال این سوال مطرح می‌شود فردی که وثیقه هم‌پایه با وام را دارد چرا باید اقدام به تاسیس یک شرکت دانش‌بنیان کند؟ همان‌گونه که پیش‌تر هم اشاره شد، تفاوت چندانی میان وام‌هایی که به دانش‌بنیان‌ها و دیگر شرکت‌ها ارائه می‌شود، نیست. به‌طور کلی اعطای وام‌های بانکی در ایران از تنوع بالایی برخوردار نیست و روال ثابت خودش را دارد. در بسیاری کشورهای پیشرو ۲ راهکار برای تامین مالی و حمایت از دانش‌بنیان‌ها وجود دارد؛ سرمایه‌گذاری اشتراکی و اعطای وام. در سرمایه‌گذاری اشتراکی همان‌گونه که از نام آن فهمیده می‌شود، سرمایه‌گذاران در قالب مشارکت با صاحبان شرکت همکاری می‌کنند. در بخش اعطای وام به‌طورمعمول شرکت‌هایی وام می‌گیرند که می‌دانند با دریافت وام مشکل اصلی شرکت تا حد زیادی رفع می‌شود. در تمام دنیا این ۲ روش جواب داده است، اما در ایران اعطای وام به‌نوعی تبدیل به پاشنه‌آشیل رشد و توسعه کشور شده است.

مشکل ما در ایران این است که روش اعطای تحصیلات، روند استانداردی ندارد و به‌همین دلیل به شرکت‌های کوچک دانش‌بنیان تعلق نمی‌گیرد. به‌طور معمول برای اعطای وام به شرکت‌های دانش‌بنیان، باید بیلان مالی سالانه شرکت موردارزیابی قرار گیرد و برمبنای آن وام تعلق یابد، نه آنکه وثیقه همتراز بخواهند. امروزه روش‌هایی رواج داده شده که صاحبان شرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند با استفاده از شرایط موجود پیش‌بینی‌های دقیق‌تری نسبت به درآمدهای‌شان در آینده داشته باشند و براساس آن، درخواست دریافت وام دهند و موسسه‌ای که متولی این خدمات است، باید بر طبق سیستم گردش مالی آن شرکت و تاریخچه‌ای که داشته، وام اعطا کند؛ چنین روندی در سیستم بانکی ایران وجود ندارد.

حال باتوجه به تعریفی که از دانش‌بنیان می‌شناسیم، ارائه یک وثیقه بزرگ ملکی برای دریافت وام خنده‌دار است.

به‌طورقطع، ارائه تسهیلات برای شرکت‌های دانش‌بنیان امری درست است، هرچند در ایران تنوع زیادی ندارد و به‌اعتقاد من، دانش‌بنیان‌ها باید از تسهیلات مالی استفاده کنند. از آنجایی که یکی از راه‌های تامین هزینه موردنیاز کسب‌وکارها، اعطای وام است، نمی‌توان تمامی نظام بدهکاری را زیر سوال برد. در اصل یک بخش مهم تامین مالی دانش‌بنیان‌ها از طریق وام‌ها حاصل می‌شود، حال اینکه این روش در ایران به‌درستی کار نمی‌کند و باید روال کار صندوق نوآوری و شکوفایی بررسی شود.

یادداشت

مالیات، حلقه مفقوده تامین بودجه

وحید عزیزی
کارشناس اقتصاد

درآمدهای مالیاتی، یکی از عمده‌ترین منابع تامین مالی دولت‌ها در اقتصاد بسیاری از کشورهای جهان است و ابزاری موثر جهت سیاست‌گذاری‌های مالی محسوب می‌شود.

در ایران به دلیل شرایط سوق الجیشی منطقه که جزو نفت‌خیزترین مناطق جهان است عوامل تامین بودجه با سایر نقاط جهان متفاوت است، عواملی مانند وابستگی بودجه دولت به درآمدهای نفتی و انعطاف ناپذیری مخارج دولت، باعث ناکارآمدی سیاست‌های مالی شده که این موضوع به نوبه خود نقش درآمدهای مالیاتی را در کاهش کسری بودجه دولتی و نوسانات آن کم رنگ کرده است. منابع زیرزمینی تجدیدناپذیر از سالیان پیش توسط نسل‌های حاکم خرج و منافع نسل آتی پایمال‌شده است. در کشورهایی که دولت‌ها به‌جای کارآفرینی و راهبرد توسعه به فروش منابع زیرزمینی به‌ویژه نفت وابسته شده‌اند، امر توسعه به فراموشی سپرده‌شده و احتمالا همه‌ساله برای بر باد دادن منابع توسعه‌ای صدها سمینار برگزار می‌کنند و به ناهار دل‌خوش دارند. مالیات یک ابزار حکومتی برای تامین منابع حکمرانی خوب و برقراری ایستگاه‌های توسعه‌ای در هر برهه زمانی است. درواقع شهروندان با پرداخت بخشی از درآمد خود به دولت‌ها در قالب مالیات، به دولت اختیار می‌دهند آن را برای اداره امور کشور، اجرای سیاست‌های مالی، تامین کالاها، خدمات عمومی و ضروری، تضمین امنیت، اجرای برنامه‌های توسعه و عمرانی کشور مورداستفاده قرار دهد. دراین‌بین گسترش و تنوع فعالیت‌های اقتصادی، نقش فزاینده دولت‌ها در گسترش خدمات عمومی و همچنین گسترش تعهدات دولت‌ها در عرصه‌های اقتصادی و اجتماعی، مالیات را به مسئله‌ای مهم و تأثیرگذار برای تمامی دولت‌ها تبدیل کرده و کارکردهای اصلی ابزار مالیات را به تأمین درآمدهای عمومی کشور، گسترش عدالت، تخصیص مجدد منابع از طریق توسعه اقتصادی و ثبات اقتصادی تغییر داده است. مالیات، یک پرداخت الزامی و اجباری است؛ از همین‌رو برخی از مالیات دهندگان برای پرداخت مالیات مقاومت از خود نشان می‌دهند که در علم اقتصاد از آن به عنوان فرار مالیاتی یاد می‌شود نوعی از مالیات وجود دارد که مقاومتی از سوی شهروندان در قبال آن وجود ندارد. جبهه‌گیری و مقاومت شهروندان در مورد «مالیات تورمی» وجود خارجی ندارد. این بدان خاطر است که هیچکس متوجه نیست و فکر نمی‌کند که با بالا رفتن سطح عمومی قیمت‌ها (تورم) دارد به دولت مالیات می‌پردازد و دست نامرئی دولت در جیب مردم برداشت خود را از درآمد آنها بدون کوچک‌ترین اعتراضی عملی می‌سازد. تازه این مقاومت‌ها به دلیل خود مالیات تورمی نیست، بلکه از تورم ناشی می‌شود و آن هم بیشتر وقتی رخ می‌دهد که تورم بدان گروه‌ها لطمات و صدمات عمده‌ای وارد ساخته است.

در نتیجه از تجزیه واریانس کسری بودجه در می‌یابیم وابستگی بالای بودجه کشور به درآمدهای نفتی است و نشان می‌دهد نقش سیاست مالیاتی در توضیح نوسانات کسری بودجه در کشورهای دارای منابع زیر زمینی بسیار پایین است. نتایج حاصل از توابع عکس‌العمل آنی تجمعی برای متغیرهای مدل نشان می‌دهد تکانه مثبت سیاست مالیاتی مطابق با مبانی نظری باعث کاهش رشد تولید در کوتاه‌مدت می‌شود ولی اثر منفی آن در بلندمدت خنثی و صفر می‌شود. تکانه مخارج دولتی در کوتاه مدت منطبق با مبانی نظری باعث افزایش رشد تولید ناخالص می‌شود، ولی در بلندمدت اثر آن خنثی و به سمت صفر میل می‌کند. همچنین توابع عکس‌العمل آنی تجمعی برای مالیات نشان می‌دهد یک تکانه مثبت در تولید و درآمدهای نفتی باعث رشد درآمدهای مالیاتی می‌گردند و تکانه مخارج دولتی با یک وقفه سه دوره‌ای افزایش درآمد مالیاتی را به دنبال دارد. در اقتصاد ایران که بودجه آن تا حد زیادی به نفت وابسته است مالیات ستانی بهترین جایگزین برای تامین بودجه است؛ به شرطی که درآمدها شفاف باشد.اقتصاد ما این ظرفیت را دارد که یکی دو ساله، با کاهش معافیت‌های مالیاتی، افزایش پایه‌های مالیاتی و بهبود زیرساخت‌های اطلاعاتی، درآمد مالیاتی در بودجه را به راحتی دو برابر کند.

معرفی شرکت‌های معتمد خدمات مالیاتی به مودیان

شرکت‌های معتمد ارائه کننده خدمات مالیاتی به مودیان معرفی شدند تا طبق قانون در زمینه ارائه آموزش‌های لازم به مودیان در زمینه خدمات مالیاتی با این شرکت‌ها همکاری‌های لازم صورت گیرد. به گزارش سازمان امور مالیاتی مرکز تنظیم مقررات نظام پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان سازمان امور مالیاتی کشور با هدف شناسایی و رفع ابهامات فنی، قانونی و اجرایی این قانون نشست مشترکی با شرکت‌های فعال در زمینه‌های بانکی، پولی و مالی پذیرفته شده در بورس و فرابورس برگزار کرد. این جلسه با هدف تشریح کلیات قانون، روش‌های اجرا و نحوه تبادل اطلاعات و همچنین رفع ابهامات مودیان درباره نحوه و زمان صدور صورتحساب الکترونیکی و چگونگی استفاده از امضای الکترونیکی برگزارشد. همچنین شرکت‌های معتمد ارائه کننده خدمات مالیاتی به عنوان بازوی اجرایی قانون پایانه فروشگاهی و سامانه مودیان به مودیان معرفی شدند تا طبق قانون در زمینه مشاوره و ارائه آموزش‌های لازم به مودیان، نصب و پشتیبانی تجهیزات مورد نیاز برای ارائه خدمات مالیاتی با این شرکت‌ها همکاری‌های لازم صورت گیرد. در همین راستا گروه بندی مشاغل مالیاتی برای عملکرد سال ۱۴۰۱ بر اساس اصلاحیه آیین‌نامه ماده ۹۵ سال ۱۳۹۹ و برای سال ۱۴۰۲ بر اساس اصلاحیه جدید مورخ ۱۴۰۱/۲/۱۰ انجام می‌شود. شرکت‌های خدمات مالیاتی همین‌طور برای عملیاتی کردن قانون تفکیک پایانه فروشگاهی و سامانه مودیان بکارگیری می شوند تا طبق قانون در زمینه مشاوره و ارائه آموزش‌های لازم به مودیان، نصب و پشتیبانی تجهیزات مورد نیاز پایانه های فروشگاهی با شرکت های با تجربه همکاری کنند. گفتنی است شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و فرابورس از اول آبان ۱۴۰۱ به‌عنوان اولین گروه فراخوان شده، مشمول اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان و صدور صورتحساب الکترونیکی هستند.

مالیات دردی از «کسری بودجه» دوا نمی کند

گردتورم در چشم مالیات‌دهندگان

مریم غدیرپور
editor@smtnews.ir

کارایی سیاست‌های مالی در گرو تناسب ابزارهای مالی یعنی درآمدها و مخارج دولتی و همچنین انعطاف‌پذیری و تاثیرگذاری آنها بر اهداف اقتصادی دولتمردان برای اداره کشور است. در اقتصاد ایران، عواملی مانند وابستگی بودجه دولت به درآمدهای نفتی و انعطاف ناپذیری مخارج دولت، باعث ناکارآمدی سیاست‌های مالی شده که این موضوع به نوبه خود نقش درآمدهای مالیاتی را در کاهش کسری بودجه دولتی و نوسانات آن کم رنگ کرده است. دولت سیزدهم سعی دارد با تغییرپایه مالیاتی نقش درآمدهای حاصل از مالیات را در تامین بودجه پررنگ کند. اقتصاددانان بر این باورند که شوک مثبت در درآمدهای نفتی و مالیاتی باعث کاهش کسری بودجه دولت هم در کوتاه مدت و هم در بلند مدت می‌شود، اما نقش درآمدهای نفتی در کاهش کسری بودجه بیشتر از نقش درآمدهای مالیاتی است. با تصمیم‌گیری‌های دولت در زمینه شیوه مالیات‌ستانی این گمان وجود دارد که اصلاح شدید و جامع نظام مالیات‌ستانی کشور در یک سال اخیر باعث می‌شود بودجه ۱۴۰۲ بدون نیاز به درآمدهای نفتی بسته شود. صمت درباره نقش مالیات در بودجه سال ۱۴۰۲ با اقتصاددانان به گفت‌وگو پرداخته است.

عکس: آیدا فریدی

هزینه باید از طریق مالیات و عوارض تامین شود

آلبرت بغزیان، اقتصاددان و استاددانشگاه تهران در رابطه با نقش مالیات در تامین بودجه سالانه کشور به صمت گفت: سهم مالیات در منابع بودجه عمومی در سال ۱۴۰۱ حدود ۴۰ درصد در نظر گرفته شده که نشان می‌دهد دولت در شرایط فعلی تحریم با استفاده از این فرصت تلاش کرده از بودجه نفتی فاصله بگیرد.

وی افزود: دولت برای اداره امور اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی کشور نیاز به درآمد دارد که این هزینه‌ها معمولا از طریق دریافت مالیات و عوارض تامین می‌شود.

وی با تاکید بر اینکه درکشوری مثل ایران راه تامین هزینه‌های دولت کمی با سایر کشورهای دنیا تفاوت دارد تصریح کرد: ایران به دلیل دارابودن منابع طبیعی فراوان می‌تواند بودجه سالانه کشور را طریق فروش نفت تامین کند.

▣ کسری و مازاد بودجه

این استاد دانشگاه یادآور شد: کشورهایی که از طریق فروش منابع زیرزمینی بودجه کشورشان را تامین می‌کنند با نوسانات جهانی نرخ این منابع زیرزمینی گاهی با کسری و گاهی با مازاد بودجه روبه‌رو می‌شوند.

بغزیان در ادامه توضیح داد: در این کشورها از جمله ایران حسابی به نام صندوق ذخیره ارزی یا صندوق توسعه ملی وجود دارد تا پول مازاد بودجه برای روز مبادای کشور در این حساب ذخیره شود.

وی افزود: در کشور ما در گذشته به‌دلیل وجود درآمدهای نفتی، نیاز کمتری به تامین هزینه‌های دولت از محل درآمدهای مالیاتی احساس می‌شد، اما در سال‌های اخیر به‌دلیل اعمال تحریم‌های بین‌المللی لزوم تأمین مالی حداکثری هزینه‌های دولت از طریق منابع پایدار مالیاتی بر همگان آشکارتر شده است.

▣ شکاف مالیاتی

وی با اشاره به اینکه قطعا بودجه ۱۴۰۲غیر وابسته به درآمدهای نفتی تدوین خواهد شد بیان کرد: جرم‌انگاری فرار مالیاتی و الزام به پرداخت مالیات، مسیر جدیدی را در جهت اداره کشور برای دولتمردان تبیین کرده است. موفقیت در این مسیر کاملا به شرایط اداره کشور بستگی دارد؛ اینکه دولت تا چه میزان بتواند کسری بودجه را از طریق مبارزه با فرار مالیاتی کند.

این استاد دانشگاه در خصوص بحث فرار مالیاتی پیشنهاد کرد: به‌جای فرار مالیاتی بهتر است از مفهوم شکاف مالیاتی استفاده شود. شکاف مالیاتی برابر است با اختلاف میزان مالیاتی که طبق قوانین و مقررات موجود باید اخذ شود با آنچه عملا وصول می‌شود. در حقیقت شکاف مالیاتی، مجموع فرار و اجتناب مالیاتی است که به عوامل مختلفی بستگی دارد.

وی افزود: در زمینه کمیت شکاف مالیاتی به‌دلیل ماهیت اجزای تشکیل‌دهنده آن، امکان اندازه‌گیری دقیق وجود ندارد، با این حال روش‌های مختلفی برای برآورد میزان شکاف مالیاتی وجود دارد که استفاده از هریک از روش‌ها منجر به نتایج متفاوتی می‌شود.

▣ دو شرط مالیاتی

این اقتصاددان اظهارکرد: در صورتی که قرار باشد مالیات بخش اعظمی از کسری بودجه را جبران کند، لازم است دو پیش‌شرط در نظام مالیات‌ستانی حاکم شود؛ اول اینکه هوشمندسازی نظام مالیاتی انجام شود و پایگاه‌های اطلاعاتی مختلف مربوط به نظام بانکی، گمرک، شبکه توزیع و اطلاعات مربوط به دارایی‌های افراد و... به سامانه جامع مالیاتی متصل شود. وی در تشریح پیش‌شرط دوم توضیح داد: باید در قوانین و رویه‌های مالیاتی تغییر صورت گیرد؛ به نحوی که مالیات بر ثروت و دارایی و پایه‌های جدید مالیاتی جایگزین مالیات بر فعالیت‌های مولد شود.

این استاددانشگاه در ادامه بیان کرد: باید در بودجه ۱۴۰۲ از مالیات بخش تولید کاسته و به‌جای آن از دارایی‌ها و افزایش نرخ ناشی از تورم دارایی‌ها، مالیات بیشتری گرفته شود و دولت در جهت بازتوزیع آن اقداماتی شایسته انجام دهد. همچنین باید معافیت‌های غیرضروری که مسیر فرار مالیاتی می‌شوند را حذف کرد.

▣ کاهش درآمد سرانه

وی ضمن انتقاد از عملکرد دولت مالیات‌ستانی در سال ۱۴۰۱ گفت: امسال بیشتر درآمدهای مالیاتی از محل مالیات حقوق‌بگیران محقق شد؛ یعنی دولت در شرایطی به دنبال تنوع پایه‌ها و افزایش درآمدهای مالیاتی به منظور پوشش کسری بودجه است که درآمد سرانه ملی و قدرت خرید ایرانیان طی سال‌های اخیر، به‌شدت کاهش یافته است.

این اقتصاددان در پاسخ به این پرسش که آیا افزایش درآمدهای مالیاتی با وجود کاهش درآمد سرانه، موجب فشار اقتصادی به اقشار جامعه شده است توضیح داد: فشار اقتصادی به دنبال حذف ارز ترجیحی به‌وجود آمده و سهم مالیات هنوز در این موضوع بسیار ناچیز است.

وی با تاکید بر اینکه کسری بودجه تورم ایجاد می‌کند گفت: درآمد حاصل از مالیات باید به تولید تزریق شود اما متاسفانه این پول به تولید نمی‌رسد و صرف جبران کسری بودجه دولت می‌شود.

بغزیان خاطرنشان کرد: وقتی دولت‌ها کسری بودجه را از محلی مناسب تامین نمی‌کنند بدهی انباشته به وجود می‌آید وهمین موضوع زمینه‌ساز استقراض دولت از بانک‌ها به‌ویژه بانک مرکزی است.

این استاد دانشگاه اعمال پایه مالیاتی جدید را در شرایط معیشتی کنونی، سیاستی محکوم به شکست دانست و بیان کرد: اساسا از طریق اعمال پایه مالیاتی جدید کسری بودجه تامین نخواهد شد و سرک کشیدن به حساب بانکی افراد به بهانه اخذ مالیات درد مشکل کسری بودجه کشور در شرایط تحریم را دوا نمی‌کند.

> درآمدهای مالیاتی در مقایسه با منابع دیگر، بهترین و سالم‌ترین روش برای تأمین هزینه‌های دولت محسوب می‌شود. البته تلاش برای کاهش هزینه‌های دولت هم امر مهمی است که می‌تواند به مرور زمان به آن دست یافت

«چاپ پول» روش غلط تامین مخارج دولت

امرالله امینی، اقتصاددان و استاد دانشگاه در رابطه با نقش مالیات در تامین بودجه کشور به صمت گفت: به طور کلی، درآمدهای مالیاتی تنها یکی از منابع پیش‌بینی شده در بودجه کشور است و درآمدهای نفتی و استقراض از آینده (فروش اوراق) نیز از دیگر منابع مهم دولت‌ها برای تأمین مخارج خود به حساب می‌آیند؛ البته در کنار این روش‌های مرسوم، «چاپ پول» که پیامدهایی منفی از جمله تشدید تورم دارد، برای تامین مخارج همواره مدنظر قرار گرفته است. وی افزود: درآمدهای مالیاتی در مقایسه با منابع دیگر، بهترین و سالم‌ترین روش تامین هزینه‌های دولت محسوب می‌شود. البته تلاش برای کاهش هزینه‌های دولت هم امر مهمی است که می‌توان به مرور زمان به آن دست یافت و قطعا به صورت یکباره اتفاق نمی‌افتد.

این اقتصاددان درباره ارتباط مالیات و درآمد سرانه ملی گفت: در مفاهیم اقتصادی، تولید ناخالص داخلی و مالیات با یکدیگر ارتباط معناداری دارند. وی با بیان اینکه استانداردهای جهانی بیانگر آن است که نسبت دریافت مالیات در یک کشور از کل تولید ناخالص ملی باید ۲۵ درصد باشد، گفت: در ایران با وجود گستردگی معافیت‌های مالیاتی و سایر ملاحظات، نسبت ۸ درصدی مالیات از تولید ناخالص داخلی نیز مطلوب است، اما متاسفانه به دلیل فرار مالیاتی در کشور این نسبت درحال‌حاضر حدود ۴ درصد است.

▣ موفقیت در گرو اظهارنامه

وی با بیان اینکه اگر نظام مالیاتی بتواند پول‌شویی را در کشور کنترل کند، رشوه، رانت و قاچاق تا ۹۰ درصد کاهش پیدا می‌کند، گفت: این کار به‌وسیله دقت در اظهارنامه‌های مالیاتی محقق خواهد شد.

این استاددانشگاه با بیان اینکه سلامت دارایی هنگامی محقق می‌شود که در انتهای هرسال هر فرد اظهارنامه مالیاتی را تکمیل کند، اظهار کرد: در این شیوه، اگر کارمندی که دارای حقوقی مشخص است به طور ناگهانی یک خانه چندمیلیارد تومانی خریداری کند، موظف است مسیر پول دریافتی خود را به سازمان امور مالیاتی نشان دهد.

امینی به انتقاد از شیوه خوداظهاری پرداخت و گفت: درحال‌حاضر تنها فروشگاه‌ها و شرکت‌های رسمی مالیات خود را پرداخت می‌کنند و فرار مالیاتی گسترده در کشور وجود دارد.

▣ مالیات ستانی هوشمند

وی در ادامه خاطرنشان کرد: نظام مالیاتی باید از خرید و فروش بیت‌کوین یا خریدوفروش ارز در بازار آزاد مالیات دریافت کند. علاوه بر این هنگامی که فاکتور رسمی سامانه‌ای جهت خریدوفروش طلا و سکه صادر نمی‌شود، متأسفانه مالیات این بخش نیز به طور تمام‌وکمال دریافت نمی‌شود.

این استاد دانشگاه توضیح داد: در ایران متاسفانه بسیاری از سازمان‌ها و نهادها مالیات نمی‌دهند، به همین دلیل همخوانی بین درآمد و میزان مالیات تعیین شده وجود ندارد و مبالغ اخذ شده مالیات توسط دولت خیلی کم است و با راه‌اندازی سامانه مودیان مالیاتی و پایانه‌های فروشگاهی تمام فعالان اقتصادی، نهادها، ارگان‌های دولتی، صنوف و... موظف به ثبت‌نام در این سامانه و باید برای کلیه فروش‌های کالا و خدمات خود صورت حساب الکترونیکی منطبق با استانداردهای سازمان امور مالیاتی صادر کنند. این شیوه هوشمند مالیات ستانی باعث ایجاد تعادل بین درآمد و مالیات افراد و شفافیت می‌شود.

وی ضمن انتقاد از عدم افزایش مالیات متناسب با تورم گفت: در سال ۱۴۰۱ به یکباره مالیات ۳۰ برابر افزایش یافته و باعث اعتراض فعالان اقتصادی شده، در حالی‌که بهتر بود این افزایش مالیات از سال‌های قبل به‌صورت پلکانی انجام می‌شد.

این اقتصاددان اظهار امیدواری کرد: در بودجه ۱۴۰۲ مالیات پلکانی افزایش یابد و مجلس هر چه سریع‌تر طرح مالیات بر عایدی سرمایه را به تصویب برساند تا از سرازیری سرمایه‌های سرگردان به بازارهای مالی جلوگیری شود.

وی ادامه داد: اگر میزان مالیات سال آینده نیز مانند امسال با جهش همراه باشد دود تورم و افزایش مالیات تنها به چشم کارمندان خواهد رفت زیرا این قشر به‌طور مستقیم مالیات می‌پردازند؛ بنابراین از آثار جهش میزان مالیات آسیب خواهند دید.

سخن پایانی

بودجه ۱۴۰۲ درحالی ماه آینده راهی مجلس می‌شود که گمانه‌زنی‌ها حاکی از رشد چشمگیر سهم مالیات در منابع بودجه است. استقلال بودجه از نفت رویایی است که ایران ۷۰ سال در انتظار تحقق آن بوده، اما کارشناسان منتقد به شیوه مالیات‌ستانی شرایط فعلی کشور به دلیل اعمال تحریم‌ها را مناسب برای اجرای این استقلال بودجه از نفت نمی‌دانند. زیرا معتقدند افزایش مالیات تنها در مورد کسانی اعمال می‌شود که به روش مستقیم مالیات می‌پردازند و همچنان کسانی که فرار مالیاتی دارند در حاشیه امن این موضوع باقی خواهند ماند، چراکه سرکشی به حساب افراد حقیقی و حقوقی نمی‌تواند رقم قابل توجهی از درآمد را برای بودجه کشور به ارمغان بیاورد.

باجه خبر

▣ «ملل»شهریور ۴۷۸ فقره وام فرزندآوری داد

موسسه اعتباری ملل در راستای بخشنامه بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به منظور حمایت از خانواده و جوانی جمعیت ۴۷۸ فقره وام قرض‌الحسنه فرزندآوری پرداخت کرد. به گزارش روابط عمومی موسسه اعتباری ملل، این موسسه بر اساس قانون افزایش جمعیت ۴۷۸ فقره وام قرض‌الحسنه فرزندآوری به مبلغ ۶۰۰ ۱۷۷ میلیون ریال پرداخت کرد. گفتنی است براساس قانون مصوب وام قرض‌الحسنه فرزندآوری به‌ازای فرزند اول ۲۰۰ میلیون ریال به‌ازای فرزند دوم ۴۰۰ میلیون ریال ،به ازای فرزند سوم ۶۰۰میلیون ریال، به‌ازای فرزند چهارم ۸۰۰ میلیون ریال وبه ازای فرزند پنجم به بعد یک میلیارد ریال پرداخت می‌شود.

▣ بیمه آسیا به دنبال افزایش ۲۵ درصدی سرمایه

بر اساس گزارش منتشر شده از سوی شرکت بیمه آسیا، هیأت‌مدیره این شرکت افزایش سرمایه ۲۸ درصدی را به تصویب رساند. به گزارش روابط عمومی بیمه آسیا این شرکت بیمه ای بیان داشت این افزایش سرمایه از محل سود انباشته انجام خواهد شد تا ساختار مالی اصلاح شده، پرتفوی حق بیمه توسعه‌یافته و توان مالی و سهم بازار این شرکت نیز تقویت شود. با انجام این افزایش سرمایه ۶۸۶ میلیارد تومانی، سرمایه بیمه آسیا از ۲.۴۱۳ میلیارد تومان به ۳.۱۰۰ میلیارد تومان افزایش خواهد یافت. همچنین سود خالص این شرکت نیز در سال چهارم با افزایش حدود ۲۵ درصدی همراه خواهد شد.

توجه به موضوعات اجتماعی در برنامه هفتم توسعه

رئیس انجمن مددکاران اجتماعی ایران درباره موضوعات اجتماعی در برنامه هفتم توسعه کشور، نکاتی را یادآور شد. سیدحسن موسوی‌چلک در گفت‌وگو با مهر درباره الزامات برنامه هفتم توسعه گفت: سیاست‌های کلی سلامت و سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر موجود است و با توجه به دغدغه‌هایی که در حوزه آسیب‌های اجتماعی در کشور وجود دارد، انتظار داریم بخش اجتماعی برنامه هفتم توسعه مبتنی بر ارتقای سلامت اجتماعی باشد. وی با عنوان این مطلب که موضوع سلامت اجتماعی را نباید فقط به آسیب اجتماعی کاهش دهیم، افزود: رویکرد بخش اجتماعی برنامه هفتم توسعه باید ارتقای سلامت اجتماعی باشد. همچنین برنامه‌هایی نوشته و تدوین شود که شفاف بوده و قابلیت اجرایی داشته باشند و بتوان آنها را ارزیابی کرده و از تدوین برنامه‌های آرمانی پرهیز کنیم. وی افزود: هدف‌گذاری‌ها باید از نظر کارشناسی قابل‌قبول باشد، مانند آنچه در برنامه ششم نوشته شده بود که ۲۵ درصد کاهش آسیب، ۲۵ درصد کاهش طلاق و ۲۵ درصد کاهش اعتیاد داشته باشیم. همان روزی هم که این برنامه تصویب شد، همه می‌دانستند هدف‌گذاری‌ها تحقق پیدا نمی‌کند. وقتی به‌گونه‌ای هدف‌گذاری می‌کنیم که قابلیت تحقق و با واقعیات جامعه تطبیق ندارد، اعتماد به آن قانون و برنامه را کاهش می‌دهیم. موسوی‌چلک گفت: تقسیم کار شفاف‌تر و مشخص‌تر، پرهیز از تداخل وظایف و تصویب احکامی که نظم موجود را بهم می‌زنند، از جمله اهدافی است که در برنامه توسعه باید موردتوجه قرار گیرد.

گفت‌وگو

بررسی صمت از وضعیت کوه بی‌بی شهربانو

کارخانه سیمان تهران مقصر وضعیت فعلی است

امیرمحمد درویش
editor@smtnews.ir

متاسفانه در بسیاری از کشورها آداب و رسوم ملی کنار گذاشته شده‌اند، میراث فرهنگی نادیده گرفته و ارزش‌های ملی، خانوادگی و بومی در حال از بین رفتن هستند

کوه بی‌بی شهربانو، یادگار دوران ساسانی است. این کوه که در شمال‌شرقی شهر ری قرار دارد، این روزها اما کامیون‌ها از بدنه‌اش کم می‌کنند. کوه بی‌بی شهربانو واقع در منطقه ۲۰ تهران توخالی شده و به تعبیر یکی از اعضای شورای شهر تهران، مدتی دیگر، تنها پوسته‌ای از آن باقی می‌ماند. براساس نظر کارشناسان، برداشت‌های بی‌رویه از کوه بی‌بی شهربانو، بدون در نظر گرفتن شرایط این منطقه در آینده‌ای نه‌چندان دور مشکلاتی را برای شهرستان ری ایجاد خواهد کرد. این روزها، این کوه تاریخی معدن اصلی استخراج سیمان و جای‌جای آن به‌وسیله ماشین‌آلات سنگین کارخانه سیمان تهران در حال تخریب است، کوهی که قابلیت تبدیل به قطب گردشگری جنوب پایتخت را داشت، حالا به تپه‌های خاکی تبدیل می‌شود.

کوه هم‌جوار با کارخانه سیمان که از آن به‌عنوان بام ری یاد می‌شود، این روزها به فضایی برای استخراج سیمان تبدیل شده و کارخانه سیمان تهران و شرکت‌های تابعه، از معادن سیمان آن کیلوکیلو کم می‌کنند. صمت در گفت‌وگو با احمد علوی، رئیس کمیسیون گردشگری و میراث‌فرهنگی شورای شهر تهران به بررسی آثار مخرب فعالیت کارخانه سیمان روی میراث‌فرهنگی مانند بی‌بی شهربانو پرداخته است.

حفاظت و حراست از میراث فرهنگی

بقعه بی‌بی شهربانو، یکی از جاذبه‌های گردشگری تهران در شهر ری و مکان به نسبت محبوبی در بین جاذبه‌های زیارتی است. آرامگاه بی‌بی شهربانو بر بلندای یک کوه و نزدیکی یک چشمه واقع شده و به خاطر وجود همین بقعه، نام این کوه نیز بی‌بی شهربانو است. آرامگاه بی‌بی شهربانو در دوره ساسانی بنانهاده شد و قسمت جنوب‌شرقی بنا از عهد آل‌بویه به یادگار مانده که شامل چهارگوش منظم سنگی با پوشش سنگ و آجر است. حرم و اتاق طویل جنوبی آن متعلق به دوره ساسانی و دیوارهای خارجی صحن هم به عهد آل‌بویه و عصر سلجوقیان تعلق دارد. در دوره‌های بعد رواق، دیوار و اتاق‌های گوناگون و راهروها ایجاد شدند و محوطه اصلی ۲ بخش شد. در دوره دیالمه، گنبد بقعه روی آن ساخته شد. این کوه، شعبه‌ای از رشته کوه‌های البرز است که در قسمت جلگه‌ای تهران و در مشرق شهر ری واقع شده است. این میراث‌فرهنگی به‌دلایل بی‌توجهی کارخانه‌ها در معرض خطر بزرگی قرار دارد. گویا میراث‌فرهنگی توجهی به این بنای تاریخی ندارد که چنین میراث ارزشمندی در آستانه تخریب است. به‌تازگی از ایجاد ترک روی گنبد مقبره بی‌بی شهربانو و همچنین حفاری‌های غیراصولی در این محیط فرهنگی تاریخی خبر داده شده است.

فعالیت کارخانه سیمان و همچنین انفجارهای مداوم، موجب پیدایش چنین وضعیتی در کوه بی‌بی شهربانو شده است. میراث‌فرهنگی هم ارزش‌های ذاتی دارند و هم ارزش‌هایی که حاصل نگرش و رویکرد جامعه هستند و با زیرساخت‌های سیاسی و اقتصادی جامعه ارتباط دارند، به همین دلیل، حفاظت و حراست از میراث‌فرهنگی و آثار تاریخی از ضروریات سیاست‌ها و راهبردهای دولتمردان، مسئولان و آحاد مردم به‌شمار می‌آید، به‌ویژه در جهان کنونی که صنعت گردشگری از کارآمدترین و پویاترین فعالیت‌های فرهنگی و اقتصادی به‌شمار می‌رود.

◉ شورای شهر تا کنون چه اقداماتی در زمینه موضوع تخریب کوه بی‌بی شهربانو انجام داده است؟

متاسفانه با گذشت بیش از ۶ ماه از تذکر در صحن شورای شهر و بحث و بررسی و تذکرات اعضای شورا درباره کارخانه سیمان تهران و تخریب کوه بی‌بی شهربانو، متولیان امر هیچ اقدامی انجام نداده‌اند. بیش از یک ماه نیز از رسانه‌ای شدن ترک‌های گنبد بی‌بی شهربانو می‌گذرد و هنوز هیچ اقدام عملی انجام نشده است. چند جلسه با حضور مسئولان میراث‌فرهنگی، اوقاف، کارخانه سیمان و... برگزار شده که هنوز به نتیجه ملموسی نرسیده است؛ بنابراین تذکر و پیگیری مرتب باید انجام شود تا مسئولان امر موضوع را فراموش نکنند.

◉ مدیر میراث‌فرهنگی شهری چندی پیش عنوان کرد، میراث‌فرهنگی نقشی در تعطیلی کارخانه سیمان ندارد و باید هر نهادی که مجوز این فعالیت را داده، این مجوز را لغو کند. واکنش شما به این اظهارنظر چیست؟

ابتدا این را بگویم که کارخانه سیمان ری در سال ۶۳ به علت ایجاد آلودگی و سایر مسائل تعطیل شده و ساختمان آن در حال تبدیل‌شدن به موزه است، اما آنچه مورد نظر قرار دارد، فعالیت کارخانه سیمان تهران است.

طبق قوانین و همچنین کنوانسیون‌های بین‌المللی، پیگیری، محافظت، حفظ و نگهداری آثار تاریخی به عهده میراث‌فرهنگی است. بنای تاریخی بی‌بی شهربانو به شماره ۲۵۶ جزو نخستین آثار ملی ثبت شده در تهران و ایران است که ۸۶ سال از ثبت تاریخی آن می‌گذرد. با اینکه این بنا در اختیار اوقاف است، اما میراث‌فرهنگی در همه این سال‌ها هیچ‌گونه اقدامی برای حفاظت و نگهداری این بنای ملی و جلوگیری از تخریب منظر و مکان بنا انجام نداده است.

با توجه به اینکه ویرانی یا تخریب هر قسمت از میراث‌فرهنگی و طبیعی موجب فقر شدید میراث همه ملل جهان می‌شود، میراث‌فرهنگی باید هر چه زودتر اقدامات لازم را برای حفظ این اثر تاریخی، حتی با جابه‌جایی مکان کارخانه سیمان تهران یا تعطیلی معادن کوه‌خوار کنار بقعه انجام دهد. شورای شهر تهران نیز هر کمکی که در این مسیر از دستش بر بیاید انجام می‌دهد.

◉ علت ترک‌های روی گنبد مقبره بی‌بی شهربانو چیست؟

حدود یک ماه پیش، تصاویری از گنبد بی‌بی شهربانو در شهرری منتشر شد که نشان می‌داد ترک‌های عمیقی روی این گنبد ایجاد شده است. فعالیت کارخانه سیمان و انفجارهای پی‌درپی در کوه بی‌بی شهربانو را دلیل این اتفاق دانسته‌اند. به‌دنبال این اتفاق، بسیاری از میراث‌دوستان بر این عقیده بودند که فعالیت‌های کارخانه سیمان باید در این محوطه تاریخی متوقف شود تا بیش از این خسارتی به کوه و گنبد بی‌بی شهربانو وارد نشود. طی گزارش‌های رسیده از این محوطه تاریخی و میراث ملی، متوجه شدیم، کارخانه سیمان مقصر چنین اتفاقی است.

◉ به عقیده شما، چگونه می‌توان از ادامه فعالیت کارخانه سیمان در کوه بی‌بی شهربانو جلوگیری کرد؟

راهکار جلوگیری از ادامه فعالیت کارخانه سیمان در کوه بی‌بی شهربانو، ثبت منظر فرهنگی آن است و این اقدام می‌تواند به وضعیت موجود پایان دهد، اما متاسفانه مدت‌هاست این موضوع در وزارت میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی به نتیجه نرسیده است.

البته شنیده می‌شود قرار است گنبد بی‌بی شهربانو با توجه به تخریب‌هایی که داشته، با مشارکت سازمان اوقاف، اداره میراث‌فرهنگی ری و کارخانه سیمان مرمت و ساماندهی شود، اما امروزه مشاهده می‌شود کارخانه با مجوزی که به آن داده‌اند، در حال فعالیت است. برای ادامه فعالیت آن باید مسئولان رده‌های بالاتر ورود کنند و همه ابعاد را برای ادامه فعالیت این کارخانه در نظر بگیرند. در واقع برای ادامه فعالیت این کارخانه باید نگاه‌ها ملی باشد و همه نهادهای مرتبط باید تصمیم بگیرند. فعالیت کارخانه سیمان فقط به میراث‌فرهنگی آسیب نمی‌زند، بحث منابع طبیعی، محیط‌زیست و اهالی این محله مطرح است. ما به این کارخانه مجوز ندادیم و با این مجوز، موافقت هم نکرده بودیم که تصمیم‌گیرنده باشیم. هر سازمانی که به آن مجوز داده باید برای فعالیت‌های این کارخانه تصمیم بگیرد یا بایدها و نبایدهایی برای آن تعریف کند.

◉ در صورت ادامه فعالیت کارخانه سیمان، چه روشی را در روند کار این کارخانه در جهت کاهش آسیب پیشنهاد می‌کنید؟

روش‌های بسیاری وجود دارد که موجب می‌شود کمتر به چرخه محیط‌زیست و همچنین میراث‌فرهنگی آسیب بزند. کارخانه سیمان می‌تواند به جای استفاده از مواد منفجره و همچنین ایجاد انفجار در برداشت سنگ‌های معدنی، می‌تواند از روش‌های کم‌خطر و سازگار با محیط‌زیست استفاده کند. متاسفانه کارخانه سیمان برداشت خود را توسعه داده و کوه درحال نابودی است.

◉ آیا رئیس کارخانه سیمان توضیحاتی در این‌باره ایجاد ارک روی گنبد بی‌بی شهربانو، ارائه داده است؟

صحبت‌هایی با رئیس کارخانه سیمان داشته‌ایم. با توجه به اظهارات مدیرعامل کارخانه سیمان تهران و قبول تقصیر در ایجاد ترک در بقعه بی‌بی شهربانو، انتظار این است که این کارخانه، تامین منابع مالی ترمیم بقعه را برعهده گیرد و باید برای حفظ میراث‌فرهنگی و آثار باستانی، تمام انفجارها در این کوه متوقف شود. چنین میراث ارزشمندی نیاز به رسیدگی ویژه‌ای دارد و نباید بگذاریم چنین اتفاقاتی، موجب تخریب آثار باستانی شهرمان شود.

◉ چه اقداماتی باید انجام شود تا دیگر شاهد تخریب میراث فرهنگی و آثار باستانی نباشیم؟

در تمام دنیا، هستند کسانی که گاهی با قصد و نیت و گاهی بدون آنکه نیت خاصی داشته باشند، به آثار باستانی و میراث فرهنگی ضربه وارد می‌کنند. نظر من در این زمینه این است که اگر جریمه‌های محکم و سختی اعمال شود، دیگر کسی حتی فکر آسیب‌زدن به میراث‌فرهنگی را نمی‌کند. وجود جریمه‌های سنگین از بسیاری آسیب‌ها جلوگیری می‌کند. موضوع تاسف‌باری که درباره آسیب به کوه بی‌بی شهربانو مطرح است این است که مردم ری می‌گویند، این اقدام از سوی کسانی انجام می‌شود که زور کسی به آنها نمی‌رسد که برای نظام عدالت‌محوری که سرلوحه شعارهای آن تحقق عدالت است، خوب نیست. متاسفانه نابود کردن مکانی که قدمت تاریخی آن بیش از هزاران سال است توسط کسانی اتفاق می‌افتد که کسی جلودار آنها نیست.

◉ به‌عنوان سخن پایانی چه صحبتی دارید؟

برداشت بی‌رویه کارخانه سیمان از این کوه، آن را به تپه‌ای میان دره‌های عظیم ناشی از برداشت بی‌رویه تبدیل کرده، در صورتی که کوه بی‌بی شهربانو دارای ویژگی فرهنگی و طبیعی است و می‌توان آن را بازتابی از منظر فرهنگی دانست. متاسفانه انفجارهایی که برای برداشت سیمان از کوه انجام می‌شود، موجب ریزش کوه در اطراف مقبره بی‌بی شهربانو شده و این مقبره را به شدت تهدید می‌کند و هیچ بعید نیست با انفجار بعدی آثار به جامانده از کوه روی مقبره سقوط و آن را نیز نابود کند. اگر سری به این محوطه زده باشید می‌بینید از آن کوه با عظمت تنها اسمش مانده و تپه‌ای در مجاورت مقبره بی‌بی شهربانو. درگذشته هم اعلام کرده بودم که شهروندان آخرین عکس‌های خود را با کوه و مقبره بی‌بی شهربانو بیندازند که با ادامه روند فعلی در آینده نزدیک دیگر اثری از کوه باقی نمی‌ماند.

فعالیت‌های کارخانه سیمان تهران در منطقه شهر ری، موجب شده قسمتی از گنبد بی‌بی شهربانو دچار آسیب و بخشی از محوطه این کوه تاریخی، در راستای حفاری‌های کارخانه سیمان، تبدیل به خرابه شود

سخن پایانی

حفظ و نگهداری میراث‌فرهنگی و آثار باستانی، از نکات دارای اهمیتی است که باید موردتوجه تمام مسئولان قرار گیرد.

این مسئله فقط موردتوجه شهر تهران نیست، بلکه در تمام شهرهای ایران، آثار و میراث باستانی بسیاری وجود دارد که بر اثر بی‌توجهی تخریب و آسیب‌های بسیاری به آن رسیده است.

در ارتباط با کوه‌های بی‌بی شهربانو که اخیرا متوجه شده‌ایم، توسط فعالیت‌های کارخانه سیمان دچار آسیب شده، اگر قبل از بروز حادثه، پیشگیری‌های لازم انجام‌شده بود، آیا شاهد چنین اتفاقی در این مکان تاریخی بودیم؟ شناسنامه هر کشوری آثار باستانی و میراث فرهنگی آن است.

آثار باستانی است که قدمت، تاریخچه و تمدن هر سرزمینی را مشخص می‌کند؛ بنابراین حفاظت و حراست از آنها امری ضروری است به‌ویژه آنکه نسل‌های آینده نیز باید این میراث گرانبها را نگهداری و از هویت اصیل و فرهنگ دیرینه و افتخارآفرین خود برای نسل‌های آینده بازگو کنند.

شورای شهر

۱۰۰ اتوبوس در انتظار شماره‌گذاری

رئیس شورای اسلامی شهر تهران گفت: حدود ۱۰۰ دستگاه اتوبوس در پارکینگ شرکت واحد در انتظار شماره‌گذاری و ورود به ناوگان است.

به‌گزارش صمت مهدی چمران در جمع خبرنگاران با بیان اینکه قرار بود ۵۰۰ دستگاه اتوبوس تا پایان شهریور به ناوگان اضافه شود، اظهار کرد: تعمیرات اتوبوس‌های ناوگان حمل‌ونقل عمومی در حال انجام است و چون این فرآیند در اختیار بخش خصوصی است؛ روند، مراحل و سرعت کار، چندان قابل‌کنترل نیست، اما براساس برنامه‌ریزی قرار است تا پایان مهر تعمیرات به نتیجه برسد. رئیس شورای اسلامی شهر تهران با اشاره به تقبل هزینه ۸۰ درصدی تامین اتوبوس از سوی وزارت کشور، یادآور شد: در حال حاضر افزون بر ۱۰۰ دستگاه اتوبوس نو در پارکینگ شرکت واحد وجود دارد که باید شماره‌گذاری شوند.

▣ ضوابط ایمنی فدای کاهش زمان صدور پروانه نشود

جعفر بندی‌شربیانی، عضو هیات رئیسه شورای شهر تهران با اشاره به ضرورت رعایت ضوابط مدیریت بحران، یادآور شد: طبق قانون تا کنون ضوابط و دستورالعمل‌های ایمنی ساختمان پیش از اجرای نقشه معماری ملک باید از سوی سازمان آتش‌نشانی بررسی و صادر می‌شد. این روند چندی است با هدف کاهش زمان صدور پروانه ساخت حذف شده و در نتیجه ایمنی ساخت‌وساز مورد غفلت قرار گرفته است. وی اضافه کرد: هرچند سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی اقدامات لازم را برای موارد مرتبط با حوزه آتش‌نشانی انجام می‌دهد، اما برخی دیگر از نهادهای ذی‌ربط در این حوزه به وظایف ذاتی خود عمل نکرده و موجب ساخت ساختمان‌های ناایمن می‌شوند. شربیانی با بیان اینکه با آسیب‌شناسی این غفلت باید نسبت به رعایت ضوابط ایمنی در ساخت‌وساز اقدامات جدی‌تری انجام شود، تاکید کرد: به هیچ دلیل نباید ضوابط ایمنی فدای کاهش زمان صدور پروانه شود و بر همین اساس، شاهد بحران ملی در آینده باشیم.

▣ کمک شهرداری به اجرای طرح ملی مسکن

ناصر امانی، عضو کمیسیون برنامه‌وبودجه شورای اسلامی شهر تهران با اشاره به مشکل تامین مسکن در تهران تاکید کرد: ۹۰ درصد افرادی که در طرح ملی مسکن ثبت‌نام کرده‌اند، واجد شرایط نیستند. قرار بود دو اقدام شامل واگذاری زمین و صدور پروانه از سوی شهرداری در تهران انجام شود، اما به‌تازگی از فروش متری مسکن سخن گفته می‌شود و این به معنای تصدی‌گری شهرداری در حوزه مسکن است. وی افزود: در گذشته تجربه ناموفق در این زمینه دیده‌ایم؛ از سویی بدون مجوز شورا، شهرداری نمی‌تواند نسبت به فروش متری مسکن اقدام کند. نخستین سنگ بنای یک اقدام، در اختیار داشتن آمار و اطلاعات است و باید بدانیم چه تعداد مسکن در شهر نیاز داریم. امانی با بیان اینکه ما با واگذاری زمین و کمک شهرداری به طرح ملی مسکن موافقیم، یادآور شد: تاکید ما بر این است که اصول اولیه شهرسازی در امور رعایت شود.

▣ مجوز انتشار اوراق مشارکت برای توسعه حمل‌ونقل

رئیس کمیته بودجه شورای اسلامی شهر تهران گفت: مجوز انتشار ۳ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان اوراق مشارکت برای توسعه حمل‌ونقل عمومی صادرشده که از این میزان ۲ هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان به توسعه ۴ خط مترو اختصاص دارد. میثم مظفر در نود و پنجمین جلسه شورای اسلامی شهر تهران در جریان بررسی «الحاق یک‌بند به تبصره ۳ ماده واحده مصوبه بودجه سال ۱۴۰۱ شهرداری و اعطای مجوز به شهرداری تهران برای انتشار ۳۵ هزار میلیارد ریال اوراق مالی-اسلامی» با بیان اینکه برای اجرای طرح‌های حمل‌ونقل عمومی مجوز صدور ۲ هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان اوراق مشارکت صادرشده، اظهار کرد: ۳ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان نیز در بودجه سال ۱۴۰۲ برای توسعه حمل‌ونقل عمومی مصوب خواهد شد. وی با اشاره به تکمیل خطوط ۴،۶،۷ و ۳ مترو با اختصاص ۲ هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان، تصریح کرد: ۵۰۰ میلیارد تومان برای توسعه مترو و ۹۰۰ میلیارد تومان نیز برای توسعه و نوسازی اتوبوسرانی پیش‌بینی شده است. مظفر همچنین خاطرنشان کرد: اصل و سود اوراق مشارکت به میزان ۵۰ درصد از سوی دولت و ۵۰ درصد از سوی شهرداری پرداخت می‌شود و امیدواریم بتوانیم حمل‌ونقل عمومی را با این بودجه توسعه دهیم.

سه‌شنبه
۱۹ مهر ۱۴۰۱- ۱۴ ربیع‌الاول ۱۴۴۴ - ۱۱ اکتبر ۲۰۲۲- شماره ۲۱۶۹-پیاپی ۳۴۸۷

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر:عاطفه خسروی

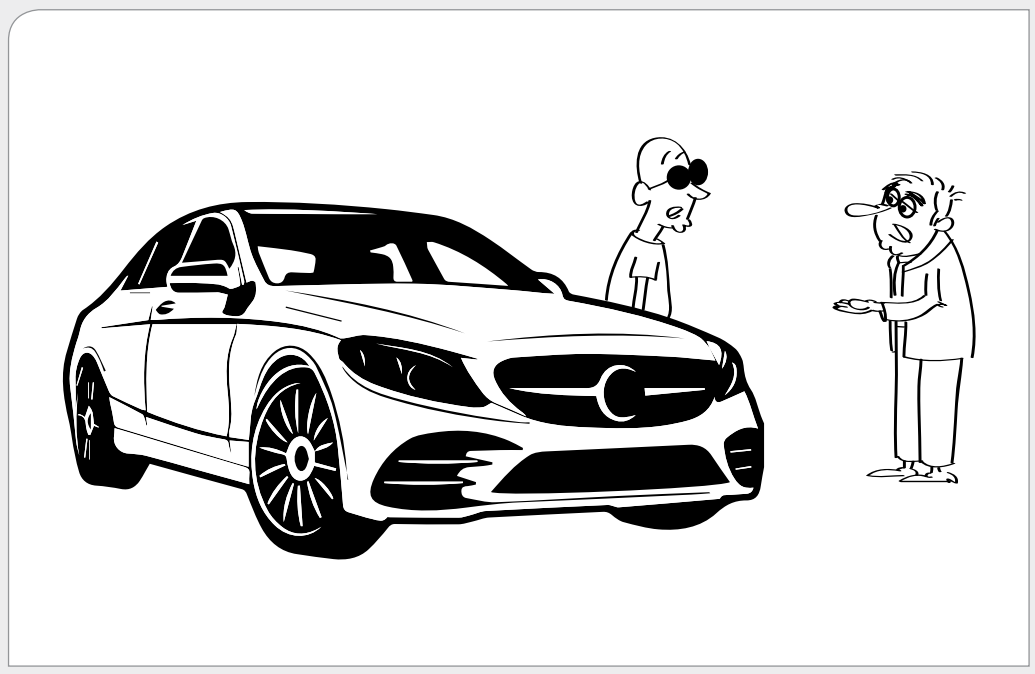
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: ۸۸۷۱۳۷۳۰- پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۳ -ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶- کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: انتخاب رسانه

www.smtnews.ir info@smtnews.ir
telegram.me/smtnews instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

برآورد میزان خسارت کسب‌وکارها از اختلال اینترنت

پس‌لرزه‌های فیلترینگ ادامه دارد

سازمان نظام صنفی رایانه‌ای استان تهران با انتشار نتایج یک نظرسنجی از کسب‌وکارهای عضو این سازمان تحلیل تازه‌ای از میزان ضرر و زیان کسب‌وکارها ناشی از اختلال و قطعی اینترنت منتشر کرده است. این گزارش آماری ۱۲صفحه‌ای که با مشارکت ۱۰۴ شرکت از سایت خبری-تحلیلی فردای اقتصاد، رسانه مرجع روندهای اقتصادی در بررسی نتایج این گزارش نوشت ۵۳ درصد فعالان اقتصادی شرکت‌کننده در این نظرسنجی روزانه ۵۰ میلیون تومان، ۲۱ درصد ۵۰ تا ۱۰۰ میلیون تومان، حدود ۱۸ درصد بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ میلیون تومان و قریب ۸ درصد روزانه بالاتر از ۵۰۰ میلیون تومان خسارت می‌بینند. اگر تعداد کارکنان را شاخصی برای بزرگی شرکت‌ها بدانیم، می‌توان گفت تقریبا همان ۸ درصدی که بالای ۲۰۰ نفر نیرو دارند احتمالا روزانه بالای ۵۰۰ میلیون تومان خسارت می‌بینند و همان ۷۳ درصدی که زیر ۵۰ نفر نیرو دارند روزانه ۵۰ میلیون تومان متحمل زیان مالی می‌شوند.

این اعداد نشان می‌دهند هیچ بخشی از صنعت و کسب‌وکار مرتبط با رایانه و اینترنت از گزند این خسارات مصون نمانده و در صورت تداوم این محدودیت‌ها خسارت‌ها هم ادامه خواهد داشت.

براساس این گزارش عوامل موثر بر ضرر و زیان شرکت‌ها به‌دلیل محدودیت‌های ایجادشده در اینترنت دارای ابعاد مختلفی است که در ادامه به برخی از آنها اشاره می‌شود:

۱. ارتباط مستقیم کاهش فروش با درآمد شرکت‌ها به‌دلیل اختلال در کانال‌های فروش. بسیاری از کسب‌وکارها هزینه سنگینی برای SEO و AdWords گوگل می‌کنند تا مشتریان در زمان جست‌وجو به سایت آنها برسند. قطع شدن سرویس گوگل باعث از دست رفتن این بخش از مشتریان می‌شود. محدودیت در دسترسی به ابزارهای تحلیلی گوگل هم این مشکل را بیشتر کرده است.

۲. کاهش فروش یا درآمد شرکت به‌دلیل اختلال در استفاده از ابزارهای بازاریابی دیجیتال

۳. لطمه به عملیات روزانه استفاده از ابزارهای ارتباط با مشتریان. در این فرآیند محدودیت ابزارهای ارتباطی، به ۴ طریق روی فعالیت‌های روزانه شرکت‌ها تاثیر گذاشته که عبارتند از مختل شدن ارتباطات درون‌سازمانی، مختل شدن ارتباطات سازمان با مشتریان، ناتوانی در ارتباط با مشتریان و وندورهای خارج از کشور و دسترسی نداشتن به منابع دانشی موردنیاز برای کارها.

۴. صدمه به عملیات جاری شرکت به‌دلیل اختلال در استفاده از ابزارهای طراحی و توسعه محصول.

۵. افزایش آسیب در عملیات جاری شرکت به‌دلیل اختلال در استفاده از سامانه‌های داخلی شرکت.

۶. صدمه به عملیات جاری شرکت به‌دلیل اختلال در استفاده از ابزارهای ارتباط درون‌سازمانی؛ به‌عبارتی اختلالات اینترنت، در ۳ حوزه روی ارتباطات درون‌سازمانی تاثیر گذاشته است: ارتباطات روزمره کارکنان، جلسات آنلاین و ارتباطات زیرساختی.

۷. صدمه به عملیات جاری شرکت به‌دلیل اختلال در تعامل با اشخاص و موسسات غیرایرانی.

۸. لطمه به عملیات جاری شرکت به‌دلیل اختلال در تعامل با موسسات آموزشی و پژوهشی.

۹. لطمه به عملیات جاری شرکت به‌دلیل اختلال در تعامل با پیمانکاران و اشخاص همکار.

۱۰. لطمه به عملیات جاری شرکت به‌دلیل اختلال در دورکاری کارکنان.

۴۷ درصد هم بیشتر از ۵۰ درصد کاهش فروش داشته‌اند.

در این پژوهش از شرکت‌ها پرسیده شده در صورت تداوم این محدودیت‌ها میزان خسارت روزانه آنها یعنی ترکیب فروش از دست رفته و هزینه اضافه شده چقدر خواهد بود؟

درآمد شرکت پست کاهش یافت

مدیرعامل شرکت ملی پست با بیان اینکه یک‌سوم مرسوله‌های پستی و معاملات از طریق پلتفرم‌هایی مثل اینستاگرام شکل می‌گیرند، از کاهش یک‌سومی درآمد پست به‌دلیل کاهش این معاملات در پی اختلال اینترنت در این مدت خبر داد.

به گزارش اقتصادنیوز، محمود لیائی با اشاره به اختلال اینترنت در دو هفته گذشته و فیلتر پلتفرم‌های خارجی مثل اینستاگرام و واتس‌اپ، گفت: درآمد شرکت پست یک‌سوم کاهش یافته که این موضوع نشان می‌دهد یک‌سوم مرسوله‌های پستی و معاملات از طریق اینترنت بین‌الملل و پلتفرم‌های خارجی شکل می‌گرفته است. لیائی با اشاره به تلاش مدیران از سال‌های گذشته برای تشویق کسب‌وکارها به استفاده از پلتفرم‌های داخلی، گفت: از سال‌های گذشته تاکید مدیران ارشد کشور بر این بوده که افراد و کسب‌وکارها از پلتفرم‌ها و بستر داخلی استفاده کنند که اگر مشکلاتی از قبیل تحریم و فیلترینگ رخ داد، کسب‌وکارها دچار بحران نشوند، اما متاسفانه همچنان بستر کسب‌وکارها پلتفرم‌های خارجی بوده و این مسئله مشکلاتی را برای اقتصاد کشور پیش آورده است.

کاهش ۷۰درصدی فروش کسب‌وکارهای متوسط و کوچک

رئیس اتحادیه کشوری کسب‌وکارهای مجازی بیان کرد: در کسب‌وکارهای بزرگ به‌طور متوسط شاهد افت فروش حدود ۱۰ تا ۲۰ درصدی و در کسب‌وکارهای متوسط و کوچک شاهد افت فروش ۴۰ تا ۷۰ درصدی بوده‌ایم؛ البته در بازارهای سنتی و کسب‌وکارهای فضای حقیقی نیز شاهد کاهش فروش هستیم.

فرشاد وکیل‌زاده در گفت‌وگو با ایلنا، کسب‌وکارهای اینترنتی را در دو دسته مجزا تفکیک کرد و افزود: دسته اول، کسب‌وکارهایی هستند که محوریت فعالیت آنها بر وب‌سایت یا اپلیکیشن و دسته دوم کسب‌وکارهای که محوریت فعالیت آنها شبکه‌های اجتماعی و به‌طور خاص اینستاگرام است؛ البته فعالان اینستاگرامی را هم می‌توان به دو بخش تقسیم کرد؛ بخشی که در کنار پیج اینستاگرام، وب‌سایت یا اپلیکیشن راه‌اندازی کردند و بخشی که صرفا در صفحات اینستاگرامی فعالیت می‌کنند.

وی ادامه داد: در حال حاضر عمده فعالان دسته اول به‌دلیل اینکه زیرساخت‌های خود را به داخل کشور انتقال دادند، دچار مشکل یا آسیب جدی مستقیم بابت کاهش سرعت اینترنت بین‌الملل یا فیلترینگ شبکه‌های اجتماعی نشدند، اما دسته دوم که پیج‌های کوچک داشتند و معمولا سایت یا اپلیکیشن جداگانه‌ای نداشتند، دچار مشکل اساسی شدند؛ البته در دسته اول نیز کسب‌وکارهای کوچکی هستند که سرور یا هاست آنها خارج از کشور بوده و در زمان محدود شدن دسترسی اینترنت، دچار مشکل و قطعی شدند.

وکیل‌زاده با اشاره به کاهش ۵۰ تا ۶۰ درصدی تراکنش‌های مالی، خاطرنشان کرد: ارسال مرسولات پستی توسط شرکت ملی پست حدود ۲۰ تا ۲۵ درصد کاهش داشته و در بعضی از گزارش‌ها نیز آمده است که برخی از کسب‌وکارهای اینستاگرامی تا ۱۰۰ درصد کاهش فروش داشته‌اند؛ به‌عبارت دیگر فروش آنها صفر شد.

رئیس اتحادیه کشوری کسب‌وکارهای مجازی با طرح این پرسش که چگونه می‌توان آمارهای متفاوت در زمینه کاهش فعالیت کسب‌وکارهای اینترنتی را تحلیل کرد؟ اذعان کرد: بیشترین افت فروش، مربوط به کسب‌وکارهای متوسط و کوچک بوده است؛ برای همین آمار کاهش تعداد تراکنش‌ها در پرداخت یارها از میزان کاهش ارسال مرسولات پستی بیشتر و دلیل آن نیز این است که بیشتر مشتریان پرداخت یارها عمدتا همین کسب‌وکارهای کوچک هستند. در کنار آن کاهش بیشتر فروش فعالان اینستاگرامی هم مربوط به آنهایی بوده که وب‌سایت یا اپلیکیشنی در کنار پیج خود نداشته‌اند و در زمان قطعی شبکه‌های اجتماعی و vpn ها فروش آنها نزدیک صفر شده است.

به گفته این فعال صنفی، در کسب‌وکارهای بزرگ به‌طور متوسط شاهد افت فروش حدود ۱۰ تا ۲۰ درصدی و در کسب‌وکارهای متوسط و کوچک شاهد افت فروش ۴۰ تا ۷۰ درصدی بوده‌ایم. البته در بازارهای سنتی و کسب‌وکارهای فضای حقیقی نیز ما شاهد کاهش فروش هستیم.

وی با اشاره به اقدامات اتحادیه کشوری کسب‌وکارهای مجازی با محوریت پیگیری مشکلات کسب‌وکارهای کوچک و متوسط، تصریح کرد: برای جبران خسارت‌های وارده به فعالان اقتصادی بسته‌های حمایتی اقتصادی را به بخش‌های مختلف دولت پیشنهاد دادیم تا بخشی از خسارت واردشده به کسب‌وکارها از محل حمایت‌های دولت جبران شود. انتظار ما آن است که در سالی که به‌نام «تولید، دانش‌بنیان، اشتغال‌آفرین» نام‌گذاری شده دولت حداکثر حمایت لازم را از این بخش به‌عمل آورد. رئیس اتحادیه مرکزی کسب‌وکارهای مجازی در پایان تاکید کرد: در مذاکرات سعی کردیم حداقل در ۴ بخش از کمک‌های دولتی برای کسب‌وکارها استفاده کنیم:

۱- تسهیلات ارزان‌قیمت، بلندمدت با وثایق قابل‌ارائه.

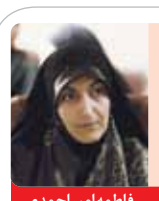
۲- معافیت یا تخفیف‌های مالیاتی.

۳- معافیت یا تخفیف‌های مرتبط با سازمان تامین اجتماعی شامل حق بیمه کارکنان پرسنل شاغل در این بخش.

۴- ارائه پکیج‌های تبلیغاتی رایگان یا ارزانقیمت در رسانه‌ها شامل صداوسیما یا فضاهای شهری.

یادداشت

«صدا» برای شنیدن است

فاطمه امیراحمدی
روزنامه‌نگار

هیچ کس بری از عیب نیست و نقد آمده تا اصلاحات ضروری را برای هر فردی ممکن کند. تاریخ، درس عبرتی است برای دوری کردن از تکرار عیوبی که انتقادها را به‌دنبال دارد. جامعه اگر تبدیل به مرداب نمی‌شود و اگر فرهنگ حالت ایستایی نمی‌گیرد به این دلیل است که تغییرات بلکه تحولات، آنها را از مرگ و خاموشی در تاریخ نجات می‌دهد. مقاومت در برابر تغییرات زمان را هرز می‌برد و شرایط را دشوارتر می‌کند. گاهی از تحولات بنیادین گزیری نیست.

بازی با واژگان برای القای سکوت در برابر تغییرات کارساز نیست و در برهه‌ای با انفجاری از صداها مواجه خواهیم شد که کنترل آن و حتی شنیدن آن بسیار هزینه‌بر است.

همیشه تاریخ تکرار می‌شود. پیروز میدان کسی است که نخواهد تجربه گذشتگان را تکرار کند.

بارها و بارها، نوشتاری و تصویری از اشتباهات سیاستمدارانی خوانده و دیده‌ایم که انتظار است تکرار نشوند. هنگامی صدا بلند می‌شود که گرهی افتاده و زمانی تبدیل به فریاد می‌شود که نشنیده گرفته شود. نشنیدن‌ها که زیاد می‌شود دیگر پایگاه‌های اجتماعی هم زیرسوال می‌رود و اعتماد ملی، بزرگ‌ترین سرمایه جوامع بشری محلی از اعراب نخواهد داشت. شاید خنده‌دار باشد که ضرورت تغییری به مو گره بخورد، اما پشت این خنده، زهرخنده‌هایی است که با زنده به‌گور کردن دختران در تاریخ به‌ثبت رسیده است. عبرت از تاریخ، بلوغ را از زمانی به زمان دیگر به میراث می‌گذارد و اگر نیاموزیم به‌زور می‌آموزانند.

شکی نیست به اندازه تمام انسان‌ها تفاوت آرا وجود دارد و هنر حکمرانی این است این تفاوت‌ها را مدیریت کند. غیرمنطقی است تفکر فرزندی با ۳ دهه فاصله سنی همچون والدین خود باشد. ۳۰ سال برابر است با گذشت ۹۴۶ میلیون و ۸۰ هزار ثانیه که ممکن است در هر ثانیه آن یک تغییر به‌وجود آمده باشد. والدین دهه ۶۰ اگر غافل از این گذر تاریخ باشند، قطعا قادر به درک فرزند دهه نودی خود نخواهند بود.

انسان با گذر زمان آگاه‌تر و بلکه باهوش‌تر نسبت به محیط پیرامون خود می‌شود و این آگاهی را نمی‌توان چون از جنس گذشته نیست نادیده گرفت و سعی در خاموش کردن این چراغ آگاهی داشت. صدای پای آگاهی برای کسانی که در گذشته مانده‌اند غریب و نامأنوس است اما آیا چاره‌ای جز پذیرش آن هست؟ هم‌اکنون زمان، متعلق به اوست.

دختر و بلکه دخترانی از این نسل جدید آگاهی، جان خود را از دست می‌دهند اما همچنان نسل گذشته باور ندارد این تغییرات در تفکر نوجوانان و جوانان این عصر رخ داده و نمی‌پذیرند که نادیده گرفته شوند.

گاهی ایجاب می‌کند سخنی نگفت و فقط شنید. تاریخ قضاوت می‌کند؛ او قاضی منصفی است. کاش گوش‌ها را بیشتر از زبان‌ها تیز کنیم.

همچنان تاریخ ایران از آبروی زنان خود مایه می‌گذارد؛ باشد که آینه عبرتی برای آیندگان شود.

می‌نویسم که روزگار را نقاشی کنم

نظرگاه

سه مطالبه اصلی بازنشستگان از تامین اجتماعی

حسن صادقی- رئیس اتحادیه پیشکسوتان جامعه کارگری: در این شرایط اقتصادی، بازنشستگان کارگری که عموما کم‌درآمد و درگیر بحران معیشتی هستند، انتظار دارند مطالبات‌شان به‌موقع پرداخت شود؛ از یک طرف ۲۵ درصد احکام مربوط به حقوق بازنشستگان مربوط به مصوبات سال قبل است که باید واضح و مشخص بگویند چگونه و تحت چه روالی پرداخت می‌شود و از سوی دیگر، بحث معوقات افزایش حقوق ۵ ماه بازنشستگان سایر سطوح که باید قبل از بهمن به صفر برسد.

بنابراین سوال اساسی آن است که بازنشستگان کارگری بعد از اصلاح مصوبه افزایش مستمری‌ها و دریافت مطابق تصمیم شورای‌عالی کار، چه خواسته‌هایی دارند؛ کدام مطالبات امروز در اولویت اصلی است و راه استیفای آنها چیست؟

امروز به‌عنوان نماینده بازنشستگان، وظیفه داریم سه مطالبه اصلی را پیگیری کنیم؛ یکی تکلیف ۲۵ درصد مابه‌التفاوت احکام صادره ۱۴۰۰ یا همان باقیمانده متناسب‌سازی سال گذشته است که این مسئله شامل ۸۵۰ تا ۹۰۰ هزار بازنشسته کارگری در سراسر کشور می‌شود. باید مشخص شود این معوقات به چه صورتی و از چه مقطعی پرداخت می‌شود. این یکی از مسائلی است که اصرار داریم به‌زودی تکلیف آن مشخص شود و اعلام کنند دقیقا چه زمانی می‌خواهند باقیمانده متناسب‌سازی ۱۴۰۰ را به بازنشستگان کارگری سراسر کشور پرداخت کنند.

مطالبه دوم معوقه ناشی از مصوبه ۳۸ درصد به اضافه ۵۱۵ هزار تومان است که پس از کش‌وقوس‌های فراوان با ممارست و مشقت بازنشستگان، به استناد مصوبه شورای‌عالی کار و مصوبه هیات مدیره سازمان تامین اجتماعی محقق شد.

براساس اخبار منتشرشده، مستمری بازنشستگان سایر سطوح در شهریور کامل پرداخت شد، اما امروز این گروه از بازنشستگان ۵ ماه معوقه ۲۸ درصدی دارند که باید به روال سال‌های قبل پرداخت شود. یعنی هر ماه معوقه در ماه بعد دریافت حقوق محاسبه و واریز شود. به‌عنوان نمونه معوقه فروردین در مهر، اردیبهشت در آبان و خرداد در آذر پرداخت شود و اگر به این ترتیب جلو برویم تا پایان دی معوقات به صفر می‌رسد.

بازنشستگان خواستار این هستند که این معوقات یکجا پرداخت شود؛ بنابراین یک راهکار دیگر هم این است که کل مبلغ را محاسبه کنند، فیش جداگانه کلی برای آن صادر شود و کل مبلغ یکجا به حساب افراد واریز شود. امیدواریم وضع مالی سازمان تامین اجتماعی با گرفتن ۹۰ هزار میلیارد تومان بدهی خود از دولت بهتر و امکان پرداختِ یکجا فراهم شود.

مطالبه سوم بازنشستگان کارگری، بحث بیمه تکمیلی است که باید تکلیف آن هرچه زودتر مشخص شود. امروز شرایط به گونه‌ای است که بازنشستگان هر ماه بابت بیمه تکمیلی هزینه می‌کنند اما خبری از ارائه خدمات درمانی مناسب نیست. این مسئله یک ظلم مضاعف بر جامعه بازنشستگان است. باید به این وضعیت رسیدگی شود و این اوضاع تغییر کند. اگر چاره‌ای نیندیشند و بیمه تکمیلی، درمان مکفی و باکیفیت ارائه ندهد، جامعه بازنشستگان خواستار گنجاندن صفر تا ۱۰۰ موارد بیمه تکمیلی در قانون الزام تامین اجتماعی خواهند شد. قانون الزام تامین اجتماعی، قانونی جامع و فراگیر است که براساس تاکید صریح آن، صفر تا صد درمان بیمه‌شدگان باید رایگان باشد، چرا بازنشسته باید هزینه بدهد و نصیب نبرد؟

این سه مطالبه، خواسته‌های اصلی بازنشستگان را تشکیل می‌دهند که باید با جدیت دنبال شود. موضوعی که باید به این سه مطالبه اضافه شود، طلب تامین اجتماعی و بیمه شدگان آن از دولت است. در قانون بودجه ۱۴۰۱، دولت مکلف به پرداخت ۹۰ هزار میلیارد تومان به سازمان شده اما این امر معطل مانده؛ تا امروز که وارد سه‌ماهه سوم سال شده‌ایم، هنوز یک ریال از این طلب پرداخت نشده است. دولت در این زمینه هیچ اقدامی نکرده است. به نظر می‌رسد پرداخت طلب فریز شده و یک ریال به حساب سازمان نیامده؛ نه در قالب سهام شرکت‌ها و نه به‌صورت نقدی، اما مسئله مهم برای ما این است که چرا سازمان در مقابل خلف وعده دولت سکوت محض اختیار کرده و به دولت برای پرداخت بدهی خود فشار نمی‌آورد.

این سکوت را می‌توان ناشی از دولتی بودن مدیران و هیات مدیره سازمان دانست. خطاب به این گروه باید گفت هرچند منصوب دولت هستید اما باید به نفع جامعه بیمه‌شدگان مطالبه‌گری کنید، مطالبات کارگران را از کارفرمایان و دولت بگیرید و رضایتمندی جامعه هدف را رقم بزنید.

ما به سازمان بارها گفته‌ایم اول مطالبات خود را از دولت بگیرید تا بتوانید مطالبات ما را به‌موقع بپردازید، اما وقتی می‌بینیم کوتاهی می‌کنند ناچاریم بگوییم طلب ما را بدهید، و منابع آن دیگر به ما ربط ندارد؛ وقتی شما در ردیف بودجه در بند «و» تبصره ۲، نقدینگی مشخص داری، وقتی باید ۹۰ هزار میلیارد تومان تا امروز از دولت می‌گرفتی و نگرفتی، دیگر نمی‌توانی به بازنشسته بگویی پول و اعتبار نیست و منتظر بمانید. سوال ما این است که چرا سازمان تامین اجتماعی ۶ ماه تمام سکوت کرده و طلب خود را مطالبه نکرده؛ مگر اینها مدیر اموال و دارایی‌های بازنشستگان نیستند، آیا نباید به نمایندگی از جامعه بازنشستگانِ زیر خط فقر، با دولت مذاکره کنند؟

وقتی کوتاهی از خود سازمان است، دیگر نمی‌توان از بازنشستگان انتظار داشت برای دریافت معوقات قانونی خود تا ابد منتظر بمانند؛ سازمان پول دارد اما این پول دست دولت است و باید آزاد شود؛ آزاد کردن آن هم وظیفه سازمان است.

در این شرایط اقتصادی، بازنشستگان کارگری که عموما کم‌درآمد و درگیر بحران معیشتی هستند، انتظار دارند مطالبات‌شان به‌موقع پرداخت شود. از یک طرف ۲۵ درصد احکام سال قبل است که باید واضح و مشخص بگویند چگونه و تحت چه روالی پرداخت می‌شود و از سوی دیگر، بحث معوقات پنج‌ماهه بازنشستگان سایر سطوح که باید قبل از ماه ۱۱ سال به صفر برسد. در این میان، تعیین‌تکلیف بیمه تکمیلی و بحث درمان بازنشستگان نیز مطرح است. قانون الزام می‌گوید صفر تا ۱۰۰ تمام خدمات درمانی باید رایگان به بازنشستگان و بیمه‌شدگان سازمان تامین اجتماعی ارائه شود؛ حالا چرا بازنشستگان پول اضافه بابت بیمه تکمیلی می‌پردازند اما از خدمات درمانی مناسب خبری نیست؛ چرا باید هزینه مرتبِ ماهانه بابت بیمه مکمل بدهیم، اما باز هم پرداخت از جیب داشته باشیم؛ این نه عادلانه است و نه قانونی.

بازار

روند افزایش نرخ سکه در سال جاری

بانک مرکزی متوسط نرخ فروش سکه تمام بهار آزادی طرح جدید و قدیم در تهران را در ۵ ماه ابتدایی امسال اعلام کرد که براساس آن، سکه طرح جدید و قدیم نسبت به مدت مشابه سال گذشته به‌ترتیب ۳۲.۷ و ۳۴.۹ درصد افزایش نرخ داشته است. به گزارش ایسنا، بررسی گزارش بانک مرکزی نشان می‌دهد مرداد امسال متوسط نرخ فروش یک سکه تمام بهار آزادی طرح قدیم در بازار آزاد شهر تهران، ۱۳ میلیون و ۸۰۹ هزار تومان بوده که در مقایسه با ماه قبل ۴.۱ درصد کاهش و نسبت به ماه مشابه سال قبل ۲۷.۲ درصد افزایش داشته است. همچنین حداقل و حداکثر نرخ فروش سکه مذکور در این ماه به‌ترتیب ۱۲ میلیون و ۴۵۸ هزار تومان و ۱۴ میلیون و ۲۶۵ هزار تومان اعلام شده است. علاوه بر این، در مرداد سال ۱۴۰۱ متوسط نرخ فروش یک سکه تمام‌بهار آزادی طرح جدید در بازار آزاد ۱۴ میلیون و ۵۰۷ هزار تومان بوده که در مقایسه با ماه قبل ۴.۱ درصد کاهش داشته و نسبت به ماه مشابه سال قبل ۲۸.۱ درصد با افزایش مواجه شده است. البته حداقل و حداکثر نرخ فروش سکه مذکور در ماه یادشده به‌ترتیب ۱۳ میلیون تومان و ۱۴ میلیون و ۹۶۶ هزار تومان بوده است. بنابراین، در ۵ ماه نخست امسال متوسط نرخ فروش یک سکه تمام بهار آزادی طرح قدیم و جدید به‌ترتیب ۱۳ میلیون و ۷۴۴ هزار تومان و ۱۴ میلیون و ۳۱۹ هزار تومان بوده که نسبت به دوره مشابه سال قبل به‌ترتیب ۳۲.۷ و ۳۴.۹ درصد افزایش داشته است.

